

137

Cikánsko-české
pohádky a povídky.

—♦♦♦—

Sepsal a přeložil

P. JOSEF JEŠINA,

farář ve Zlaté Olešnici.

V HOŘE KUTNÉ.

Nákladem knihkupectví Karla Šolce.

1889.

PROSLOV.

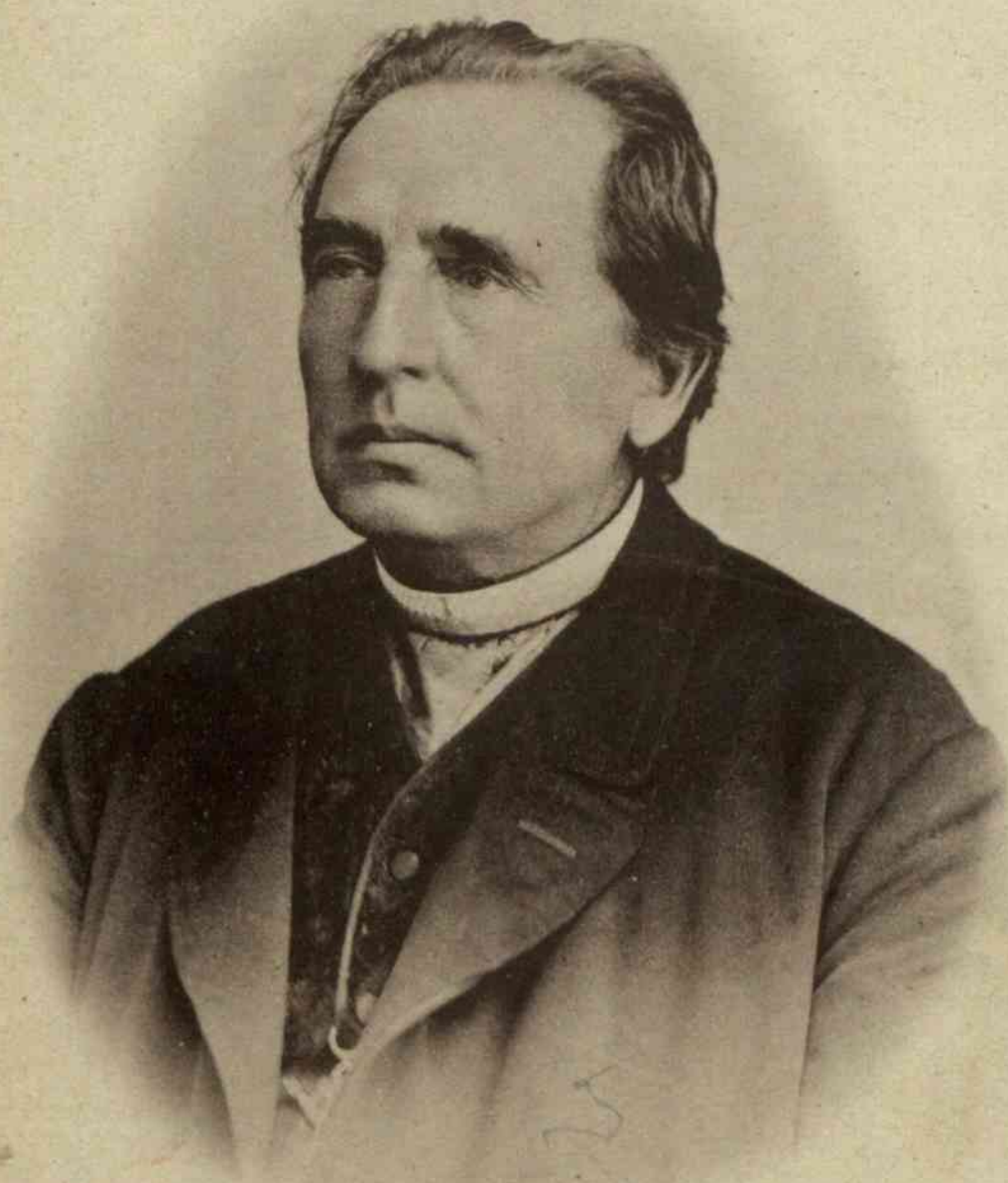
Podotknouti nutno, že ohledem na velikou chudobu jazyka cikánského při překladu „Pohádek a povídek“ nemohlo se bráti ohledu na velikou jemnost a krásu výrazu, jakož i na uhlazenost slohu, nýbrž jen na to, aby a jakby se to slovem a duchem cikánským přeložiti mohlo a dalo.

An spisek ten v cikánsko-českém jazyku jest jediným v celé české literatuře, myslím, že jím i této se zavdělím.

Zlatá Olešnice u Vysokého nad Jizerou 1888.

JOSEF JEŠINA,

farář.

Jose Vesina
Jarar

151

Pohádky.*)

---

1. O Rom th' o drakos. — Cikán a drak.

Ehas jek bačas, haveske o bakre igen našl'onas. O bačas Byl jeden ovčák, jemužto ovce tuze se ztrácely. Ovčák avl'as ki' o Rom he phendas le Romeske: »Ach kirveja, přišel k Cikánu a pravil Cikánovi: »Ach kmotře, mange o bakre igen našl'on.« O Rom phendas le bačaske: mně se ovce tuze ztrácejí.« Cikán pravil ovčákovi: »Užár, ma dara, me tuke spomožinava. Xa kére auka phen »Počkej, neboj se, já ti pomohu. Jdi domů a řekni tra romňake, te šutárelas ciral, he kérelas zoráli hruda, he své ženě, aby usušila tvaroh, a udělala silný knedlík, a prichistin mange láči večéra, ke me avava jepaš rat andr' přichystej mi dobrou večeri, že já přijdu o půl noci do o košáris, kaj san ole bakre.« »Láčes.« Kana avla jepašrat, ovčina, kde jsou ony ovce.« »Dobře.« »Když přijde půlnoc, me mange odoj bešava, he o čor odoj užárava.« »Lá-já si tam sednu a zloděje tam budu očekávati.« »Do-čes.« Imár avel o drakos, už kaml'as bakren te chal, kana bře.« V tom přichází drak, již chtěl ovce žráti, když prejekvár o Rom chutl'as avri he vičindas: »Užár, na chaha najednou Cikán vyskočil a vzkřikl: »Počkej, nebudeš

---

*) Prvních těchto devět pohádek pochází z úst Cikánů slováckých v Uhrách (Trencsén-Teplicz) se potulujících a mají cenu nejvíce takovou, že od Cikánů pocházejí. Sebral Dr. Rudolf von Sowa, c. k. professor; přeložil Ješina.

buter le bakren!« O drakos phendās: »Muk man, alebó žráti více ovec!« Drak řekl: »Nech mne, anebo me tut chúdava he chava —« »he me tut mudárava,« phendās já tě chytím a sežeru —« »a já tě zabiju,« řekl o Rom drakoske, alebo me tuke havore ókala phagérava Cikán drakovi, anebo já ti všecky kosti přerazím pre báre svíreha, savo cidel trianda funty.« O drakos igen velikým kladivem, které váží třicet liber.« Drak tuze pes darandíl'as he razindos pes phendās: »Mro láčo Rom, se strachoval a třesa se pravil: »Můj dobrý Cikáne, so kames mandar akanak, lóve, alebó kames mandar dlá-co chceš ode mne nyní, peníze, anebo chceš ode mne strí-žoci?« »Najačoder sovlachár mange, hoj buter na xáha brné peníze?« »Nejprvé přísahěj mi, že více nebudeš choditi vaš o bakren, lebó kerdal bári zijant; sovlachár mange buter pro ovce, nebo udělal's velikou škodu; přísahěj mi dále, ke šoha na xaha ki' oda košáris.« Phendās o drakos: »Me že nikdy nepůjdeš k tomuto ovčínu.« Pravil drak: »Já tuke kérava dycki láčes he tre čávórenge he tra rómňake.« ti budu dělati vždy dobře i tvým dítkám i tvé ženě.« »Láčes« — phendās o Rom drakoske — »akanak me tut »Dobře« — řekl Cikán drakovi — »nyní já tě probábálinava, sár tu hal báro he zorálo; akanak man leha zkusím, jak ty jsi veliký a silný; nyní mne vezmeš pr' o dumo, he lixaha man kére, kia tute, kaj tu ačes.« na záda, a poneseš mne domů, k tobě, kde ty zůstáváš.« Láčes. O drakos les lil'as pr' o dumo, he phučl'as le Ro-Dobře. Drak jej vzal na záda, a ptal se mestar: »Hár hi mange tut denášav?« »Auka manča mosite Cikána: »Jak mám tě odnésti?« »Tak se mnou musíš denášes sik hár o čiriklo,« phendās o Rom. Láčes. Prejekvár utíkat čerstvě jako pták,« pravil Cikán. Dobře. Najednou avl'as o drakos le Romeha kére andr' o burkos, phradil'as přišel drak s Cikánem domů do hradu, otevřel šukáres peske vúdar, dyňas o Rom dumestar ki' o skamin, hezky sobě dvéře, dal Cikána se zad ke stolu

pre soste kas o chaben he o piben thódo. O Rom chadaš na kterém bylo jídlo a pití postaveno. Cikán jedl he pí'as. »Mro láčo Rom« — phendaš o drakos — »so a pí. »Můj dobrý Cikáne,« — pravil drak — »co kames mandar akanak buter, lóve alebó dlážoci?« »Akanak chceš ode mne nyní více, peníze anebo stříbro?« »Nyní mange lan o góno, leha mange aci lóve, keci me birinava, mi přines pytel, vezmeš mi tolik peněz, kolik já unesu, lixaha man papále kére pre tro dumo ole lovenča.« »Lixava poneseš mne zase domů na svých zádech s těmi penězi.« »Ponesu tut ke (=kia) tro kér, ke tři romni he ke tre tykne čávore; té ku tvému domu, ku tvé ženě a ku tvým malým dítkám; me hom (= som) láčo murš, ale buter mange na pheneha, já jsem dobrý chlapík, ale více mi neříkej, hoj me somas tuha,« auka pr' o agor vakérelas o drakos, že já byl s tebou,« tak na konec pravil drak, he prejekvár il'as (= lil'as) le Romes pr' o dumo he lixalas a najednou popadl Cikána na záda a nesl les kére he andas lovenča: »Ač mre sounakúne Debleha!« jej domů a přinesl se slovy: »Buď můj zlatoušku s Bohem!« Ode čirestar has o drakos najfeder murš pro celo világos, Od toho času byl drak nejlepším člověkem na celém světě, nikastar na daralas čak mre Devlestar, te na murdál'ol sár žádného se nebál jen Pána Boha, aby nepošel tak (= hár) auka páрно grast, hoj les avl'as bári lax. — Auka jako bílý kůň, že by měl velikou hanbu. — Tak o Rom spomožindaš le bačaske, pes barvál'árdaš he o drakos Cikán pomohl ovčákovi, sebe obohatil a drak se federil'as. — polepšil. —

2. O čáčo Jankos. — Poctivý Jeník.

Ehas jek mánuš igen čorro. Láces. Jov phendaš kia peste: Byl jeden člověk tuze chud. Dobře. On pravil k sobě: Me čorro mánuš, na xánau (= xánav), so kérava, ani kaj Já ubohý člověk, nevím, co učiním, ani kam

phírava. Chudyne man, he me olé čorde báles mosite mukau pŭjdu. Chytili mne, a já ono ukradené prase musím nechati (= mukav) auka. Chudava mange avrekaj le bakren vaš tak. Chytím si jinde ovce pro mri romňa he mre čáven, he auka amenge avla (= avela) svou ženu a své děti, a tak nám bude feder. O Jankos, jek leskro čávo, šundas oda he phendas lépe. Jeník, jeden jeho syn, slyšel to a pravil dadeske, hoj lenge návla (= na avela) feder, hoj te čorel otcí, že jim nebude lépe, že krásti hi bári lač (= lax). »Kéren so kamen, so hi man pal odova, je veliká hanba. »Dělejte co chcete, co je mi po tom, me rádeder sikl'árava man šukáres avri pr' e lavúta, auka já raději vyučím se krásně na flétnu, tak návla (= na avela) mange bári lač (= lax), me auka šukáres nebude mi veliká hanba, já tak krásně bašava pr' e lavúta sár jek raj. Me xáva andr' o világos hráti budu na flétnu jako jeden pán. Já pŭjdu do světa, andr' o báre fóri, odoj chudava mange štáre mursen, he do velikých měst, tam chytím si čtyry chlapíky a phírava lenča pal o thém. Akána dade mro ač Devleha, he budu chodit s nimi po zemi. Nyní otče můj buď s Bohem, a tu daj mri šukár, havi man avriikérđal he šukáres sikl'árdal. ty matko má hezká, která's mne vychovala a krásně vyučila. Láčo lautaris me hom (= som), lautaris láčo. Akána ačen Dobrý flétist já jsem, flétist dobrý. Nyní buďte Devleha, he me xau (= xav) báre dromeha. — s Bohem, a já jdu velikou cestou.

3. E mináris kri čájka. -- Mlynářova dcera.

Ehas jek mináris, ehas leske šukár rákli, has lake
Byl jeden mlynář, měl krásnou dívku, bylo jí
biš berš. Našči pes talindas lake rom; odoleske has lakro
dvacet let. Nemohl se najíti jí muž; proto byl její

dad igen ande (= andre) bári lač (lax), kana hi igen barválo
otec tuze ve veliké hanbě, an je tuze bohat
he (= the) našči pes lake rom talinel; ináč hi (= san) rákla
a nemůže se jí muž nalézt; jinak jsou dívky
xungáleder he o romes len. »A užár, me dava te kérel jek
ošklivější a muže vezmou. »A počkej, já dám udělat jeden
bálos, he dava ande (= andre) celi krajina heslos, kaj t' (= te)
bál, a dám do celé krajiny provolání, aby
aven pr' o bálos, hoj me kéréva šukár bálos, nyšt les na
přišli na bál, že já udělám krásný bál, nic jej ne-
koštinela, ani brusňáris. Sako mánuš aci šaj kélel, te
bude stát, ani krejcaru. Každý člověk tolik může tančiti, aby
šaj chal, te šaj píjel. Me čak probálinau čipes (= čib)
mohl píti, aby mohl jísti. Já jen zkusím jazyk
mra ráklakero, talinla pes varesavo piráno.« Láčes. Ke (= kia)
své dcery, najde-li se některý milý.« Dobře. K
ráti deš óri ile (= lile) pes te bašavel. O raja, o princi,
večeru v deset hodin jali se hráti. Páni, princové,
všelijaka manuša, auka so has pr' o svetos, havore avle.
všelijací lidé, tak co bylo na světě, všickni přišli.
Kaj aci te thóvel, našči peske dyňas o mináris ani rada. Jov
Kam tolik umístiti, nemohl sobě dáti mlynář ani rady. On
has igen rádo, hoj čak pes talinla varesavo piráno ola ráklake,
byl tuze rád, že jen se nalezne nějaký milý oné dívce,
he kérla bijav, lebo leske nachas niko, čak oda jek rákli.
a udělá svatbu, neboť neměl nikoho, jen onu jednu dívku.
»Me som chvála Devleske barválo auka jek grófos. Kana
»Já jsem chvála Bohu bohatým jako jeden hrabě. Když
mérava, kaske me odóva mukava? Nane man ráklo ani rákli,
umru, komu já to zanechám? Nemám syna ani dcery
čak sal tu korkóri.« Ale láčes; ile (= lile) pes te bašaven
jen jsi ty samotna.« Ale dobře; brali se hráti
(= bašavel) o lavutára (= pr' e lavúta) jek šukár verbunkos.
na flétnu jeden hezký tanec.
Rákli gél'as te kélel jeke manušeha; jov has masasko tova-
Dívka šla tančit s jedním člověkem; on byl řeznický to-

rišis, ale has igen šukár he ehas barválo. Mindár pes leske varyš, ale byl velmi krásný a byl bohatý. Hnedle se jemu e rákli zalubindas he e raklake jov. Chudyne pes sodujxene, dívka zalíbila a dívce on. Chytili se oba spolu, čumidyne pes jeketáne he dyne peske o vast: »Tu sal mri polibili se vzájemně a podali si ruku: »Ty jsi mou romni, me som tro rom; akána xa ke (= kia) tro dad, ženou, já jsem tvým mužem; nyní jdi ku svému otci, phen leske, hoj amenge sovlacháraha the kéraha bijau. Láčes. řekni mu, že si budeme přísahati a uděláme svatbu. Dobře. Pchuč tre dadestar, so man (= mange) tuha dela?« »Ach Zeptej se svého otce, co mi s tebou dá?« »Ach dadka, phen ole romeske, so les (= leske) manča dcha.« tatínku, řekni onomu muži, co mu se mnou dá.« »Pal mri smérta havoro leske he tuke poručinava.« He na »Po mé smrti všecko jemu a tobě poručím.« A nemúl'as, ehi pr' o svetos he peskra romňaha. — umřel, je na světě i se svojí ženou.« —

4. E paramisa. — Pohádka.

Ehas jek gáxo, has leske štár čávore, ehas igen čorro. Byl jeden člověk, měl čtyry synky, byl velmi chud. Phendas la romňake, hoj so kéra, kana hi igen čorro. Řekl své ženě, že co udělá, když je velmi chud. E romni leske phendas, hojte den pr' e služba dujen ol Žena mu pravila, aby dali na službu. dva ony (= ole) ráklen, he o dujen te den pr' o remeslos. Auka syny, a dva aby dali na řemeslo. Tak dyňas le Jankos he le Gašparis te vyučinel. Jek has šustros dal Jeníka a Kašpara vyučiti. Jeden byl ševcem aver has krajčiris. Pale ačle tovariša. Kana avri vyučile, druhý byl krejčím. Potom zůstali za tovaryše. Když se vyučili, avie kére, phende le dadeske: »Už amen sam láče majstri, přišli domů, pravili otci: »Již jsme dobří mistri,

akanak kamen xáha pr' e vandrouka.« Auka géle and' e
nyní chceme jíti na vandr.« Tak šli do
(= andre) báre veša, xanas báre poleha. Auka phende
velikých lesů, chodili po velikých polích. Tak pravili
duj phrala: »Hi tut (= tuke) čúri? Thóvaha ola andr' o
dva bratři: »Máš ty nůž? Zapíchneme jej do
bári jéla, he jek berš adaj mukas akakanak. Ač Debleha,
veliké jedle, a jeden rok tady necháme tak. Bud' s Bohem!
Láčo phral,« phendas o Jankos, »kana man na rakeha
Dobrý bratře,« pravil Jeník, »když mne nenalezneš po
jeko beršeha adaj, auka phenaha, hoj me som imár muláno
jednom roce tady, tak řekneš, že já jsem již mrtev
alebo našado.« — Avl'as o Gašparis te ródel le Jankos, avl'as
anebo zabit.« — Přišel Kašpar hledati Jeníka, přišel
te ródel k' (= kia) oda bári jéle he dykl'as pr' e čúri.
hledat k oné veliké jedli a podíval se na nůž.
E čúri has ratváli. Auka o Gašparis igen rovelas: »Už hi
Nůž byl krvavý. Tak Kašpar velmi plakal: »Již je
láčo phral mudárdo.« To láčes užárlas duj berš, kaj pes
dobrý bratr mrtev.« To dobře čekal dvě léta, kde se
il'as (= lil'as) jek nedvědis jeka liškaha. Phučel lestar o ned-
ubíral jeden medvěd s jednou liškou. Ptal se jej med-
vědis: »Gašpar so roves?« »Hoske« — phendas — »na
věd: »Kašpare, co pláčeš?« »Proč bych — řekl — ne-
rovavas pa (= pro) mro láčo phral, kana gél'am jeketáne
plakal pro svého dobrého bratra, když chodili jsme spolu
he me akakanak našči les rakav.« Pale leske phendas e liška:
a já nyní nemohu jej nalézti.« Potom mu řekla liška:
»Xánes tu so, jav, adarde jeko čoneste tu adaj rakeha
»Višli ty co, pojd', tadyhle za jeden měsíc ty zde nalezneš
tre phrales; akanak ač, mro sounakúno Devleha!« Auka
svého bratra; nyní bud', můj zlatý s Bohem!« Tak
láčes, avl'as jek čon už leskro phral ehas pr' o svetos.
dobře, přišel jeden měsíc, již jeho bratr byl na světě.
Chudyñas peskre phrales he igen les čumidelas: »Mro milo
Pochytil svého bratra a velmi jej líbal: »Můj mily

phral, kaj tu salas imár duj berša, so me tut nadykl'om?«
bratře, kde ty's byl již dvě léta, co já tebe neviděl?«
»Ach, mro láčo phral, me somas and ek (= andre jek) bári
Ach, můj dobrý bratře, já byl v jedné veliké
hostinca, odoj has báre čóra, auka muste lença phíravas
hospodě, tam byli loupežníci, tak jsem musil s nimi choditi
duj berš he jek čon; ale madara, už amen sam láče barvále,
dva roky a jeden měsíc; ale neboj se, již my jsme dosti bohatí,
už hi amen (= amenge) dosta lóve. Akakanak xáha kére,
již máme (= jest nám) dosti peněz. Nyní půjdeme domů,
ki amáro dad the k' (= kia) amári daj.« Auka pes ile (= lile)
ku svému otci a ku své matce.« Tak se sebrali
he géle kére, ande peske but lóve, kinde peske guruven he
a šli domů, přinesli si mnoho peněz, koupili si voly a
šukáre grasten. Auka has jon barvále sár jeke raja.
krásné koně. Tak byli (oni) bohatí jako jedni páni.

5. O bibachtálo biboldo. — Nešťastný Žid.

Ehas jek biboldo, ehas leske pr' o dumo bári portéka,
Byl jeden žid, měl na zádech veliké zboží,
has les šukár kosne he pochtana. Adaj pes il'as (= lil'as)
měl krásné šátky a sukna. Tu se ubíral
jek mánuš lautaha, he phendas biboldeske: »Užár hem
jeden člověk s flétnou, a pravil židovi: »Počkej jak já
čulo bašavava tuke, he čulo kéleha.« Phendas o biboldo:
trochu zahraju tobě, a budeš trochu tančit.« Řekl žid:
»Našči kélau, báro hi man (mange) pháriben.« »Mosite kéles,
»Nemohu tančit, velikou mám tíži.« »Musíš tančit,
so tut o beng chudelas!« »Ach Devla, na kélava, me som
kdyby tě čert vzal!« »Ach Bože, nebudu tančit, já jsem
phúro mánuš, me igen na xánau (—av) te kélau (—av). Me
starý člověk, já mnoho neumím tančit. Já
tut (= tuke) dava, so kameha.« »Me na kamav tutar nyšt.
tobě dám, co budeš chtít.« »Já nechci od tebe ničeho

Čak mosi te kéles, mange hi bári lošanda, ko mange kélel.«
Jen musíš tančit, já mám velikou radost, kdo mi tančí.«

OI (= olo) biboldo phendas: »Joch Devla, so kérava, kana
Onen žid pravil: »Ach Bože, co učiním, když
man (= mange) na des mírno; feder tut davas savoro, so
mi nedáš pokoje; raději bych tobě dal všechno, co
hi man (= mange).« »Me na kamav. Čak mosi te kéles.«
mám.« »Já nechci. Jen musíš tančit.«

Gél'as o biboldo and e báre karre. Gél'as o mánuš lautaha
Šel žid do hrozného trní. Šel člověk s flétnou
pal leste he il'as pes te bašavel. OI biboldo oj (= odoj)
za ním a jal se hráti. Ten žid tam

aci kéldas, až leske o rat lestar čulil'as auka sár páni. Auka
tolik tančil, až (mu) krev z něho tekla tak jako voda. Tak
les molindas pre mro sounakúno Devel, kajte na bašavel,
jej prosil pro zlatého Boha, aby nehrál,
hoj imár leske ehi dosta. O rom phendas leske: »Le tuke
že již má dosti. Muž pravil mu: »Vezmi si

akána portéka savori, he me na bašava.« Il'as (lil'as) peske
nyní zboží všechno, a já nebudu hráti.« Vzal si
o biboldo pr' o duno portéka he gél'as peskre dromeha. —
žid na záda zboží a šel svou cestou —

Kana avl'as ande báre veša, phendas korkóro peske: »Ach
Když přišel do velikých lesů, řekl sám sobě: »Ach
Devla, kaj me som, man hi akána báre pochtana he báre
Bože, kde to já jsem, mám nyní veliká sukna a veliké
kosne he šukár havori; ach Devla, kaske odova biknava?«
šátky a krásné všechno; ach Bože, komu to prodám?«

Xalas čorro mánuš, xalas okole fóreha, náne leske pasos.
Šel ubohý člověk, šel okolo města, nemá pasu.

Ach užár, kana man chudena štár lukeste, phenava lenge:
Ach počkej, když mne chytí čtyři vojáci, řeknu jim:

„Užáren, so kamen? dava tumenge akada (akadeso) šukár
„Počkejte, co chcete? dám vám takový krásný

iďa, šaj tumenge biknen, čak man mre láče manuša muken;
šat, můžete si jej prodati, jen mne mí dobří lidé nechte;

me som aso mánuš, na somas šoha and' o bare théma: «
já jsem takový člověk, nebyl jsem nikdy ve velikých zemích.»

Láčes. Ach mukle man, géle dureder, he me avl'om and' e
Dobře. Ach pustili mne, šli dále, a já přišel do

jek kapali, he mangl'om mange trine brusňarengelabárdi.
jedné šenkovny, a prosil jsem si za tři krejcary kořalky.

Odoj has šukár rákli. Ach Devla, so čorro kérévas, hár
Tam byla krásná dívka. Ach Bože, co ubohý bych udělal, jak

me oda rákli šaj lavas romňatar! « So joj auka pal late
bych já tu dívku mohl vzít za ženu! « Co on tak po ní

rovl'árel, avl'as e rákli šukáres urdi hár jek bári ráni.
vzdychal, přišla dívka krásně oblečena jako jedna milostpaní.

»Ach užár, so me tut (= tuka) kéréva. Me urava pre mande
»Ach, počkej, co já ti udělám. Já obléknu na sebe

šukár ida kešalúno, he phenava, hoj me som jek princos.
krásný šat hedvábný, a řeknu, že já jsem jeden princ.

Láčes. Avl'as olo biboldo papále urdo hár princos, chudyñas
Dobře. Přišel ten žid zase obléknut jako princ, pochytil

la rákla vastestar he phendas lake: »Užár čajka, xaha manča,
onu dívku za ruku a pravil jí: »Počkej holka, půjdeš se mnou,

aveha mri romni.« Jov phendas: »Ach mro šukár mánuš,
budeš moji ženou.« Ona řekla: »Ach můj krásný člověče,

na trómav.« Šundas odova lakro dad avri, avl'as he phučl'as
nesmím.« Slyšel to její otec venku, přišel a ptal

(pes): »So odova adaj?« »Ach, dadka mro, adaj hi princos,
se: »Co to tu?« »Ach, tatínku můj, tady je princ,

kamel man romňatar.« »Chochaves tut, dylini, olo mánuš
chce mne za ženu.« »Mýlíš se, hloupá, ten člověk

hi biboldo.« Chudyñas les he trádyñas avri kérestar. —
je žid.« Popadl jej a vyhnal z domu. —

6. O biš the štar čora. -- Čtyřiadvacet zlodějů.

Ehas jekh biboldo, has les (leske) šukár rákli, leskri
Byl jeden žid, měl krásnou dívku, jeho
vlastno čaj he buter les na has čak oda jekh čaj. Jou (jov)
vlastní dcera a více neměl jen tu jednu dceru. On
has igen barválo biboldo. Jou ikérlas neslichano bári kafe-
byl tuze bohatý žid. On držel neslýchaně velkou ka-
hauza. Phírnas (phírenas) ke (kia) leste báre raja te chal he
várnú. Chodili k němu velicí páni jísti a
te pijel, kana has igen šukáres ke leste. He igen o manuša,
píti, an bylo tuze krásně u něho. A tuze lidé,
o báre raja, oda leskra rákla kamenas. Auka pes dozvědinde
velcí páni, tu jeho dívku chtěli. Tak se dozvědělo
biš the štar čora, he urde pes auka šukár hár solgabirova
čtyřiadvacet zlodějů, a oblékli se tak krásně jako stoliční soudci
he avle rati, jepaš rat, ando k-isto (kia isto) biboldo, pijenas
a přišli v noci, o půl noci, k tomuto židovi, pili
e mol, chanas o šukár mas, dykhnas la šukár rákla. Ach
víno, jedli hezké maso, viděli tu krásnou dívku. Ach
užár, amen tut mosi te čoras, he tu aveha amári, tu amenge
počkej, my tě musíme ukrasti, a ty budeš naše, ty nám
biš the štáre mursenge mosi te táves. Auka džana (gele)
čtyřiadvaceti chlapíkům musíš vařiti. Tak šli
čorde rákla jepaš rat. Géle and'e (andro) báre veša laha,
ukradli dívku o půl noci. Šli do velikých lesů s ní,
and'e (andre) jekh bári jaskiña. Odoj has len neslichano
do jedné veliké jeskyně. Tam měli neslýchaně
báro burkos, and'o báro sovnakaj ehas urdo, he lenge, ole
veliký hrad, ve veliké zlato byl oděn, a jim, těm
biš the štáre čorenge nikaj na has téri, savoro világos ehas
čtyřiadvaceti zlodějům nikde nebylo rovno, všecek svět byl
lengro: and'e báre forende o karty hrajinenas, he lenca (lença)
jejich: ve velikých městech v karty hrávali, a s nimi
báre raja chanas; pal o báre kafehauzi phírnas. Jon so
velicí páni jedli; po velikých hostincích chodili. Oni co

kamnas, so dykhnas (dykenas), odova has lengro. — Jon chtěli, co viděli, to bylo jejich. — Oni jekhvár čorde jekhe firštos avri. Čorde leske havoro leskro jednou okradli jednoho knížete. Ukradli mu všechn jeho majitkos, u na džánl'as niko okrem mro Devel. Rataha pr'o majetek, a nevěděl nikdo krom Boha. Ráno na verde kedinde peske o čóra havoro (savoro), géle peske and'e vozích odtáhli si zloději všecko, šli si do peskro burkos. Niko na dykhl'as le čóren okrem mro Devel. svého hradu. Nikdo neviděl ty zloděje kromě Boha. Rataha užčas (uštíle) upre o sluhi le fištroskre; havoro has Ráno vstali služebníci knížecí; všecko bylo virabovano. Pale kana užčil'as o raj, phende leske mindár: vyrabováno. Potom když vstal pán, řekli mu hned: »Raja amáro, už hi jekhvár zle!« »Hoske?« o raj phučl'as. »Pane náš, již jest jednou zle!« »Proč pak?« pán se ptal. »Amenge vareko oda rat savoro avri čordas.« O raj dykhel »Nám někdo té noci všecko vykradl.« Pán dívá peske: la bára dáratar už has o raj preč (= ókia). Džal to se: od velkého strachu již byl pán pryč. Jde dykhel peske ande bári svetlica, keci has les lóve: imár dívati se do veliké světnice, mnoho-li měl peněz; již na has odoj ani jekh névo, havoro leske kedynde, o ida nebylo tam ani jednoho nového, vše mu odtáhli, šaty savore h-o (he o) rupa h-o sovnakaj. Dyňas o raj te kuren-všecky a stříbro a zlato. Dal pán vyhlá-tynel pal o báre fóri savore, či (=te) pes kaj mindár: te síti po velkých městech všech, zdaliž by hned chuden ase manuša: kaj dykhnas sovnakune lóve, te činen chytili takové lidi: kde by viděli zlaté peníze, aby jim preko, kaj mindár len te chuden he te phanden. Ale jon nabili, aby hned je chytili a zavřeli. Ale oni has godaver, o čóra; jon peske o lóve mukle kére garude, byli moudří, ti zloději; oni si peníze nechali doma, schované he ile (= lile) peske aver lóve, he urde pes jepašdzene a vzali si jiné peníze, a obleklo se jich polovic

auka sar šukár tovariša masárska. Ehas lenge o čúra thóda tak jako krásní tovaryši rezníčtí. Méli nože zastrčeny ase oslički, kaj peske o čuri morel. Géle and' o fóros, ki-takové brousky, aby se nůž brousil. Šli do města, kundenas telenten, averdženo kindas bakren. Auka pále ola povali telata, jiný z nich koupil ovce. Tak pak ty lóve prindžárde o manuša, hoj ki upre znaki; chudyne len peníze poznali lidé, že měly nahoře známky; chytili je mindár o lukeste, thóde len and-e (andre) dyz he mindár hned vojáci, vsadili je do vězení a hnedle činde ki-o (kio) firštos o raja, hoj pes vinacházinen ase psal ku knížeti pánu, že se vynacházejí takové lóve. Mindár o firštos avlas, o lóve dykhl'as, leskre vlasne peníze. Hned kníže přišel, peníze spatřil, své vlastní lóve, mindár rozkazindas ke range (rajange), kaj te phučen, peníze, hned rozkázal pánům, aby se ptali, kaj hi ostatňadžene. Kana auka chudyne, vizradindas havoren kde jsou ostatní. Když tak chytili, vyzradil všecky avri peskre kamaráden, poiminde peha and'e báre veša, he své kamarády, vzali s sebou do velikých lesů, a but raja h-o (≡ he-o) gádže géle, h-o sasi, jekh diviziono, moc pánů a lidé šli, a vojáci, jedna divize, auka kvéri nabitá, he lidženen ole štárdženen peha, až len tak pušky nabity, a vedli ty čtyry s sebou, až je dovedinde ki-oda (kia oda) burkos, kaj oda biš the štárdžéne dovedli k tomu hradu, kde těch čtyřadvacet ačnas. Porád len chudyne havore biš the štár čórení he ande zůstávalo. Stále je chytali všech čtyřadvacet ziodějů a vedli len and' o fóros. Havori suma mosi te sikade, kaj hi, kaj je do města. Celou sumu museli ukázati, kde je, kam odova thóde. Mindár sikade havore oda cimri biš the štár. to uložili. Hned ukázali všecky ty světnice čtyřadvacet Havoro fóros, verde, so has and-o (andro o) fóros, grasta Celé město, vozy, co bylo v městě, koně he verde havore, so te keden pr-oda (pro oda) verde, h-o a vozy všecky, co táhli na těch vozích, a

(he o) gádže lidženas pr-o dume o lóve, he neslychano bári
lidé nesli na zádech peníze, a neslýchaně velikou
suma thóde pr-o verde he avle kere. Havoro preca pél'as
sumu vložili na vozy a přišli domů. Všecko přece padlo
pále le firštoske and-o vast. Géle ki-o súdos istonen biš the
opět knížeti do rukou. Šli k soudu s těmi čtyři-
štáren čorenca te kerel porádkos Auka mindár ista raja len su-
advaceti zloději dělali pořádek. Tak hnedle tito páni je sou-
dinde hoj lente umblaven. Múle, už hi párunde. U jou (jov)
dili, aby je oběsili. Zemřeli, již jsou pohřbeni. A on
peske il'as (lil'as) o firštos havoro ke (kia) peste he pále poru-
si vzal kníže všecko k sobě a zase poručil
čindas la chudobake jepaš šel, kana phírna o kuduša, kajte del
chudině půl sta, když přicházeti budou žebráci, aby dal
sakones (sakoneske) vareso. Múl'as, už hi pal leste. —
každému něco. Zemřel, již jest po něm. —

7. E angrusti. — Prsten.

Ehas jekh dad he jekh daj, he ehas len duj rákle, he
Byl jeden otec a jedna matka a měli dva chlapce, a
buter na has čak dudžéne: he jekh has igen dylino u oda
více nebylo jen ti dva: a jeden byl tuze hloupý a ten
aver has igen godaver. Aver len na has nyšt čak jekh
druhý byl tuze moudrý. Jiného oni neměli nic jen jednoho
bašno. Phendas auka lengro dad: ach mre čáve, so kéraha?
kohouta. Tak řekl jejich otec: ach mé děti, co uděláme?
amen sam igen čore. Džánen tumen so kéraha? džaha tu
my jsme tuze chudí. Víte vy co uděláme? ty půjdeš
rataha ole bašneha pr-o fóros he bikneha les har šaj, auka
ráno s tím kohoutem na trh a prodáš jej tak budeš moci, tak
amenge kinaha aspoň te chal.
si koupíme aspoň jísti.

Gélas oda dylino ole bašneha, kaj pes il'as (lile) angal
Šel ten hloupý s tím kohoutem, kde se ubírali před

leste trin ase študenti, phučen lestar: so hi tut? Hi akada ním tři takoví študenti, ptají se jej: co to máš? Je takový bašno. So vaše manges? Trin šel. Ach odova avlas but, kohout. Co zaň žádáš? Tři sta. Ach to by bylo moc, džánes so, amen tut vaše daha duj šel. Me vaš odova na dau. víš co, my ti zaň dáme dvě stě. Já za to nedám. Gél'as leha maškáre pr-o fóros he beščas peske. Zas avle ke šel s ním mezi tím na trh a sedl si. Zas přišli k leste ola trindzéne, lestar phučen, so vaše mangel. Jou čak němu ti tři spolu, jej se ptají, co zaň žádá. On jen ždi vaše mangelas trin šel. No aci vaše na daha, tut vaše vždy zaň žádal tři sta. No tolik zaň nedáme, tobě zaň daha pol treto šel. Na dyňas, avlas kére. Phučel lestar o dad: dáme půl třetího sta. Nedal, přišel domů. Ptá se jej otec: sar? so vaše tut denas? Jou (jov) pheňdas: pol treto šel man jak? co ti zaň dávali? On pravil: půl třetího sta mi vaše denas. Ale hoske pela (pre la) na dyňal? amenge zaň dávali. Ale proč's za to nedal? my bychom kindamas savoro akanak and-amáro ker, so amenge úlahas si byli koupili všecko nyní do našeho domu, co by nám bylo

trebi, h-o (he-o) chaben the ida pr-amende; n-avl'a-bývalo třeba, i jídlo i šatstvo pro nás; nebyli by-mas ase čore. Džánes so, dade, me les mudárau, ole chom bývali tak chudí. Víš co, otče, já jej zabiju, toho-bašnes. Kana les mudárdas, šukáres očistindas leskri daj, kohouta. Když jej zabil, hezky (jej) očistila jeho matka. Chudyňas oda buko o ráklo, oda dylino, he gél'as leha pro-čhytil ty vnitřnosti syn, ten hloupý, a šel s nimi na hnojos he razindas avri oda kula lestar, šukár angrusti hnůj a vysypala se taková koule z nich, krásný prsten sovnakuni. Mindár pes (peske) la thóčas pr-o angušto. Avel zlatý. Hned si jej strčil na prst. Jde andre, thóvel oda buko pre čáro. Kana oda angrusti thóčas do vnitř, klade ty vnitřnosti na talíř. Když ten prsten položil pre čáro, e daj phendás: har odóva távaha? nane amen lon na talíř, matka řekla: jak to budeme vařiti? nemáme soli

ani máro ani čulo jaro. U jou džal avri he phenel ola an-
ani chleba ani trochu mouky. A on jde ven a praví tomu
grustake: či Devla, anda mri positi štár graša. Avel and-o
prstenu: vstrč Bože, do mé kapsy čtyry groše. Jde do
ker: hle daje akana štár graša! he dža (xa) kin lon. No
domu: hle matko nyní čtyři groše! a jdi kup sůl. No
láčes, už hi amen lon, leš amen nane ešče jaro. Džal avri:
dobře, již máme sůl, ale nemáme ještě mouky. Jde ven:
ach či Devla, anda mri positi stár graša. Zas čak leske leske
ach vstrč Bože, do mé kapsi čtyři groše. Zas jen mu hned
ačle and-e positi štár graša. Avel andre: hle daje, štár graša.
zůstali v kapse čtyři groše. Jde do vnitř: hle matko čtyři groše.
Dža kin jaro. E daj gél'as te kinel o jaro. Ale meg phendas
Jdi kup mouku. Matka šla koupiti mouku. Ale ještě pravil
o dad: ach mro čávo, kaj tu kedes oda lóve? hem ake tut
otec: ach můj synu, kde ty béreš ty peníze? vždyť jsi ty
nahas ani jekh névo, akanak hi tut. So phučes mandar? ma
neměl ani jednoho nového, nyní máš. Co se ptáš mne? ne-
dara, už amen avla lóve. Džánes so, kana imár hi tut oda
boj se, již budeme míti peníze. Víš co, když již máš ty
lóve, bič vaš e labardi, he kana chaha pijaha amenge po
peníze, pošli pro kořalku, a když budeme jísti budeme pítí po
čulo; feder amenge avela paš oda mas. Pale gél'as o ráklo
trošku; lépe nám bude nežli to maso. Potom šel syn
avri, probálinlas, hoj mek odova kerla; phendas: ach Devla,
ven, pruboval, že ještě to udělá; pravil: ach Bože,
či anda mri positi jepaš šel. Hár phendas, mindár leske ačle.
vstrč do mé kapsy půl sta. Jak řekl, hned je měl.
No láčes, avl'as andre: hle daje, akada jepaš šel! O dad
No dobře, přišel do vnitř: hle otče, tady půl sta! Otec
igen has rádo, hoj haj jou oda lóve kedel. Džal o ráklo
tuze byl rád, že kde on ty peníze bére. Jde syn
avri papáles, phendas: ach Devla, či and-e mri positi šel
ven zase, pravil: ach Bože, vstrč do mé kapsy sto
rup. Mindár leske ačle, u has igen o lóve len but. Auka
stříbrných. Hned je měl, a měli tuze peněz mnoho. Tak

mukl'as kére o lóve, ale štár šel. Akana mange, daje, pek
nechal doma peníze, ale čtyry sta. Nyní mi, matko, upeč
and-o drom šukár bokola, samo ciral he samo thil. Kana
na cestu pěkné buchty, samý sýr a samé máslo. Když
leske pekl'as, phučel lestar o dad h-o (he-o) phral, hoj na
mu pekla, ptal se jej otec a bratr, že nač
čo leske odova pekel, kaj džala jou? Phendas: me džáva
mu to peče, kam půjde on? Privil: já půjdu
te skusinel and-o világos; džáva po trin berš. Kana gél'as
na zkušenou do světa; půjdu na tři roky. Když šel
he pes šukáres viberindas havoredžénendar, mukl'as lenge
a se hezky odloučil ode všech, nechal jim
po trin berš lóve.
na tři léta peníze.

Jou imár džal. Kana avl'as anda jekh báre veša,
On již jde. Když přišel do jednoho velikých lesů,
našči nikaj pr-o gau (gav) talinl'as, auka odoj sútas. Kana
nemohl nikde na ves trefiti, tak tam spal. Když
dykhl'as hoj imár o čercheňóra avri džan, uščil'as upre, he
uhlídal, že již hvězdičky vycházejí, vstal, a
thódas peskro muj he gél'as dureder. Pél'as ande jekh fóros
utřel si hubu a šel dále. Padl (do) na jedno krásné
šukár, avel odoj ande jekh kapali. Mangel lestar o isto
město, přichází tam do jedné hospody. Žádá jej jistý
biboldo, hoj kaj te pocinel. Jou chudel e angrusti, irinel
žid, že aby zaplatil. On pochyťí prsten, navlíkne
pre peskro angušť; mindár leske ačle pherdi positi sama
na svůj prst; hnedle mu zůstala plná kapsa samých
banknóty. Mindár dyňas jepaš šeleskri biboldeske and-o vast.
bankovek. Hnedle dal půl zlatého židovi do ruky.
Auka les o biboldo skusinlas. hoj kaj jou aso gádžo dylino
Tak jej žid zkoušel, že kde on takový sedlák hloupý
il'as (lil'as) adebor lóve. O biboldo leske dyňas avre le
vzal tak mnoho peněz. Žid mu dal ostatní
olvendar, he dyňas les aso trunkos, asi thardi mol; auka
z peněz a dal mu takový nápoj, takovou sladkou kořalku; tak

matil'as o ráklo, ani pestar na džánl'as. Čak leske o biboldo se opil synek, ani o sobě nevěděl. Jen mu žid havore lóve čordas. O ráklo has súto pal o skamin. Rataha všecky peníze ukradl. Jinoch ležel za stolem. Ráno uščil'as upre, he rodel peske o lóve; les nahas ani jekh brušvstal a hledá si peníze; neměl ani jednoho krejňaris, ale peske o ráklo odolestar na kerlas nyšt. Hem peske caru, ale synek z toho si nedělal nic. Vždyť si pomislindas, hoj hi man lóve dosta; hem kana džáva dureder, pomyslil, že mám peněz dost; jak když půjdu dál, dykhava, či mange ačela šeleskri andre mri positi. Gél'as uvidím, jestli mi zůstane zlatka v mé kapse. Šel o raklo avri, hár te mutrel, phendas: ach Devla mreja, mange synek ven, jako močiti, řekl: ach Bože můj, mě olo biboldo il'as savore lóve, te na mange oda kéreha, me ten žid vzal všecky peníze, jestli mi to neuděláš, já bokhatar meravava; lebo som dur me (mre) národendar, na hladem zemřu; nebo jsem daleko od svých přátel, nedžánau, či kéje talinava. Hár phendas: ach mro Develóro, vím, zda li domů trefím. Jak řekl: ach můj Božičku, či mange ande mri positi šeleskri, mindár leske ačlas. hoď mi do mé kapsy zlatý, hned mu zůstal (ho měl). Džal andre k-o (kio o) biboldo, mangel les, hoj najfeder Jde do vnitř k židovi, žádá jej, že nejlepší hi les pr-oda svetos trunkos he kuč chaben, so koštinla. má na tom světě nápoj a drahá jídla, co okusí. Kana has dylino ráklo, na džándas, so hi te kérel; čak o lóve An byl hloupý synek, nevěděl co je dělati; jen peníze furt marninlas, h-auka lestar o világos, o bibolde, savore stále promarníval, a tak z něj svět, židé, všecky lóve kedenas. peníze táhali.

Irindas pes pále kére. Kana džalas kére, ehas ande
Obrátil se zase domů. Když šel domů, bylo v
jekh fóros but grasta. Kindas peske šukáre
jednom městě (na trhu) mnoho koní. Koupil si krásného

grastes, he beščas peske upre, he avel kére. Jou, has už trin koně, a sedl si naň, a jde domů. On, byly již tři berš, so na has kére, našči ani prindžárlas o dad. Phučel roky, co nebyl doma, nemohl (jej ani poznati otec. Ptá se lestar o dad, ko has (hi). Jou phendas, hoj auka has dur: jej otec, kdo byl (je). On pravil, že tak byl daleko, až kaj o kam zacházinel, u jou na has, kaj pes úl'as. Auka až kde slunce zachází, a on nebyl, kde se narodil. Tak jou ola angruštaha ždy, kana les na has lóve, sako dyves on s tím prstenem vždy, když neměl peněz, každého dne aci lóve razindas, až ehas pherdo ker. Ase has barvale har tolik peněz vytrásl, až byl plný dům. Takoví byli bohatí jako raja. O manuš a and-o gau (gav), kaj has jon, pes dozvedinde páni. Lidé ve vsi, kde byli oni, se dozvěděli, hoj oda gádžo čorro, kaj il'as jou asi suma h-aso (he aso) že ten hospodář chudý, kde vzal on takovou sumu a takový statkos. Avl'as tuke jekh raj odia, he phučel, hoj či leske majetek. Přišel ti jeden pán tam, a ptá se, že jestli by na poščinlas, ale trin šel. No láčes, jou leske mindár poščinlas. mu nepůjčil, ale tři sta. No dobře, on mu hnedko půjčil. Avel o raj kére, phenel le báre solgabirovenge, hoj aso Při jde pán domů, povídá vrchním stoličným soudcům, že takový ráklo dylino hi ole gádžes, u neslichano but lóve hi paš chlap hloupý je tak hospodářský a neslýchaně moc peněz má leste. Mindár le rákles chudyne, he phandle and-e bári dyz. u sebe. Hned toho chlapa chytily, a zavřeli do žaláře. Ta odoj mul'as, u le raske, kaj poščinlas o lóve, leske Tedy tam zemřel, a tomu pánu kam půjčil peníze, jemu h-ačle, u leskro dad, te na múl'as he la daha, talan hi i zůstaly a jeho otec, jestli neumřel i s tou matkou, snad je he džido. —
i živ. —

8. E hartaskri rákli. — Kovářova dcera.

Ehas báro jekh hartas, he has les štár tovariša, he has Byl velký jeden kovář, a měl čtyry tovaryše, a měl

oda hartas šukár čaj. Jon has odoj panč berš, oda tovariša. ten kovář krásnou dceru. Oni byli tam pět roků, ti tovaryši. Jon najbuter ehas čak vaš oda rákli. Kana has šukár lenge. Oni nejvíce byli jen pro tu dívku. Když byla hezká jim igen lubinlas. Kana džalas o dad he la daha anda fóros, jon moc líbila se. Když šel otec i s matkou do města, oni laha kérnas báre pherasa. Jon igen has rádo, hoj hi šukár s ní velice špásovali. Oni velmi byli rádi, že je hezká manušni, he joj len dykhel rádo. Auka jou, najterneder oda ženská, a ona je vidí ráda. Tak on, nejmladší ten tovarišis, laha sútas, he lestar ačlas kábni. Kana auka pél'as tovaryš, s ní spal, a od něj zůstala těhotnou. Když tak padl berš, duj tovariša phende: no amáro raja, dykhes amen sam rok, dva tovaryši pravili: no náš pane, vidíš my jsme adaj štárdžene, vdova ehi but pre tute, feder amen džaha okia tady čtyry, to je moc na tebe, lépe my půjdeme pryč u okoda dudžéne ačna adaj. To láčes, kana džan, ta tumenge a ti dva zůstanou tady. To dobře, když jdete, tedy si džan, he me buter vaš tumende ačava. jděte, a já dále pro vás zůstanu.

Oda isto tovarišis has ande bári dar, hoj les vaj mu- Ten jistý tovaryš byl ve velikém strachu, že jej buď zadárta o hartas vaj les dela te phandel. Ach Devla mreja, bije kovář neb jej dá zavříti. Ach Bože můj, har me čoro mánušoro atar denášava? Imar docházinlas jak já ubohý človíček odtud uteku? Již docházela ráklake o terminos te lótel: auka i rákli stoninlas, u joj dívce lhûta slehnouti: tak dívka stonala, a ona phučel e daj: so hi tuke? ale ke late (lake) na has prinse ptá matka: co je ti? ale že jí nebylo znáždžárdo, hoj hi la (lake) báro pér, lebo has thúli. No dajko mo, že má veliké břicho, nebo byla tlustá. No matko mri, so hi manca? Hi zle, lebo mosite phenau tuke avri — má, co je (to) se mnou? Je zle nebo musím vysloviti tobě — Hem te man mudáreha, mudár! hem už jekh sútas manca; No jestli mne zabiješ, zab! jak již jeden ležel se mnou;

oda najterneder tovarišis podvedindas man, hoj hi barvalo ten nejmladší tovaryš podvedl mne, že je bohatý kére, hoj man lela peskra romňake. The vičindas les o hartas doma, že mne vezme za ženu. A zavolal jej kovár and-o kér, le tovarišis; mindár lestar phučel: so kerdal do domu toho tovaryše; hned jej se ptá: co jsi dělal tu mre rákhala? hem už hiaba dykhau, hoj tumen kamen. ty s mou dcerou? však již marně vidím, že se chcete. So hi tut kére, havo maitkos? Činava kére ke tute, ke tro Co máš doma, jaký majetek? Budu psáti domů k tobě, k tvému dad, ke tro národos. Teda kerdal auka chiba mre ráklake otcí, k tvým přátelům. Tedy jsi udělal tak chybu mé dceři, me tuke dava jepaš mro statkos te činel pro lil, he kërava já ti dám polovici svého statku napsati na list, a udělám tumen jeketháne sovel, këraha šukár bijau, h-auka (he auka) vás (oddati) spolu spáti, uděláme hezkou svatbu a tak hi láčo. je dobře.

Kana lótil'as, ehas o čávoru báro, pále imar phendas
Když slehla, bylo dítko veliké, potom již rekla
kokori (korkóri): no javas dade k-o (kio o) rašaj te činel
sama: no pojďme otče ku knězi napsati
ohláški, he jekhe kurkende amen sovlacharaha. He hi sovla-
ohlášky, a za jeden týden my se oddáme. A jsou od-
chárde, he hi len čávoru. Te na múle, he hi džide. —
dání, a mají dítko. Jestli neumřeli, i jsou živi. —

9. O čóra. — Zloději.

Ehas jekh barválo mináris, ehas les (leske) šukár rákli.
Byl jeden bohatý mlynář, měl krásnou dceru.
Avle dujxéne ke (kia) late, hoj la kamnas romňake; ale jov
Přišli dva k ní, že ji chtějí za ženu; ale on
phendas, lakro dad, hoj la na dela, lebo les (leske) buter
pravil, její otec, že ji nedá, nebo více

nane čáve, čak oda jek rákli, hoj leske igen pal late fitr-
nemá dětí, jen tu jednu dceru, že by mu tuze po ní se stý-
solas. Odova has ase manuša, študenty dujxéne. Jon phende
skalo. To byli tací lidé, študenti dva spolu. Oni pravili
maškar peste, hoj jon la chudena, mek čak rátola. Avle
mezi sebou, že oni ji chytí, až se jen setmí. Přišli
kére, jon has biš the štárxéne. Avle kie peskro raj, najba-
domů, jich bylo dvacet a čtyři. Přišli k svému pánu, největ-
reder hadnašis paš lende. Phende: raja, xáha ráti vaš
šímu vůdci po nich. Pravili: pane, půjdeme v noci pro
jekh rákli, joj igen hi šukár. The láčes, xan. Géle ki'o mi-
jednu dívku, ona velmi je krásná. A dobře, jdou. Šli k mly-
nárís he mindár phandle andr'o kér havoro (savoro); e rákla
náři a hnedle zavřeli v domě všecko; dívku
peske ile (lile) and'o verda, he učárde (učkárde) la duje
si vzali do vozu, a přikryli ji dvěma
ase korytenca, jekhto upral, aver télal. Jon peske xande
takovými koryty, jedno shora, druhé z dola. Oni si myslili
o manuša, hoj lixan báles; odova has e rakli e minariskri.
lidé, že vezou prase; to byla dcera mlynářova.
Joj géri musite has, tichi auka sár (hár) mathi. Kan (kana)
Ona mrtva musela býti, tichá tak jako moucha. Když
la ande kére, and'e (andr'e) peskri jaskiňa, thóde la téle, he
ji přinesli domů, do své jeskyně, složili ji dolů, a
havorexéne oda čóra biš the štár laha súde. Oda najbareder
vsickni ti zloději dvacet a čtyři s ní spali. Ten největší
lengero raj phendas: »Ach Devleske, ma keren lake odova,
jejich pán pravil: »Ach Bože, nečňte jí toho,
lebo amen mro Devel márla.« Phende pale havorexéne: So
nebo nás Bůh ubije.« Řekli zase vsickni: Co
laha kérna (kérena)? No mukaha la xída, he amen xáha,
s ní budou dělati? No necháme ji živu, a my půjdeme,
kaj xánas, amen (amenge) hi aver býti; la mukaha kére he
kam víme, my máme jinou práci; ji necháme doma a
laha o chaben, mek tável zaken amen avaha kére, hoj amenge
s ní jídlo, at vaří až my přijdem domů, aby nám

távla (távela) o dýlos. »Ach láče manuša, hem man tumen vařila oběd. »Ach dobří lidé, jak mne vy buter adaj na rakna (rakena), me man korkóri mudárava. více tady nenaleznete, já se sama zabiju. Šoha buter na dykla man mro dad ani mri daj. Kana géle, Nikdy více neuvidí mne můj otec ani má matka. Když šli, mukle lake havoro dostatkos gizdavo, hoj lenge te tável. nechali jí všecko dost hezké, aby jim vařila. Kana imár has pr'e paš drom le kérestar o ista čóra, thódas Když již byli na půl cestě od domu titěž zloději, založila ják e rákli. Pale peske avl'as jekh bári gáxi ke (kia) leste; oheň dívka. Potom si přišla jedna veliká hospodyně k tomu; odova has asi phúri bosorka. Joj xánl'as havoro, so pes to byla taková stará čarodějnice. Ona znala všecko, co se kérel pr' o világos, čak so mánuš peske pomyslinlas, už joj děje na světě, jen co člověk si pomyslil, již ona oda phúri bosorka xánl'as. »Biláči rákli, te tu man šuneha to stará čarodějnice věděla. »Nebohá dívka, jestli ty mne uslyšíš mre lava, so me tuke vakérava, teda láčes; tu man te namá slova, co já ti řeknu, tedy dobře; ty-li mne ne-šuneha, jon avena kére oda čóra, jon tut pre sama kotera poslechněš, oni přijdou domů ti zloději, oni tě na samé kusy čingérna, he thóvna tut pro karfa, o chéra ekstra tho (the-o) roztrhají, a položí tě na hřebíky, nohy zvlášt i musa. Ale te man šuneha, madara nyšt, tu xáha atar avri; prsy. Ale jestli mne poslechněš, neboj se nic, ty vyjdeš odtud; čak mri duma šun, he hár tuke phenava, auka musite kéres. jen mou řeč slyš, a jak ti řeknu, tak musíš dělati. Le tut (tuke) akada (adaj oda) angrusti pal mro vast he thóv Vezmi si tady ten prsten na mé ruce a dej tuke la pre tro angušť čáčo, he ma dara, xáha avri pr'e si ho na svůj prst pravý, a neboj se, vyjdeš skrze brána. Odoj tut užarla tro dad pre štáre grastende he bránu. Tam tebe bude očekávati tvůj otec na čtyřech koních a šukár hintóva ayła. Bešeha tuke and'e (andre) hintóva tre krásný kočár přijde. Sedneš si do kočáru se svým

dadeha he tra daha. Tumen auka nášna oda hlintóvaha otcem a svou matkou. Vy tak budete utíkati s tím kočárem hár čak vódi kamna (kamena); tumen san kére atar (adajtar) jak jen duše budou chtěti; vy jste doma odtud za jekha pol (paš) minutake. Čak phen ola angrustake, kaj za jednu půl minutu. Jen řekni tomu prstenu, aby auka te našel tumenca, hár so najfeder čiriklo, kana xal tak utíkal s vámi, jako co nejlepší pták, když jde and'ó (andro) luftos.« — He avle kére, he na múle, san xide. ve vzduchu.« — A přišli domů, a neumřeli, jsou živi.

10. E paramisa drakostar andr'ó hotáris Náchod. Pohádka o draku v okrese Náchodském.

Vaš phúre berša ruminelas celo hotáris pašal o fóros
Za starých časů hubil celý okres okolo města
Náchod jekh báro xungálo drakos. Ačelas pašma Párnogav
Náchoda jeden veliký ošklivý drak. Zůstával blízko Bělo-
gav andr'ó jek heďo, andr'e jaskiňa, the niko našti kia leste
vsi v jednom vrchu, v jeskyni, a nikdo nemohl k němu
avl'as. Štendrďas sake kurkestar jeka čajka ki'ó mitabeskro-
prijíti. Potřeboval každého týdne jednu dívku k obědu
chaben, he asa muste manuša Náchodestar až ki'e jaskiňa
a takovou museli obyvatelé náchodští až k jeskyni
leske ande. Najsukáredere čajky péle leske hár aldozatos.
jemu přiněsti. Nejkrásnější dívky padly mu za obět.
Čavále ole tórostar avsárde vaš lende, the auka has sake
Jinoši onoho města naříkali pro ně, a tak bylo každého
dyvestar lednar čuleder andr'ó Náchod, Párnogav the andr'ó
dne jich méně v Náchodě, Bělovsi a v
Pchúrofóros, the nikatar na avelas helfériben. Manuša imár
Starém městě a odnikud nepřicházelo pomoci. Lidé již
drakoske vakérenas pes avri, hoj imár nane nihavi čajka,
draku vylouvali se, že již není nijaké dívky,
ale hiaba; drakos has imár holeder he peliši báreder. Pio,
ale marně; drak byl nyní horší a nebezpečí větší. Na

agor ač'as nor korkóri grófoskri čajka Náchodestar, e Libo-
konec zbyla jen jediná hraběcí dívka z Náchoda, Libo-
míra. Odolestar vejas báro avsariben andr'e dyz, andr'o
míra. Proto povstal veliký nárek v zámku, v
fóros he andr'o celo hotáris. Pchúro grófos, dadka, krrkes
městě a v celém okolí. Starý hrabě, otec, hořce
rovelas, hoj leskri korkóri čajka auka bibachtáles mosite mérel.
plakal, že jeho jediná dcera tak nešťastně musí zemřítí.
Vaj drakosha andr'o kuriben korkóro pes te mukel, oda
Neboť s drakem do boje samotén se pustiti, to
has leske, hár but pchúreske, pcháres. Odoleske mukl'as o
bylo mu, jako příliš starému, těžko. Proto dal (nechal)
grófos and'o sake hotári avri te vyčinel, hoj leskri čaj hár
hrabě do všech okresů vyvolati, že jeho dcera jako
bijaviskrica odóle čaváleske peskri vast he o grófos sako bar-
nevěsta tomu jinochu svou ruku a hrabě všecko bo-
válipen dela, ko la e drakostar mentynela. Pr'oda vičinyben
hatství dá, kdo ji od draka zachrání. Na toto provolání
avle varehave raja, grófi, princí he barvále manuša ki'o
přišli všelijací páni, hrabata, princové a bohatí lidé k
mentynyben, he sako leňdar myslinelas, ke šukár čajka Libo-
zachránění, a každý z nich myslil, že krásná dívka Libo-
míra leskri-avela bijaviskrica. Andr'e dyz ole savore raja
míra jeho bude nevěsta. V zámku ti všichni páni
has narte mujeha, oda hi čáčo, ale ki'o drakoskro burkos
byli udatní hubou, to je pravda, ale u dračího hradu
o dar lil'as savore, kana ola chévatar blaváti langa avrixalas,
strach pojal všecky, když z oné díry modrý plamen vycházel,
o drakos but bašolas, the ode manuša xüngálo trupo dra-
drak moc štěkal, a ti lidé ošklivé tělo dra-
kosko dykle. Adaj prejekvár nahas náрте, manušenge chuta
kovo zahlédli. Tu najednou nebyli udatní, lidem chut
gél'as ókia le drakosha pes te kúrel, igen darenas he laxaha
zašla s drakem se práti, tuze se báli a s hanbou
pes kére lisárenas. — —
se domů vraceli. — —

Ode čirestar has xido andr' o Párnogav jek tarno šustá-
 Toho času žil v Bělovsi jeden mladý šev-
 riskro tovarišis, haveske oli šukár čajka Libomíra igen pes
 covský tovaryš, jemužto ona krásná dívka Libomíra tuze se
 zalubindas. O Júra, auka les bučile, lixalas pre dyz butervár
 zalíbila. Jirka, tak jej nazývali, nosil na zámek častokráte
 ciracha, the adaj dykelas la sukár tarni čajka grófoskri. Jov
 střevíce, a zde vidíval onu krásnou dívku hraběcí. Ona
 leske pes libindas, úva ani andr' o súno na avl'as leskro jílo
 se mu líbila, ano ani ve snu nenapadlo jeho srdci
 vareso aver. Ale kana šundás, hoj grófoskri čajka drakoske
 něco jiného. Ale když slyšel, že hraběcí dcera draku
 ki' o chaben hi lačárdi, dukalas les, he denkírlas pre, te jov
 k sežrání je připravena, bolelo jej, a přemýšlel, jest-li by on
 šaj la arakelas drakostar. — Jekvár but rataha čaravelas
 mohl ji zachrániti od draka. — Jednou časně ráno pásl
 o Júra buzňa peske majstroskero tel o veš, nadelas trajť pre
 Jirka kozy svého mistra pod lesem, nedával pozor na
 lende, ale dykelas upré pr'e dyz, kaj ehas e Libomíra; gon-
 ně, ale díval se vzhůru na zámek, kde byla Libomíra; my-
 dolindas čak: »Kaj šaj la arakavas! Gamav mro xiben, oda
 slel jen: »Kěž bych mohl ji zachániti! Miľuji svůj život, to
 hi čáčo, ale davas vaš late mindár jepaš.« — Pal ole
 je pravda, ale dal bych pro ni hnedle polovici. — Po těchto
 láve avl'as kia leste prejekvár jekh pchúróro, bandedumeskéro
 slovech přišel k němu najednou, jeden staříčký, hrbatý,
 naprinxárdo mánuš. Leskro bal has hár o jiv, the langelas.
 neznámý člověk. Jeho vlas byl jako sníh, a kulhal.
 Katar avl'as, odotar avl'as. »Sasto ač mro male« — auka
 Kde se vzal, tu se vzal. »Zdráv buď milý příteli« — takto
 phendas ki' o o Júra — »tu sal čáčes prinxárdo andr'e oli
 pravil k Jirkovi — »ty jsi jistě známý ve zdejší
 krajina, he šaj mange kérehas vareso láčo.« »Lošaňdaha
 krajíně, a mohl bys' mi udělati něco dobrého.« »S radostí
 pchúreja« — phendas o Júra — »phemen nor, so khamen,
 staroušku« — řekl Jirka — »řekněte jen, co chcete.

he me mindár tumenge anava, oda hi, kana andr'o Párnogav a já hnedle vám to přinesu, to jest, když v Bělovsi so akadeso avela.« Hi adeso odojrik, so me štendrvav, nor co takového bude.« Jest takové v tu stranu, co já potřebuji, jen čulo knospi lóla gléjatar.« O Júra mindár náštas he sik adaj trošku květu červeného jetele. Jirka hnedle běžel a brzo tady has lenca, phérde goneha, he dyňas len pchúreske. »Parikérav by s nimi, s plným pytlem, a dal je starci. »Děkuji tuke« — phendás pchúróro, »tu mange sik služindal he me ti« — pravil stařeček, »tys mi hned posloužil a já tuke taki sig poslužinava; jay manga.« Lil'as les vastestar tobě také hned posloužím; pojď se mnou. Vzal jej za ruku he lixalas les andr'o chor, dyvlo veš. Avle kia jek barrúni a vedl jej do hlubokého, divokého lesa. Přišli k jedné skalnaté chév; pchúro pipindás pre, h'e jaskiňa pes pchraďas; jon díre; stařec zaklepal, a jeskyně se otevřela; oni géle prekal, h'e jaskiňa pes mindár papále pchandynas pal šli skrz, a jeskyně se hnedle zase zavřela za lende. Angal lende pchraďas pes šukár bári bár, he andre nimi. Před nimi otevřela se krásná veliká zahrada a v late has terdo šukár, tykno kéroro, has hár čiriklengeri the ní stál krásný, malý domek, byl jako klec a hár névo. Angal olo kéroro terdile, pchúro th' o Júra. jako nový. Před tímto domkem zůstali státi, stařec a Jirka. »Užár adaj« — phendás pchúro — »me sig papále man »Počkej tady« — řekl stařec — »já hned zase se lisárava.« Kana avl'as pále, andas peha batošečkos limále vrátím.« Když se vrátil, přinesl s sebou pytlíček s rezavými klidenga, he dyňas len le Júreske. »Le tuke, he xa odoj klíči, a dal je Jirkovi. »Vezmi si, a jdi tam andr'e staňa. Rakeha odoj but grasten, trin ritroskre uripena do stáje. Najdeš tam mnoho koní, trojí rytířský oblek, jek somnakúno, jek rupúno he jek limálo, sastrúno, the jeden zlatý, jeden stříbrný a jeden rezavý, železný, a akadese trin cháren. Le tuke le grastendar čak ole šuke takové tři meče. Vezmi si z těch koní jen onoho hubeného

grastes, tchóve pro leste e zeň, ale nor sastrúni; dureder le koně, vlož na něj sedlo, ale jen železné; dále vezmi tuke sastrúno ída the aso cháro, kand, avričandes tuke mižech si železný oděv a takový meč, poslechni, jinak by se ti zle xalas.« O Júra auka kérdas. Pal e vajlóri has papále staňatar vedlo.« Jirka tak udělal. Po chvílce byl opět ze stáje angal o kéroro he angal o pchúro. »Láčes kérdal oda« — před domkem a před starcem. »Dobře jsi udělal to« — pchendas pchúro — »akána šaj glises Debleha the propravil stařeček — »nyní můžeš jeti s Bohem a zkus bálín tri bacht.« O pchúro pchendas varehave láven, jaskyňa své štěstí.« Stařec řekl jakási slova, jeskyně pes pchradas, he jedva ole duj géle avri, e jaskyňa mindár se otevřela, a sotva ti dya vyšli, jeskyně hnedle pes klidyňas. — O Júra sik avlas kia peste, nagliselas kie se zavřela. — Jirka brzy přišel k sobě, nejel k Párnogav (kére), ale ki'e dyz Náchod. Odoj has bríga, avsa-Bělovsi (domů), ale k zámku Náchodskému. Tam byl smutek, riben, roviben he dar, vaj savore raja he manuša sanas nářek, pláč a strach, neboť všecko panstvo a lidstvo bylo adaj imár lačárde la čájkaha, Libomíraha, ókia te fárol kia zde již připraveno s dcerou, Libomírou, k odjezdu ku drakoskri jaskiňa, te la čiven drakoske ki'o chaben. Adaj dračí jeskyni, aby ji hodili draku k sežrání. Tu prejekvár preskero dyňas šola pr'e šing. Savore bāmulinde najednou vrátňý zatroubil na roh. Všichni se divili, so oda avelas. Pr'oda mindár avl'as jek grofúno ráklo ode co by to bylo. Na to hned přišel jeden hraběcí sloužící těmito lavenca, ke ki'e porti priglisl'as jek ritkos he kiványnel te slovy, že ku bráně příklusal jeden rytíř a přeje si vakérel raha grofoska. Pchúre grofoske has bári lošanda, promluviti s panem hrabětem. Starý hrabě měl velikou radost, hoj avl'as varehavo nárto ritkos, havo leskri čájka šaj že přišel jakýsi udatný rytíř, který jeho dceru bude moci arakela. Has muklo, has isto Júra. — O Júra čvelas pes zachrániti. Byl vpuštěn, byl to ten samý Jirka. — Jirka se před-

angal, ale niko na xán'as andr'o ritroskro ida, ke hi jov. stavil, ale nikdo nevěděl v rytířském oděvu, že to je on. Kérđas kóva angal o grófos he angal e čajka he phendás, Poklonil se před hrabětem a před dcerou a pravil, ke avl'as la Libomíra te arakel. Sodujenge ehas bári lošanda. že přišel Libomíru zachrániti. Oba měli velikou radost, O grófos dyňas avri peskri čaj na prinxárde ritroske, čumi-Hrabě vydal svou dceru neznámému rytíři, podyňas sodujen, kiványndas lenge bacht, he mukl'as len pr'o líbil oba, přál jim štěstí, a propustil je na drom mre Devleha. Soduj glisle, varebut manuša lenča až cestu s Bohem. Oba jeli spolu, rozličných lidí s nimi až ki'o drakoskri jaskiňa. —
ku dračí jeskyně. —

E jaskiňatar xalas avri báro kand, blaváti plameňa he Z jeskyně vycházel veliký zápach, modrý plamen a thuv. O Júra čvel'as manuša pašal i chév, lil'as Libomíra. kouř. Jirka postavil lidi okolo díry, vzal Libomíru, dindárdas le chares he vičindas avri: »Xungálo drakona, natáhl meč a vykřikl: »Ošklivý draku, jav avri mindár, o aldozatos hi tuke lačárdo.« Ale chévatar pojď ven hned, oběť je ti připravena.« Ale z díry šunde godli: »Na xáva, až tajsá deš óratar.« O burkos bylo slyšeti hlas: »Nepůjdu, až zítra v deset hodin.« Hrad pes čalavelas, he chévatar avrixalas plameňa. O Júra inke se pohyboval, a z díry vycházel plamen. Jirka ještě jekvár le drakos avri vyčindas, ale drakos imár butervár jednou draka ven volal, avšak drak již vícekrát na phendas či. Savore akána lile pes andre, he lisárde pes neodpověděl ničeho. Všickni nyní sebrali se, a vrátili se pále kére. O Júra avridyňas la Libomíra lakre dadeske, kerdas potom domů. Jirka vydal Libomíru jejímu otci, poklonil kóva le grófoske he imár naehas adaj. Glislas ki'o Párnogav, se hraběti a již zmizel. Jel k Bělovsi, ki'o chor veš he andro. O pchúróro adaj pr'o Júra imár k hlubokému lesu a do něj. Stařeček zde na Jirku již

užarl'as. Pchúro podujto pipindas pr'e chév, joj papále pes čekal. Stařec podruhé zatukal na díru, ona opět se pchradas, the avle papále ki' olo kéro. O Júra čvel'as le otevřela, a přišli opět k onomu domku. Jirka postavil grastes andr'e staňa, čidas pes téle ritroskre ídestar, urđas koně do stáje, svlékl se z rytířského šatu, oblékl pro peste peskro ída; ale kana kaml'as pes te lisárel pále, na se svůj šat; ale když chtěl se navrátiti, andr'ada imár has terdo angal peskre buzňa. — O júra v tom již stál před svými kozami. — Jirka trádyňas akána buzňa kére. Kia ratate vakérde maškar peste, hnal nyní kozy domů. K večeru rozprávěli mezi sebou, o majstros peskra romňaha, hár varehavo cizo ritros avl'as mistr se svou ženou, jak nějaký cizí rytíř přišel andr'e dyz la tarňa grófná te mentynel, hár jov nártes do zámku mladou hraběnkou zachrániti, jak on zmužile vičinelas pr'o drakos he lestar pes na darlas. Zijant čak, křičel na draka a jeho se nebál. Škoda jen, hoj o drakos na kaml'as avri te xal chévatar! O Júra šundas že drak nechtěl ven jíti z díry! Jirka slyšel savoro, čvelas pes hár dylino. Rati has leske súno šukáre všecko, stavěl se jako hloupým. V noci se mu zdálo o krásné grófnatar, našti ani sovelas, he čak gondolinelas, hár oda hraběnce, nemohl ani spáti, a jen myslil, jak to avripérela. Uštil'as, chadas he trádyňas papále peskre buzňa vypadne. Vstal, najedl se hnal opět své kozy pr'e víza ki'o veš. — na louku k lesu. —

Inke nahas adaj dúgo čiro, o pchúro imar ehas adaj.
Ještě nebyl zde dlouhý čas, stařec již byl zde.

Kaj pes lil'as, adaj pes lil'as. Géle soduj papále ki'o šukár
Kde se vzal, tu se vzal. Šli spolu zase ku krásnému kéro. »Le tuke,« — phendas pchúro — »akána feder domku. »Vezmi si,« — řekl stařec — »nyní lepšího grast he savoro ída rupúno.« O Jura auka kerdas the ehas koně a všečen oděv stříbrný.« Jirka tak udělal a byl

šukár hár úlo ritros. Korkóre pchúreske has lestar lošanda krásný jako rozený rytíř. Sám stařec měl z něho radost he phendas leske, kajte čak senvedynel, hoj savoro pr'o a pravil mu, aby jen trpěl, že všecko na agor láčes pérela avri. — O Júra podujto gliselas andr'e konec dobře vypadne. — Jirka podruhé jel do dyz. Odoj has papále lošanda, ke avl'as, he bāmulinde, ke zámku. Tam byla opět radost, že přišel, a divili se, že oda ritros hi šukáreder he barvaleder urdo. Dyne leske ten rytíř je krásněji a bohatěji oblečen. Dali mu Debleha, h-o Júra čajkaha he but manušenča avle papále s Bohem, a Jirka s dcerou a s mnoha lidmi přišli opět ki'o drakoskri jaskiňa. Čvele pes pašal e chév, o Júra papále ku dračí jeskyni. Postavili se vedle díry, Jirka zase vičindas pr'o drakos, te avrixalas, ale jov papále na kaml'as: křičel na draka, aby vyšel, ale on opět nechtěl: »Až tajsa deš óratar«, — phendas, he o burkos pes čalavelas »Až zítra v deset hodin«, — pravil, a hrad se pohyboval he asi plameňa kandeha avrixalas papále chévatar. Ruštas a takový plamen s puchem vycházel zase z díry. Zlobil pes o Júra, ke našči pes kurđas drakosha, ale so ehas te se Jirka, že nemohl se potýkati s drakem, ale co bylo kérel? Lisárde pes papále kére savore. O Júra dyňas papáie dělati? Vrátili se zase domů všichni. Jirka dal zase čorri čajka lakre dadeske, he prejekvár has ókia. — O Júra ubohou dívku jejímu otci, a najednou byl pryč. — Jirka papále glislas ki'o veš, dyňas le grastes andr'e grastúni staňa, zase jel k lesu, dal toho koně do konírny, hár pchúro leske parancil'as, čidas pestar téle ritroskro ída, jak stařec mu přikázal, shodil se sebe dolů rytířský šat, urđas peskro, dyňas pchúreske Debleha, he imár has angal oblékl svůj, dal starému s Bohem, a již byl před peskre buzňa, haven papále kére trádelas. — Kére o majstros svými kozami, které zase domů hnal. — Doma mistr papále romňaha čudálkozinenas pes le ritroske, he ráni zase se ženou obdivovali se tomu rytíři, a paní

phendas lakre tovaryšeske: »Júreja? oda has ritros adadyves pravila svému tovaryši: »Jiříku! to byl rytíř dnes inke šukáreder, les te dykl'elas, me šoha vareso akadeso ještě krásnější, jej kdybys byl viděl, já nikdy cos takového na dykl'om.« Ale Júra naphendas či, čvelas pes papále hár neviděla.« Ale Jirka neříkal nic, stavěl se zase jako dylino, myslinelas nor kia peske, me les feder tutar xánav. hloupým, myslil jen u sebe, já jej lépe nežli ty znám. — Rati papále čulo sovelas, čak lindrál'il'as. Kana rataha — V noci opět málo spal, jen dřímal. Když ráno uštil'as, chadaš, he papále peskre buzňa trádyňas pr'e čár, vstal, jedl, a zase své kozy hnal na pastvu, te pes čaraven. — — aby se pásly. — —

Ale prejekvár has adaj isto pchúro, ašárdas le Júra, Ale najednou byl zde ten samý stařec, chválil Jirku, hoj savoro nártes avrikérđas, lixalas les papále andr'o veš že vše zmužile vykonal, vedl jej zase do lesa ki'o kéroro, dyňas leske klidi he sikađas leske papále la k domku, dal mu klíč a ukázal mu zase staňa: »Akána le tuke somnakúno uripen, cháres he najmaštal: »Nyní vezmi si zlatý oblek, meč a nejfeder grastes.« Júra auka kérđas. Pchúro les papále ašárdas, lepšího koně.« Jirka tak udělal. Stařec jej zase pochválil, dyňas leske Debleha, he imár has ókia.« — dal mu s Bohem, a zmizel.« —

O Júra glislas pále, he imár has vaš e len Metuj Jirka jel zase, a již byl za řekou Metují andr'e dyz. Adaj ehas akána báři lošanda, hoj olo ritros v zámku. Zde byla nyní veliká radost, že onen rytíř potrito avl'as. Sako uripen pro leste sonegojaha čakčak pes potřetí přišel. Všechnen oblek na něm zlatem jenjen se kilinelas. Katar ale olo cizo ritros avl'ehas, niko naxánl'as trpytil. Odkud ale onen cizí rytíř by byl přišel, nikdo nevěděl. La Libomířake olo ritros najbuter pes libindas. »Te mro Libomíře onen rytíř nejvíce se líbil. «Kdyby

Devel delas, kajte man arakelas he me leskri romni šaj avavas«
Bůh dal, aby mne zachránil a já jeho ženou mohla být«
— auka pristrđas kia peste — »me paloda avavas najbachtá-
— tak modlila se u sebe — »já bych pak byla nejšťast-
leder čáj he romni pr'e pchuv,« phendás pr'o agor. — O Júra
nější dívkou a ženou na zemi,« pravila na konec. — Jirka
papále glislas pro grast, e Libomíra fárolas andr'e hlintóva
zase jel na koni, Libomíra jela v kočáře
he but manuša lenča. Kana odorik avle, čvele pes papále
a mnoho lidí s nimi. Když tam přišli, postavili se zase
savore angal e drakoskri chév, he o Júra dindárde chareha
všickni před dračí díru, a Jirka nataženým mečem
vičinelas: »Jav avri xungále drakona, o mitageskro chaben
křičel: »Vyjdi ošklivý draku, oběd
tuke hi adaj imár lačárdo.« Pr'oda vareso šumiskérlas, o
ti je zde již připraven.« V tom něco zašustilo,
drakos dindárđas peskro šéro chévatar avri, o Júra hazdyňas
drak natáhl svou hlavu z díry ven, Jirka zdvihl
o cháro, čvelas pes paš e chév, he jedva o šéro has avri,
meč, postavil se vedle díry, a sotva hlava byla venku,
imár has čingérdo preko. E rat thadolas drakoskre trupestar.
již byla přetata. Krev tekla z dračího těla.
Le Júreske has bári lošanda, he avre manuša bāmulinde.
Jirka měl velikou radost, a ostatní lidé obdivovali se.
Ale ehe dukal! Vaš jek našlilo šéro sanas drakoske avre
Ale ach běda! Za jednu ztracenou hlavu měl drak jiné
duj. Papále kilindás pes o cháro, šéro péle, he papále sanas
dvě. Zase zableskl se meč, hlavy padly, a zase byly
avre duj. O Júra papále čingérlas preko šéren, až drakoske
jiné dvě. Jirka opět srazil hlavy, až draku
čak trin ačle. Manuša adaj bāmulinde buter. E Libomíra
jen tři zbyly. Lidé zde divili se více. Libomíra
pél'as pr'o čanga, mangelas mro Devel, te helférel. O Júra
padla na kolena, prosila Boha, aby pomohl. Jirka
has odoleske nárteder, hazdyňas papále le cháres trinvár
byl proto udatnější, pozdvihl zase meč třikráte

andr'e lebegóva, he imár trin šere šachutle pes pr'e pchuv. do povětrí, a již tři hlavy válely se na zemi. Úva ode kuribnaha has Júra inke bivóďeskro. Kana papále Avšak tímto bojem byl Jirka bez vědomí. Když zase kia peste avl'as, beštas pr'o grast, he mindár nahas adaj. k sobě přišel, sedl na kůň, a zmizel.

Niko manušendar adaj na xánl'as, so pes adaj talindas ole Nikdo z lidí zde nevěděl, co se zde přihodilo s oným ritrosha, bámulinde he sidovenas kére. Čak e Limomíra has rytířem, divili se a pospíchali domů. Jen Libomíra byla čorri: »Jov man drakostar mentyndas, oda hi čáčo, ale so smutna: »On mne od draka zachránil, to je pravda, ale co hi pal odóva, kana man na gaml'as the hi ókia,« auka kia je po tom, když mne nemiloval a je pryč,« tak u peste gondolinelas. sebe přemýšlela.

Akána ehas grófoskri čajka čorreder he bibachtáleder Nyní byla hraběcí dcera smutnější a nešťastnější hár ačoder, kana inke pes daralas drakostar. Fárile kére, ale jako dříve, když ještě se obávala draka. Jeli domů, ale nor polokes. Ale hlintóveskro ruštas pes pr'o naprinxárdo jen pomalu. Ale kočí hněval se na neznámého ritros; jov peske kiványndas korkóro te avel lakro rom, he rytíře, on si přál sám býti jejím mužem, a gondolindas pre, hár oda te kérel? Imár leske hi. Akána přemýšlel, jak to udělati? Již to má. Nyní prejekvár fárilas sikeder až ki'e dyzakri pchurd. Chutl'as la najednou jel čerstvěji až k zámeckému mostu. Seskočil hlintóvatar téle, chutl'as ki'e čajka he hrozinelas lake, ke s kočáru dolů, skočil k dívce a hrozil jí, že la mindár našavela, kana les hár arakleskero na prinxárela. ji hnedle zabije, jestliže jej jako ochranitele neuzná. Silerdas la, kajte leste sovlachárel, ke jov la arakl'as, he ke Nutil ji, aby mu přísahala, že on ji zachránil, a že les lela peske romestar. Joj, čorri čajka, daraha pchérđi jej vezme si za muže. Ona, ubohá dívka, strachu plná

mosi te sovlachárdas. Kana avle andr'e dyz, lil'as o dad musela přísahati. Když přišli do zámku, vzal otec peskri čaj pašal e meň, the kana latar pchučl'as, kaj hi svou dceru okolo krku, a když se ji zeptal kde je lakro arakleskero, sikadas razindos pes vasteha pr'o chochavel její ochránce, ukázala třesoucí se rukou na podvodného hlintoveskro. Oleske o grófos na kaml'as te patal, avre raja kočího. Tomu hrabě nechtěl věriti, ostatní páni andr'e dyz auka na patandíle, ale so ehas te kérel? Čaj v zámku také nevěřili, ale co bylo dělati? Dcera auka phendás, he avre mosi te oda patandíle. Pchúro grófos tak řekla, a ostatní museli to věriti. Starý hrabě mosi te kerdás, so avgoder phendás, kajte olo hlintóveskro musel udělati, co dříve řekl, aby onen kočí leskri šukár čaj peske lel romňatar the delamel savoro leskro jeho krásnou dceru si vzal za ženu a obdržel všecko jeho barválipen. —
bohatství. —

Ale kaj ehas o Júra? — Kana jov pal oda nártu ku-
Ale kde byl Jirka? — Když on po tom udatném
riben kia peste avl'as, has prejekvár andr' oda veš, kaj pro
boji k sobě přišel, byl najednou v onom lese, kde na
leste o pchúro imár užárelas. Ašárdas les papále vaš oda
něho stařec již čekal. Pochválil jej opět za tento
nártu kuriben he phendás, kajte nor senvedynel, hoj savoro
udatný boj a pravil, aby jen trpěl, že všecko
láčes avripérela. Paloda phendás leske: »Akána xa sik, the
dobře vypadne. Potom řekl jemu: »Nyní jdi čerstvě a
avričingér savore trin čiba drakoskre šérendar he garuv len,
vyřízní všecky tři jazyky z dračích hlav a schovej je,
jon avena tri bacht.« Parikerdás o Júra pchúreske, dyňas
ony budou tvým štěstím.« Poděkoval Jirka starci, dal
leske Debleha, kerdás auka, garudás čiba andr'o peskro
mu s Bohem, udělal tak, schoval jazyky do své
bačaskro batošečkos, gél'as kére, he na phendás čí. —
ovčácké brašny, šel domů, a neříkal nic. —

Ale pr'e dyz inke ode dyvestar lačárenas pes ki'o
Ale na zámku ještě toho dne pripravovali se ku
bijav. E Libomíra has čorri hár káli rat; nikaha na vaké-
svadbě. Libomíra byla smutná jako černá noc; s nikým nemlu-
relas, ani bijaviskreha, he nor rovelas. O bijaviskro gondo-
vila, ani se ženichem, a jen plakala. Ženich my-
lindas kia peste: »Hem! te tutar auka pes pchučenas, sikav,
slil u sebe: »Jak! kdyby tebe tak se zeptali, ukaž,
ke čáčeš našadal le drakos? — paloda man umlavenas.«
že's v pravdě zabil draka? — potom by mne oběsili.«
Auka gondolinelas preko, he jedva ehas kia ratate, sidolas
Tak přemýšlel, a sotva bylo k večeru, spěchal
pr'o kuribnaskro hélos, lil'as ole trin drakoskre šéren, he
na bojiště, sebral ony tři dračí hlavy, a
dyñas len andr'o peskro batoškos. — Avl'as veselo kére.
dal je do své tašky. — Přišel vesel domů.
»Auka, akána šaj sikavava lenge, ke me čáčeš le drakos
»Tak, nyní mohu ukázati jim, že já v pravdě draka
našadom he la čajka mentyndom; akána ani čáčo ritros
zabil a dívku zachránil; nyní ani pravý rytíř
našči oda auka sikavela« the ole trin šéren garudas andr'e
nemůže to tak dokázati« a ony tři hlavy schoval do
peskri izema. — Sig avl'as dyves bijaváslo. Savore rikendar
svého pokoje. — Brzy přišel den svadební. Se všech stran
avenas varehave raja pr'e dyz Náchod. Bašipangre šukáres
přicházeli rozliční páni na zámek Náchodský. Hudebníci krásně
bašade. Andr'e celi krajina vakérenas manuša čak bachtále
hráli. V celé krajině rozprávěli lidé jen o šťastném
klintóveskrestar he šukára Libomíratar. Oda mindár avl'as
kočím a krásné Libomíře. To hnedle přišlo
až ki'o kan Júreskero. Jov ruštas pes igen pr'o olo chochaval
až k uchu Jirkovu. On zlobil se tuze na onoho podvodného
klintóveskro: »Užár« — phendas — »me tuke sikavava, ko
kočího: »Počkej« — pravil — »já ti ukážu, kdo
hi čáčo bijaviskro; sik xáva pr'e dyz, savoro avriphe-
je pravým ženichem; hned poběhnu do zámku, všecko vy-

nava,« he imár pes urđas, lil'as peskro batošečkos čibença povím,« a ihned se oblékl, vzal svou tašku s jazyky, he sidolas pr'e dyz. — Kana odoj avl'as, has imár bijaváslo a spěchal na zámek. — Když tam přišel, byla již svatební chaben, he but raja ki'o skamin. Mangelas, kajte les odoj hostina, a mnoho panstva u stolu. Prosil, aby jej tam muken, ke jov vareso šukár gilavela. Has odoj muklo savoren-pustili, že on něco pěkného zazpívá. Byl tam puštěn ode dar. O Jura akána gilavelas: všech Jirka nyní zpíval:

Ehas jek pární pilsterni
Šukár hár grófoskri ráni.

Letindas korúka,
Chudyňas la. Kana

Andr'ada del karie vareko,
He korúka ehas preko.

Pilsterni kamlas te parikérel
Oleske, ko la arakl'as,
He andr'ada imár avl'as
Na gáko, del karie, mek mérel.

Byla jedna bílá holubička
Krásna jako hraběcí panička.

Letěl ostríž,
Chytil ji. Když

Tu v tom někdo střelil
A ostríže zastřelil.

Holubička chtěla poděkovat
Tomu, kdo ji přišel ochraňovat,
Když tu v tom se zas objevil
Nepřítel, at umře, střelil.

Savore lešinde le Júreske. Pchúro grófos gondolinelas
Všickni naslouchali Jirkovi. Starý hrabě přemýšlel,
pre, so the hár. E Libomíra rovelas, chal'il'as, kia soste olo
co a jak. Libomíra plakala, rozuměla, nač tato

giloj sikavel, he karik ode lave pérenas; ale bijaviskro asan-
píseň ukazuje, a kam tato slova padala; ale ženich

díl'as. O Júra pr'oda phendás: »Akána nor jek pchučiben:
smál se. Jirka na to pravil: »Nyní jen jednu otázku:

»Havi te del pchági leske, savo oda pilsterni kaml'as te naša-
»Jaký dáti trest tomu, který tu holubici chtěl za-
vel?« »Mériben, umladi!« vičindás avri bijaviskro. Ode
bíti?« »Smrt, šibenici?« vykřikl ženich. Těmito

lavença kaml'as te sikavel, ke vareso chal'ol. »Čáces phendás
slovy chtěl ukázati, že něčemu rozumí. »Právě jsi řekl

tu chochavel manušeja!« — vičindás avri prejekvár o Júra
ty podvodný člověče! — vykřikl najednou Jirka

— vaj tu sal korkóro oda korúka, havo kaml'as te ruminel
— nebo ty jsi sám ten ostříž, který chtěl zničiti
la pilsterňa, Libomíra, sikav, ke tu la čáces arakl'al!«
onu holubici, Libomíru, ukaž, že ty's ji v pravdě zachránil!«
E Libomíra vičindas avri, sikadas akána pr'o Júra, havo la
Libomíra vykřikla, ukázala nyní na Jirku, který ji
drakoskre mostar mentyndas. O bijaviskro sig uštil'as he
od dračí tlamy zachránil. Ženich hned vstal a
andas ole trin drakoskre šeren. »Nasan čáče, sikav čiba,«
přinesl ony tři dračí hlavy. »Nejsou pravé, ukaž jazyky,«
phendas o Júra, pchradas muj šerenge, he sanas bičibakére.
řekl Jirka, otevřel hubu hlavám, a byly bez jazyka.
Mindár pr'oda avridyñas o Júra peskre batoškošestar trin
Hnedle na to, vyndal Jirka ze své tašky tři
drakoskre čiba: »Ehe, so phenes ki' odóva, tu chochavibna-
dračí jazyky: »Vidíš, co říkáš tomu, ty podvod-
skreja? Phen avri, hoj me som, ko la čajka mentyndom.«
níku? Vyřkni, že já to jsem, který dívku zachránil.«
— Bijaviskro mindár pél'as pr'o čanga angal o grófos, he
— Ženich hned padl na kolena před hrabětem, a
mangelas, kajte leste fordelas. Ale o grófos ruštas pes he
prosil, aby mu odpustil. Ale hrabě zlobil se a
parančil'as, kajte les andr'o stariben thóven he pal trin
poručil, aby jej do žaláře vsadili a po třech
dyvesa les umlaven, kajte ehi leske asi pchági, havi peske
dnech jej oběsili, aby měl takový trest, jaký si
korkóro avri phendas angal. — Akána ehas čáči lošanda
sám vyřkl napřed. — Nyní byla pravá radost
savorenge pr'e dyz. E Libomíra imár narovelas buter, uštil'as,
všem na zámku. Libomíra již neplakala více, vstala,
lil'as peskro Júra pašal e meň, dyñas leske lakro vast, vejas
vzala svého Jirku okolo krku, dala mu svou ruku, stala se
leskri romni he najbachtáleder pr'e pchuv. — Kana pchúro
jeho ženou a nejšťastnější na zemi. — Když starý
grófos múl'as, has o Júra raske pr'o savoro thém Náchod.
hrabě zemřel, byl Jirka pánem na celém panství Náchodském.

11. U méríben hár kirvi. — Smrt jako kmotra.

Ehas jekh mánuš igen čorro, leskri romni lotil'as the
Byl jeden člověk tuze chudý, jeho žena slehla a
bendas leske čávóres. Niko na kaml'as leske te terdol kir-
porodila mu synáčka. Nikdo nechtěl mu státi za
veske, vaj ehas igen čorro. O dad phendas kia peste avsa-
kmotra, neboť byl tuze chudý. Otec pravil k sobě naří-
rindos: »Vaš mro Devla, avóka som čorro, hoj niko na
kaje: »Pro Pána Boha, tak jsem chudý, že nikdo ne-
kamel mange andr'ada te solgárinel! Lava čáves, xáva, the
chce mi v tom posloužiti! Vezmu dítě, půjdu, a
kas talinava, oles vaš oda mangava.« Gél'as, the talindas
koho potkám, toho za to poprosím.« Šel, a potkal
u méríben, ale naxánl'as, ko jov avelas, vaj dykelas avri
smrt ale nevěděl, kdo ona by byla, neboť vyhlížela
hár šukár manušni. Ola mangl'as, te na kamelas ode tarnép-
jako krásná ženská. Tuto prosil, jestliby nechtěla tomuto mlá-
neske te terdol kirvake? Oli manušni navakérelas pes avri,
dátku státi za kmotru? Ona ženská nevymlouvala se,
úva mindár lil'as dadeske musatar le tarnépen the anelas
ale hnedle vzala otci z náručí mláďátko a nesla
les khangére, kaj rašastar has has boldo. — Pal o bolipen
je do kostela, kde od kněze bylo pokřtěno. — Po křtu
phendas oli kirvi pr'o drom dadeske: »Kirveja, akána javen
řekla on kmotra na cestě otcovi: »Kmotře, nyní pojdte
mança andr'o mro kér.« Géle, the odoj avle andr'e jek
se mnou do mého domu.« Šli, a tam vešli do jedné
izema, kaj has savoro igen šukár lačárdo. Pal oda lil'as
světnice, kde bylo vše velmi krásně připraveno. Potom vzala
les peha andr'o báro šilálo až tel e phuv, kaj igen but
jej s sebou do velikého sklepa až pod zemi, kde velmi mnoho
šajgetáne moméla thábonas, tykne, báre, báredere, najbáre-
rozličných voskových svíček hořelo, malé, velké, větší, nej-
dere. Kirvi phenel adaj kirveske: »Dyken kirveja, agaj hi
větší. Kmotra praví zde kmotrovi: »Vidíte kmotře, zde

mange sake manušestar leskro xiben.« O dad (kirvo) dykel mám každého člověka jeho život.« Otec (kmotr) hledí pr'e savore moméla, the maškar avrende talindas odoj jek na vsecky svíce, a mezi jinými našel tam jednu igen kárni moméli, he phučl'as kirvatar, kaskero oli kárni velmi krátkou svíci, a ptal se kmotry, či by tato krátká avelas? »To hi tumári« — phenel e kirvi — »kana varehavi byla? »To je vaše« — praví kmotra — »když některá moméli avrithábol, me mosite xav vaš olo mánuš.« — »Ale svíce dohoří, já musím jíti pro toho člověka.« — »Ale kirvi je« — mangel o dad — »den mange inke jek moméli kmotra« — prosí otec — »dejte mi ještě jednu svíčku, ale báreder.« »Mro milo kirveja, oda me našči.« Akána ale větší.« »Můj milý kmotře, to já nechei.« Nyní gél'as he chačarl'as tel jek dúgi moméli ole ^{svíčku} tarnépneske, šla a rozsvítila jednu dlouhou svíčku tomu dítěti, haveške has terdi kirvake. Maškar oda o dad, kajte kirvi les jemuzto stála za kmotru. Mezi tím otec, aby kmotra jej nadykel, lil'as oli peskri kárni moméli the čvel'as pr'o isto neviděla, vzal onu svou krátkou svíčku a postavil na totéž hélos jek névi bári moméli. »Javas adatar« — phenel akána místo jednu novou velikou svíci. »Pojďme odtud« — praví nyní kirvi dadeske — »the xáha akána ki'e tumári daj.« Pr'oda kmotra otcí — »a půjdeme nyní k vaší matce.« Na to lil'as andr'e izema varehavo delamo the čáveha andr'e musí vzala ve světnici jakýsi dar a s dítětem v náruči gél'as dadeha kia leskri romni. — Avl'as, thódas le tarnépen šla s otcem k jeho ženě. — Přišla, vložila dítě andr'o čiben, the phučelas avri datar, hár solgálinel sastýpen do postele, a vyptávala se matka, jak slouží zdraví the kaj la dukal. O dad andas chaben the piben pr'o skamin, a kde ji bolí. Otec přinesl jídlo a pití na stůl, the chade the píle. Paloda phendás e kirvi dadeske: »Kirveja a jedli a pili. Potom pravila kmotra otcí: »Kmotře, tumen san čorre manuša auka, hoj niko na kaml'as te terdol vy jste chudí lidé tak, že nikdo nechtěl státi

kirveske, nor me; ale ke tumen san láče manuša, hár dykav za kmotra, jen já; ale že vy jste dobří lidé, jak vidím, spomožinava tumenge. Me tumenge, mro kirveja, sikavava pomohu vám. Já vám, kmotře, ukáži savore čára the draba, kia soste hi sako hasno, phírava všecky traviny a koření, k čemu je vše užitečno, choditi budu pal barvále manuša, kérava len nasválen, tumen lenge dena po bohatých lidech, dělati budu je nemocnými, vy jim dávati šajgetáne draba the zalby hár láčo fulčéri, jon sastona budete rozličné koření a masti jako dobrý lékař, oni se uzdraví the tumen láčes plajskérena; ale den bári trajt pr'oda: Kaske a vás dobře odmění; ale dejte dobrý pozor na to: Komu me avava terdi ki'o pre, oles sastárena avri, ale kaske ki'o já státi budu u nohou, toho vyléčíte, ale komu u šéro, oles muken, tumáro kériben avelas hiaba.« Kérđas pes. hlavy, toho nechte, vaše namahání bylo by marné. Stalo se.

O dad phírelas pal o nasvále, i kirvi térdil'as ki'o pre, jov Otec chodil po nemocných, kmotra stála u nohou, on sastárdas sakes, the prejekvár has lestar bárenavéko fulčéri. uzdravil každého, a najednou byl z něho velkojmený lékař.

— Jekvár igen nasválil'as papále jek grófos. Bičade vaš
— Jednou velmi stonal zase jeden hrabě. Poslali pro oli fulčéri (o dad), jov avl'as, u mériben terdol ki'o šéro, onoho lékaře (otce), on přišel, smrt stojí u hlavy, pal u čiben. O fulčéri darandílo vičinel avri: »Imár hi adaj, za postelí. Lékař bázlívě vzkřikne: »Již je tu, ale preca oda probálinava.« Pr'oda grófoskre ráklenge pa- ale přece to zkusím.« Na to hraběcím služebníkům rančil'as, kajte u čiben nasvále raha irinen prenga ki'o mé- poručil, aby postel s nemocným pánem obrátili nohama ku riben. Pal oda dyňas nasváleske šajgetáne draba the paňóri smrti. Na to dal nemocnému rozličné koření a vodičku andr'o muj. Grófos has prejekvár sastárdo the o fulčéri do úst. Hrabě byl najednou uzdraven a lékař láčes pocindo. — Kirveske xalas akadesi bacht but berša, dobře zaplacen. — Kmotru chodilo takové štěstí mnoho let,

až jov korkóro has igen pchúro avóka, hoj peskro xiben až on sám byl velmi starý tak, že svůj život imár nagamelas he mangelas pro peste u mériben, kajte les již nemiloval a prosil na sebe smrt, aby jej lelas. Ale hiaba; u mériben našci les lil'as odoleske, ke vzala. Ale marně: smrt nemohla jej vzíti proto, že korkóro peske dyňas névi, dúgi moméli, the muste užárlas, sám si dal novou, dlouhou svíci, a musel čekati, až thábola avri. — Pal varehavo čiro fáril'as o fulčéri inke až dohoří. — Po nějakém čase jel lékař ještě jekvár ki'o jek nasválo, he sastárdas les. Pr'odrom kére jednou k jednomu nemocnému, a uzdravil jej. Na cestě domů stakérdas u mériben andr'e hlintóva ki'o fulčéri, pipindas vstoupila smrt do kočáru k lékaři, zatukala leske pr'o kolin, jov pél'as leske andr'e musi, múl'as, the mu na prsa, on padl jí do náručí, zemřel, a u mériben prejekvár has ókia. Adaj pr'o drom talinde ma-smrt zmizela. Zde na cestě našli nuša le fulčéres andr'e hlintóva múles the fárile leha kére. lidé lékaře v kočáře mrtvého a jeli s ním domů. Sáro fóros avsárlas: »Zijan, hoj múl'as, akadeso fulčéri adaj Celé město naříkalo: »Škoda, že zemřel, takového lékaře tady imár na avela.« — již nebude.« —

Pal leste ačl'as olo čávo, ehas papále fulčéri, ale jov Po něm zůstalo ono dítě, bylo opět lékařem, ale on nahas imár avóka godavel, hár leskro dad. nebyl již tak moudrý, jako jeho otec.

12. O dylino ehas godavel. — Hloupý chytrým.

Jeke dadeske sanas trin čáve. Duj lendar myslinenas, Jeden otec měl tři syny. Dva z nich myslili, ke san godavel the o trito dylino. — Jekvár phendas jekto: že jsou chytrí a třetí hloupý. — Jednou pravil první:

»Me xava ki'o gavengero the ačava odoj rákleske.« Dad
»Já půjdu k vesničanu a zůstanu tam za pacholka. Otec
leskro phendas: »Xa!« the leskri daj dyñas leske but ma-
jeho řekl: »Jdi!« a jeho matka dala mu moc ko-
rikla pr'o drom. Avl'as kio jek gavengero, the ehas leskro
láčů na cestu. Přišel k jednomu vesničanu, a byl jeho
ráklo. Ale o gavengero nadyñas leske nyšt te chal. Kana
služebníkem. Ale vesničan nedal mu nic jísti. Když
o ráklo pes ruštas the phendas, me naáčava tro ráklo,
pacholek se zlobil a pravil, já nezůstanu tvým pacholkem
lil'as o gavengero čúri, the čúraha čingérđas preko leske
vzal hospodář nůž, a nožem uřízl mu
o nak. Binakeskéro avl'as kére, the leskro tarneder pchral
nos. Beznosý přišel domů, a jeho mladší bratr
vakérđas, kaj akána korkóro xala ki'o gavengero the dela
pravil, že nyní sám půjde k vesničanu a po-
leske pchági vaš peskro pchral. Kana odoj avl'as nadyne
trestá jej za svého bratra. Když tam přišel, nedali
leske ani te chal, the preca muste but kérelas. Kana ehas
mu ani jísti, a přece musel moc dělati. Když bylo
už chado, so peha lil'as kérestar, the o bok bára zoraha
již snědeno, co s sebou vzal z domu, a hlad velikou silou
leskro pér juminelas, phendas ki'o gavengero: »Ko adaj hi,
jeho břicho tlačil, pravil k vesničanu: »Kdo zde je,
šaj mérel bokaha.« Pr'odova ehas leske o nak čúraha lilo
může pojíti hladem.« Na to byl mu nos nožem odejmut
hár jekte pchraleske. Binakeskro avl'as ki'o dad the soduj
jako prvnímu bratru. Beznosý přišel k otci a oba
pchrála kére avsárenas. — Akána gél'as dylino ki' odolo
bratři doma naříkali. — Nyní šel hloupý k tomuto
gavengero. But marikla kérestar lile sanas leskro chaben;
vesničanu. Moc koláčů z domu vzatých byly jeho jídlem;
ale kana sanas chade, lil'as dylino andr'e humna dosta giv,
ale když byly snědeny, vzal hloupý ve stodole dost obilí,
biknidas, the vaš o lóve kinelas peske o máro the bravinta.
prodal, a za peníze kupoval si chléb a kořalku.

O gavengero naphendas či. O ráklo auka biknidas savoro
Hospodář neřekl nic. Pacholek takto prodal všecko
giv, the vaš o lóve chalas the pijelas. — Jekvár phendas
obilí, a za peníze jedl a pil. — Jednou pravil
leske o gáxo: »Me the mri romni xala andr'ó fóros. Kana
mu hospodář: »Já a má žena půjdeme do města. Když
avaha kére, našav oda bakri, havi jekti pre tute dykela.«
přijdeme domů, zab onu ovci, která první na tebe koukne.«
O gáxo the gáxi géle ókia. Kana avle kére, stakérđas
Hospodář a hospodyně odešli. Když přišli domů, vstoupil
o dylino andr'ó bakrengero bára vikaha. Bakra darandíle
hloupý do ovčina velikým povykem. Ovce uleknuty
dykle pro leste savore prejekvár, the dylino našadas savore.
koukly na něj všecky najednou, a hloupý zabil všecky.
So ehas raske te kérel? Na muste phendas, ^hđova nane láčes?
Co měl pán dělati? Nemusel říci, ^hto není dobře?
Te phendehas, mindár o nak našlilahas, odgleske citelas. —
Kdyby byl řekl, hned by nos ztratil, proto mlčel. —
Kana sanas božita jevende, khaml'as o gavengero te xal
Když byly vánoční svátky, chtěl vesničan jíti
khangére, ale naehas dud pro'ó drom. »Kaj amenge vareko
do kostela, ale nebylo světla na cestu. »Kdyby nám někdo
kérelas dud!« »Me kéréva tumenge o dud, xan nor khan-
udělal světlo!« »Já udělám vám světlo, jděte jen do
gére. O gavengero gél'as peskre romňaha the o ráklo kéréđal
kostela. Vesničan šel se svou ženou a pacholek udělal
dud auka: lil'as kandypnaskri, kéréđas o ják, the dyňas tel
světlo takto: vzal sirku, udělal oheň, a dal pod
e pchus, the o kér thábolas. Dykindos oda gavengero, da-
slámu, a dům hořel. Vida to vesničan, u-
randílo prastandíl'as kére, the o ráklo phučl'as lestar: »Ruses
leknut běžel domů, a pacholek ptal se jej: »Zlobíš
tut?« »Na,« phendas o gáxo, gáml'as o nak buter hár o kér.
se?« »Ne,« pravil hospodář, miloval nos více jak dům.
So ehas te kérel bikéreskereske? — Savore, o gáxo i gáxi
Co měl dělati bez domu? — Všickni, hospodář, hospodyně

the o ráklo dyne pes pr' o drom, andr' o vigálos. Gáxo the a pacholek dali se na cestu, do světa. Hospodář a leskri romni khamle le rákles te našavel; odoleske phende jeho žena chtěli pacholka zabít; proto pravili maškar peste: »Kana o ráklo rati sovela inke andr' o čiben mezi sebou: »Až pacholek v noci bude spátí ještě v posteli čivaha les andr' o páni vaš oda bibacht.« Ale o ráklo šundas hodíme ho do vody za to neštěstí.« Ale pacholek slyšel andr' e lindra, so leskro gáxo khamel te kérel. Odoleske rati, ve spánku, co jeho hospodář chce udělati. Proto v noci, kana leskre gáxe inke sanas súde andr' o čiben, když jeho hospodář a hospodyně ještě leželi v posteli, lil' as o ráklo korkóro peskri gáxi čibnastar, he čidas andr' o vzal pacholek sám svou hospodyní z postele, a hodil do páni, kaj tasl' il' as. Gáxo dykindos, ke leskri romni tasl' il' as, vody, kde se utopila. Hospodář vida, že jeho žena se utopila, báres pes ruštas the cholamen phendas: »So ehi but, ehi velice se zlobil a zlostně pravil: »Co je moc, je but, me muste rušav man.« Pr' oda lil' as leske o ráklo moc, já musím se zlobit.« Na to odejmul mu pacholek čúraha o nak, the o gáxo ehas akána bikéreskro, biromňakro nožem nos, a hospodář byl nyní bez domu, bez ženy the binakeskro, hár duj pchrala dyline rákleskero. — a bez nosu, jako dva bratři hloupého pacholka. —

13. O godável čovachno. — Chytrý čarodějník.

Jeka barvála grófnake has čordo somnakúno lancos Jedné bohaté hraběnce byl ukraden zlatý řetěz beršendar, kana manuša inke patandíle, hoj čáčes san čov letech, když lidé ještě věřili, že skutečně jsou čovachne, have vareso xánen, the naprinxárde čor talinen. rodějníci, kteří něco znají, a neznámého zloděje uhodnou. Odoleske oli grófní mukl' as te provičinel, hoj báro plajské-Proto ona hraběnka nechala provolati, že velikou od-

riben oleske pocinela avri, havo lake ki'o čordo lanços měnu tomu vyplatí, kdo jí k ukradenému řetězu felférela. — Sik pr'oda avl'as ki'e grófní jek tarno mánuš pomůže. — Brzy na to přišel k hraběnce jeden mladý člověk the phendas lake, ke čordo lancos papále čáčas delamela, te a pravil jí, že ukradený řetěz zase jistě obdrží, jestli les trin dyvesa andr'e dyz mukela, the dosta te chal he te jej tři dny v zámku ponechá, a dost jíst a pijel leske dela. Has kérdo auka, — Kana olo mánuš jekte pít mu dá. Bylo uděláno tak. — Když ten člověk prvního dyvestar uštil'as, dykelas čorachánes jeke jakeha pr'o savore dne vstal, díval se podezřivě jedním okem na všechny trin solgárúne rákle, maškar havende kéritúno čor pes tali-tri sloužící, mezi nimiž domácího zloděje se nanela dumiskérdas, the nártes grófnáke phendas: »Jek imár leznouti domníval, a zmužile hraběnce pravil: »Jeden již hi,« he myslindas kia peste: láčo dyves ókia. Ale trin rákle, je,« a myslil u sebe: dobrý den pryč. Ale tři sloužící have duxene čoriben kérde, ole laven pro peste irinenas kteří spolu krádež udělali, tato slova na sebe obraceli auka, ke jekto čor leske ehi už prinxárdo. — Dujte dyvestar tak, že první zloděj mu jest již znám. — Druhého dne phendas papále pal o láčo mitageskro chaben, kana ačoder řekl zase po dobrém obědě, když dříve pr' ole trin rákle ostres dyklehas: »Akána hi imár dujto.« na ty tři sloužící ostře se byl podíval. »Nyní je již druhý.« Ráklenge pipinelas o xi akána zoráleder, vaj ole laven papále Sloužícím tlouklo srdce nyní silněji, neboť ona slova opět pro peste avóka bandárenas. — Trite dyvestar olo čovachno na sebe tak obraceli. — Třetího dne onen čarodějník už lošandaha vičindas avri: »Akána už hi trito mro, he me již s radostí zvolal: »Nyní již je třetí můj, a já som ki' agor.« Akána olo čovachno e skaminestar gél'as jsem u konce.« »Nyní onen čarodějník od stolu šel andr'e peskri izema the užárelas, te vareko ode tri-do svého pokoje a očekával, nepřinese-li mu

nendar leske naanela čordo lancos, (vaj lóle čamendar xán'as, někdo z těch tří ukradený řetěz, (nebo z červených tváří znal, ke jek ole tinendar šaj avel čoreske) ke rati denášela, te že jeden z těch tří může býti zlodějem) že v noci uteče, aby pro agor nadelamelas inke pchági vaš peskro čovachiben. — konečně nedostal ještě trest za své čarování. —

Úva jepašrati avl'as jek ole trinendar čoral andr'e izema Avšak o půlnoci přišel jeden z těch tří tajně do pokoje ole čovachneskero, čvel'as čordo lancos pr'o skamin the toho čarodějníka, postavil ukradený řetěz na stůl a 56 rinckos ki' oda he mangelas, kajte čovachno či na phe-50 zlatých k tomu a prosil, aby čarodějník ničeho nenas grófnake. Čovachno rataha andas čordo lancos grófríkal hraběnce. Čarodějník ráno přinesl ukradený řetěz hraběnce, the delaml'as latar inke phendo plajskériben vaš o běnce, a dostal od ní ještě řečenou odměnu za peskro godavel chochaviben. svůj chytrý podvod.

14. O godavel orošlan. — Rozumný lev.

Varehavo šklávos denáštas peskre raske (rajeske), he Jistý otrok utekl svému pánovi a chudyno, has čibal'árdo ki' u mériben vaš pchági. Odoleske chycen jsa, byl odsouzen k smrti za trest. Proto ligede les pr'o jek hélos, pašal haveste has zorálo cámos, přivedli jej na jedno místo, okolo kterého byl silný plot, he avrimukle pre leste jek báro orošlan, kaj les te čingérlas a vypustili na něj jednoho velikého lva, aby jej roztrhal. preko. Bokálo orošlan náštas, pél'as pr'o peskro aldozatos, Hladový lev běžel, vrhl se na svou obět, ale dykindos le šklávos, prejekvár terdil'as, čalavelas póraha ale spatře toho otroka, najednou se zarazil, hýbal osasem he čarrelas leske vasta. Manuša adaj dykindos oda, čudál-a lízal mu ruce. Lidé tady vidouce to, di-

kozinde oleske he pchučle (pes) šklávestar, katar oda avelas? vili se tomu a ptali se otroka, odkud by to bylo? Pr'oda phenelas otrokos avri auka: »Kana denáštom peskre Na to vypravoval otrok takto: »Když jsem utekl svému raske, garudom man andr'e jek jaskiña dro dyvlo veš. Adaj pánovi, schoval jsem se v jedné jeskyni v pustém lese. Tu langelas kia mande sig orošlan, skučilas he sikavelas peskro přikulhal ke mně brzy lev, skučel a ukazoval svou pro, andro leste has báro karro andro pchosado. Trdyňom nohu, v níž byl veliký trn zapíchnut. Vytáhl les avri leske he orošlan sig papále prastalas he man dúgo jsem mu ho a lev brzy zase běhal a mne dlouhý číro álatenga xidárlas. Kana jekvár manuša trádyne álaten čas zvěří živil. Když jednou lidé honili zvěř pal e vešestar, samas duxene chudyne the jek avrestar okia po lese, byli jsme spolu chyceni a jeden od druhého dyno; akána hi láče álateske lošanda, ke papále rakl'as dán; nyní má dobré zvíře radost, že opět našlo peskro láčeskérdo.« Savore manuša čalade sanas góđaha he svého dobrodince.« Všechn lid pohnut byl rozumem a láčipnaha dujender he vičinenas bāmulinđos: »Xido ač šklá-dobrotou obou a křičel udiveně: »Živ buď otrok vos he orošlan!« O šklavos has avrimuklo, he orošlan gél'as a lev!« Otrok byl propuštěn, a lev šel pal škláveste kére, he ačl'as leha zaken andr'o mérilen. za otrokem domů, a zůstal s ním až do smrti.

15. O Júra e buzňaha. — Jirka s kozou.

Ehas jek králi, has leske čaj, the niko našti kérđas, Byl jeden král, měl dceru, a nikdo nemohl udělati, kajte joj pes asal. Teda olo králi phendás, ko kérela, kajte aby ona se smála. Tedy ten král pravil, kdo udělá, aby leskri čaj pes asal, hoj la leske dela romňake. — Auka ehas jeho dcera se smála, že mu ji dá za manželku. — Tak byl

jek bačas, he leske ehas návo naveha Júra. Jov phenel: jeden ovčák, a měl syna jménem Jirku. On praví:

»Dadka! Me taki xáva, te kérava, kaj joj pes te asalas. Me

»Tatínku! Já také půjdu, jestli udělám, aby ona se smála. Já tumendar aver či nakamav, čak ola buzňa.« He dadka od vás jiného nic nechci, jen tu kozu.« A tatík

phendas: »Teda xa.« Oli buzni ehas akadesi, hoj kana jov řekl: »Tedy jdi.« Ta koza byla taková, že když on

kaml'as, joj sakes ikérlas, ko pre late chudyñas, he olo chtěl, ona každého držela, kdo na ni sáhl, a ten mánuš muste kia late ačl'as až jov kaml'as les te mukel. člověk musel při ní zůstatí až on chtěl jej pustit.

— Auka ola buzňa lixalas he gél'as he talindas pes jekeha

— Tak tu kozu vedl a šel a potkal se s jedním

he leske ehas o pro pr'o pchiko. O Júra phendas: »Tu, a ten měl nohu na rameně. Jirka pravil: Ty,

hoske hi tuke pro pr'o pchiko?« The jov: »Kana les dav proč máš nohu na rameně?« A on: »Když ji dám

téle, auka chuťav šel mígi dur prejekvár.« »The kaj xas?« dolů, tak skočím sto míl daleko najednou.« »A kam jdeš?

»Me xav pr'e služba, ko man lela.« »Auka jav manga.« —

»Já jdu na službu, kdo mne vezme.« »Tak pojd se mnou.« —

Géle dudeder he talinde pes papále jekeha, ehas leske pcha-Šli dále a potkali se zase s jedním, měl prkénko

lóro pre jaka. »Tu, hoske hi tuke pchalóro pre jaka?« The na očích. »Ty, proč máš prkénko na očích?« A

jov: »Kana olo pchalóro hazdav, auka dykav šel mígi angal on: »Když to prkénko zdvihnu, tak vidím sto míl před

ma.« »The kaj xas?« »Me xav pr'e služba, te xames, le sebe.« »A kam jdeš?« »Já jdu na službu, chcešli, vezmi

man tuha.« »Lava, jav manga.« — Kana koter dróm géle mne s sebou.« »Vezmu, pojd se mnou.« — Když kus cesty ušli,

talinde pes trite maleha; leske has caklúni tel pchikeste the potkali se s třetím kamarádem; on měl sklenici pod paždí a

na ehas pchandyni dugoveha, ale leskre bese gušteha učkárđi. nebyla zavřena zátkou, ale jeho palcem přikryta.

»Hem tu! Hoske hi dre late tro beso gušto?« »Me kana les
»Jak ty! Proč máš v ní svůj palec?« »Já když jej
avricrdav, sapňárav angal ma savoro šel mígi dur. Te
vytáhnu, pomokřím před sebou všecko na sto míl daleko.
kames, le man andr'e tri služba, oda šaj te avel tri bacht.«
Chcešli vezmi mne do své služby, to může býti tvé štěstí.«

The o Júra pr'oda: »Teda jav.« —

A Jirka na to: »Tedy pojd.« —

Pal oda avle andr'o fóros, kaj has oda králi he kinde
Potom přišli do města, kde byl ten král a koupili
pre oli buzni but lóle simirki, he avle andr'e jek kapli.
na tu kozu moc červených pásků, a přišli do jedné hospody.
Odoj has už angal phendo, zaken akadese manuša avena
Tam bylo již napřed řečeno, až takoví lidé přijdou,
kajte lenge den te chal he te pijel, keci nor kamena, hoj o
aby jim dali jísti a píti, mnoholi jen budou chtíti, že
králi savoro pocinela. Auka jon ola buzňa dyne čapláreske
král všecko zaplatí. Tak oni tu kozu dali hospodskému,
kaj la te garuvel varekaj, the jov la dyňas andr'e chindi,
aby ji schöval někam, a on ji dal do chléva,
kaj leskre trin čájky sanas súde, ale inke na lindrál'ile. Auka
kde jeho tři dcery ležely, ale ještě neusnuly. Tak
oli Hanka phendas: »Och, te šaj man avelas jek akadeso
ta Anka řekla: »Ach, kdybych mohla mít jeden takový
simirkos! Me xáva the otpchandava jek ola buzňatar.« Oli
pásek! Já půjdu a odvážu jeden s té kozy.« Ta
dujti, e Doriša, phenel: »Maxa, jov oda rataha xánelas.«
druhá, Dorka, povídá: »Nechod, on to ráno by poznal.«
Ale joj gél'as preca. The kana e Hanka pal e dúgi vajli na
Ale ona šla přece. A když Anka po dlouhé chvíli ne-
avl'as, phendas oli triti, oli Káli: »Xa odoj vaš late.« The
šla, řekla ta třetí, ta Francka: »Jdi tam pro ni.« A
kana i Doriša gél'as the Hankaha vaš pchiko začalavelas:
když Dorka šla a Ankou za rameno zatřásla:
»E jav the muk oda« — už našti joj latar otčingérđas.
»E pojd a nech to« — už nemohla se od ní odtrhnouti.

Auka oli Káli phenel: »E javen, mapchanden savore.« Gél'as Tak ta Francka povídá: »E pojďte, neodvazujte všecky.« Šla he Dorišaha cochatar začalavelas, the už naši gél'as ókia, a Dorkou za sukni zahýbala, a již nemohla odejíti, he muste kia late ačl'as. — Auka rařaha o Júra gél'as pro a musela při ní zůstati. — Tak ráno Jirka šel pro peskri buzni, he lixalas okia peskra buzňaha savore trin: svou kozu, a odváděl se svou kozou všecky tři: E Káli, e Doriša th' e Hanka. O čápláris inke sovelas. Kana Francku, Dorku a Anku. Hospodský ještě spal. Když géle prekal e gav, talinde pes jeke tarne muršeha, jov šli skrže ves, potkali se s jedním mladým chlapíkem, on chudyňas jeka rákla e vastestar he phenel: »E pchuj Kálije! chytil jednu dívku za ruku a praví: »E fuj Francka! So oda, so oda?« Kaml'as e vast otčingérel, he ačl'as kia Co to, co to?« Chtěl ruku odtrhnouti, a zůstal při late. Pal oda trádyňas jek bačas e guruvňa, he o guruv ní. Potom hnal jeden ovčák krávy, a býk náštas pr'e buzňa, he jedva la šingela chudyňas, už naši běžel na kozu, a sotva se jí rohem dotekl, již nemohl ókia latar, he o Júra lixalas les savorença. — od ní, a Jirka vedl jej se všemi. —

Pal oda avle angal e dyz, rákle avrigéle, he kana oda Potom přišli před zámek, sloužící vyšli, a když to dykle, xan he pchenen oda králeske: »Joch amáro raja! spatřili, jdou a povídají to králi: »Ach pane náš! Angal e dyz hi vareso, so világos nikana dykl'as.« Auka Před zámkem je něco, co svět nikdy neviděl.« Tak králikáni čajka avriligede pr'o balkonos; joj dykl'as pro královskou dcerku vyvedli na balkon; ona se podívala na savoro, he adeci pes ašandíl'as, až e dyz pes začalavelas. — všecko, a tolik se smála, až se zámek zatrásl. — Akána pchučle, so odóva?« Jov: »Me som bačaskro čávo, Nyní ptali se, co to?« On: »Já jsem ovčácký syn, he bučon man Júra.« The jon: »Oda naši kéras, tu sal a říkají mi Jirka.« A oni: »To nemůžeme udělati, ty jsi

prosto mánuš, našti les králikáni čajka romňatar. Ale te sprostý člověk, nemůžeš vzíti královskou dceru za ženu. Ale la kames, tu muste amenge inke jek čudáto kérés.« The chces-li jí, musíš nám ještě jeden div udělati.« A jov: »So?« The jon: »Atar šel mígi hi jek chanygóri, te on: »Co?« A oni: »Odtud sto míl je jedna studánka,

za jeka minutake odotar aneha caklúni páni, auka jestli za jednu minutu odtamtud přineseš sklenici vody, tak šaj leha la čajka. — Auka o Júra phendás oleske, kaskc budeš moci vzíti tu dívku. — Tak Jirka povídal tomu, co měl has pro pr' o pchiko: »Tu, tu phendal, hoj kana oda pro nohu na rameně: »Ty, ty's povídal, že když tu nohu des téle, hoj šel mígi chutas angal tute.« The jov: »Oda dáš dolů, že sto míl skočíš před sebe.« »A on: »To hi loko,« lil'as les téle, he už ehas odoj. Kana paš minuta je lehké,« vzal jí dolů, a již byl tam. Když půl minuty ehas ókia, he olo na avelas, phendás o Júra dujte maleske: bylo pryč, a onen nepřicházel, řekl Jirka druhému kamarádu: »Tu, tu phendal, hoj kana olo pchalóro hazdes, hoj šel »Ty, ty's povídal, že když to prkénko zdvihneš, že sto mígi dykes angal tute. Dyk, so odoj kérel?« »Och raja míl uvidíš před sebe. Podívej se, co tam dělá?« »Ach pane! mro! Joj pašol odoj, talan lindrál'il'as.« »Oda avela mižech,« On tam leží, snad usnul.« »To bude zle,« phenel o Júra, »už sik avela čiro. Tu trito, tu phendal, hoj praví Jirka, »již bude brzo čas. Ty třetí, ty's povídal, že kana tro beso gušto avricrdes, hoj šel mígi sapňáres angal když svůj palec vytáhneš, že sto míl stříkneš před tute. Sapňár les odoj, mek uštel, he tu dujto dyk, te sebe. Pomokři ho tam, ať vstane, a ty druhý koukni, jestli už peha čalavel.« »Och raja mro, už uštil'as — už pchířel již sebou hýbá.« »Ach pane, již vstal — již nabírá páni — už pchérđas.« Chutlas, he čáče číreha ehas adaj. vodu — již nabral.« Skočil, a v pravý čas byl tady.

Andr'e dyz dykle, hoj o Júra oda čudáto kérđas.
V zámku viděli, že Jirka ten div udělal.

Phende: »So leha kéraha? Talan preca amen muste daha
Pravili: »Co s ním uděláme? Snad přece musíme dáti
amáři čajka ole proste Júreske?« »Na mro raja,« phenel jek
svou dceru tomu sprostému Jirkovi?« »Ne pane,«, praví jeden
ráklo, »oda našti avel, kajte olo prosto murš králikáni
sloužící, »to nemůže býti, aby takový sprostý chlap královskou
čajka lel peske romňatar, ale našavaha les. — Auka paran-
dceru vzal si za manželku, ale zabijeme ho. — Tak po-
čil'as králi, kajte sáre den trajt pre lave, so Júra va-
ručil král, aby všichni dali pozor na slova, co bude Jirka
kérela. Auka has andr'e dyz jek rákli he phendas le Júreske:
mluviti. Tak byla v zámku jedna děvečka a řekla Jirkovi:
»Jon tut kamen te našaven.« Jov phenel: »Oh, me na darav
»Oni tě chtějí zabit.« On povídá: »Ó, já se jich
lendar: kana me inke somas dešudujebersengéro čavo, me
nebojím: když já ještě byl dvanáctiletý chlapec, já
lendar dešuduj tel jeka dabate našadom, ale kia peste xánl'as,
jich dvanáct na jednu ránu zabil, ale sám věděl,
hoj maŕha, kana leske bešte pr'e marikli; ale andr'e dyz
že mouchy, když mu sedly na koláč; ale v zámku
dumiskérde, hoj manuša. Auka jon phende: »avricandes na
mysleli, že lidi. Tak oni pravili: »jinak to ne-
xala, než hoj amen muste das karie andr'o leste. Akána
půjde, nežli že my musíme ho zastřelit. Nyní
phende le Júreske, hoj les muken andr'e dyz pr'o balkonos
řekli Jirkovi, že ho nechají v zámku na balkoně
te sovlacháren, he hoj leske kérena e lurdenga šukár paráda.
oddat, a že mu udělají s vojskem krásnou parádu.
Auka ligede les pr'o balkonos, he lurde už kamle te del
Tak vedli jej na balkon, a vojáci již chtěli střeliti
karie andro leste. The jov, oda Júra, phendas oleske, so
do něj. A on, ten Jirka, povídal tomu, co
ehas leske e caklúni tel pchikeste: »Tu, tu phendal, hoj
měl tu sklenici pod pažďí: »Ty, ty's podíval, že
kana beso gušto avricrdes, hoj savoro sapňáres, sapňár len
když palec vytáhneš, že všecko pomokříš, pomokří je

sik.« Jov oda kerdas, he savore korrile. Kana andr'e dyz hned.« On to udělal, a vsichni oslepli. Kdyz v zámku šunde, so Júra phendas, he dykle, so kerdas; phende pr'o slyšeli, co Jirka povídal, a viděli, co dělal; pravili ko-agor [čáces: »O Júra muste lel králikáni čájka romnečně v pravdě: »Jirka musí vzíti královskou dceru za man-natar.« — Mukle te sivel šukár králikáno uripen, lóli thálik, želku.« — Nechali ušiti krásný královský oblek, červený plášť, he ehas bijav. Has odoj but chaben, piben, bašaviben he a byla svadba. Bylo tam mnoho jídla, pití, muziky a khéliben he lošányben. — — tance a radování. — —

Trin citróme. — Tři citrony.

Ehas jekvár jek pchúro králi, the ehas leske čak je-
Byl jednou jeden starý král, a měl jen jedi-
kúno čávo. Ole čáves mukl'as angal peste te avel, the auka
ného syna. Tohoto syna nechal k sobě přijíti, a takto
leske phendas: »Mro čáveja! Dykes, hoj mro séro már pár-
mu pravil: »Synu můj! Vidíš, že má hlava již zbě-
nil'as, adadyves vaj tajsá jaka zapchandava, the inke naxánav,
lala, dnes nebo zítra oči zavru, a ještě nevím,
andro havo čviben tut mukava. Le tuke romni, kajte tuke
v jakém postavení tebe zanechám. Zeň se, abych ti
dadáno aldášis šaj davas ačoder, než mange jaka zapizdena.«
otcovské požehnání mohl dáti dříve, než mi oči zatlačíte.«
O čávo, či na felelindos, celo brigáslo, rádo dadúni vojá
Syn, nic neodpovídaje, celý zarmoucen, rád by otcovu vůli
avripchérdárelas, ale naehas čájka, andre havi leskro jílo
byl vyplnil, ale nebylo dívky, do které jeho srdce
šaj pes zalubinlas. —
by se bylo mohlo zamilovati. —

Jekvár, kana beštas andr'e bár brigáslo the dumiskér-
Jednou, když seděl v zahradě zarmoucen a přemý-

das preko, so the hár leske hi te kérel, katar avl'as, odotar šlel, co a jak má dělati, odkud přišla, odtud avl'as, angal leste hi terdi varehavi pchúri romni: »Xa pr'o přišla, před ním stojí jakási stará žena: »Jdi na caklúno bergos, čingér odoj rukestar trin citróme, the avela skleněný vrch, utrhni tam se stromu tři citrony, a budeš tut romni, havi tuke pes zalubinela,« auka phenyndos, hár míti ženu, která se ti zalíbí,« tak řkouc, jak ókia gél'as. Andre isti vajlóri li'l'as o čávo angal peste, aúka odešla. V tomtéž okamžení vzal syn před sebe, tak te kerel; uštil'as, gél'as ki'o dad, phendas leske peskri vojá, udělati; vstal, šel k otci, řekl mu svou vůli, o dad dyňas leske pr'o drom celo sastrúno uripen the peskro otec dal mu na cestu celou zbroj a své dadáno aldášis. — Gél'as čorro králóri prekal dyvlo veš, otcovské požehnání. — Šel ubohý králevič pustým lesem, feldy, vízi, gél'as čirla, ale e caklúne bergestar the trine polmi, lukami, šel dlouho, ale o skleněném vrchu a třech citrómendar ani šun ani sung. Bäre dromeha khino, beštas citronech ani slechu ani čichu. Velikou cestou unaven, sedl peske tel e vučo ruk. Cháreskre šumiskéribnaha darandíle, si pod vysoký strom. Hřmotem meče uleknutí, dešuduj koráke lile pes ketháne upré pro ruk the repilinde dvanácte havranů sebralo se nad stromem a uletěli. ókia. »Hm! már čirla nadykl'om vareso xido,« phendas krá- »Hm! již dlouho neviděl jsem něco živého,« pravil krá- lóri kia peste the uštil'as. »Xáva odorik, karik ole korúke levič k sobě a vstal. »Půjdu v tu stranu, kam tito havrani ókiarepilinde, zaken varehavi koliba dykava.« — odletěli, až nějakou chatrč spatřím.« —

Gél'as jov, gél'as trin dyvesa, dyvese the rati, zaken Šel on, šel tři dny, ve dne i v noci, až se leske dural jek vuči dyz pes sikadas: »Ač mro Devel mu z daleka jeden vysoký zámek okázal: »Buď Pán Bůh ašárdo! preca jekvár manuša dykava,« avrivičindas lošandaha, pochválen! přece jednou lidí uzřím,« vykřikl radostí,

the gél'as dureder. — Oli dyz ehas savori arčičáni, pašal a kráčel dále. — Ten zámek byl ze samého olova, okolo late repilinenas dešuduj korúke, the angal late ehas terdi něj obletovalo dvanáct havranů, a před ním stála jek pchúri romni, bosorka, arčičáne tovéreha andr'o vast: jedna stará žena, čarodějnice, s olověnou sekerou v ruce: »Jaj mro čáveja! katar pes odoj lil'as, kaj ani le čiriklóres »Aj synu můj! odkud se's tu vzal, kde ani ptáčka nane te dykel!« phendas pchúri ki'o králóri. »Denáš sik, te není viděti!« pravila stařena ku králeviči. »Utec hned, je-li hi tuke tro xiben kedvešno; vaj te avela mro čávo, jov tut ti tvůj život milý; neboť přijde-li můj syn, on by tě našavelas.« »Ach na auka, pchúri daje, na,« mangel králóri, zabil. »Ach ne tak, stará matko, ne,« prosí králevič, »me avl'om kia tumende te avripchučel, kaj hi caklúno »já přišel k vám se zeptati, kde je skleněný montos the trin citróme.« — »Caklúne montostar me nikana vrch a tři citrony.« — »O skleněném vrchu já nikdy na šundom; ale užár, zaken avela mro čávo kére, jov talan neslyšela; ale počkej, až přijde můj syn domů, on snad oda xánela, me tut imár varehar mentynava. Garuv tut to bude vědět, já tě již nějak zachráním. Schovej se adaj andr'o mochto, zaken pro tute dav gódlý.« — Zatrasi-tady do truhly, až na tebe zavolám.« — Zatrásl nelas pes e dyz, the lakro čávo imár hi adaj. »Pchuj, pchuj, se zámek, a její syn již je zde. »Fuj, fuj, mánušálipen kandel!« vičindas avri basorkakro čávo inke člověčina smrdí!« vzkřikl čarodějničín syn ještě maškar e vúdar — »kaj hi?« »Ach na auka, mro čáveja, mezi dveřmi — »kde je?« »Ach ne tak, synu můj, na,« — mangel i daj — »avlas adaj jek šukár čaválo, kamel ne, — prosí matka — »přišel sem jeden krásný jinoch, chce tutar vareso te pchučel.« — »No, kana kamel mandar se tebe něco zeptati.« — »No, když chce ode mne vareso te avrixánel, me aver adaj, me leske či na kérava.« něco vyzvědět, at přijde sem, já mu nic neudělám.«

Bosorka xal ki'o mochtu, del pro leste gódlý, ale jov pes
Čarodějnice jde k truhle, volá jej, ale on se
daral. »No, tu krrmóreja, hoske tut daras?« vičindas avri
bojí. »No, ty červíčku, proč se bojíš?« vykřikl
báro mánuš — »katar sal, so kames?« »Ach so kamav« —
obr — »odkud jsi, co chceš?« »Ach co chci« —
felelinel králóri — »me imár čirla andre ole bergi stundes
odpovídá králevič — »já již dlouho v těchto horách
pchírav, našti rakav, so ródav; me adaj avl'om te pchu-
bloudím, nemohu nalézti, co hledám, já jsem sem přišel se ze-
čel, te na xánenas caklúne montostar the trin citrómendar.«
ptati, jestli byste nevěděli o skleněném vrchu a třech citronech.«
Báro mánuš andre crdyňas e čekat jeketáne, dumiskérel pre,
Obr stáhl čeho dohromady, přemýšlí,
the pal e vajlóri phenel: »Caklúne montostar tuke našti
a po chvílce praví: »O skleněném vrchu ti nemohu
phenav, ale xa kia mro pchral pr'e rupúni dyz, talan jov
řící, ale jdi k mému bratru na stříbrný zámek, snad on
tuke šaj vareso čáčo lestar phenela. Ale užár, bokáles tut
ti bude moci něco jistého o něm říci. Ale počkej, hladového tě
pr'o drom na mukava. Daje! an adaj mačiki.« I daj bo-
na cestu nenechám. Matko! přines sem knedlíky.« Matka ča-
sorka thódas pr'o skamin báro čáro, the lakro čávo
rodějnice položila na stůl velikou mísu, a její syn
beštas peske kia. »Jav the cha!« vičindas pr'o králóri. O kra-
sedl si k tomu. »Pojď a jez!« křikl na králeviče. Krá-
lóri lel jekto mačik, chal, the pchagérđas peske duj danda,
levič bére první knedlík, jí, a zlomil si dva zuby,
vaj mačiki sanas arčičáne. »No, hoske nachas, naizletynen
neboť knedlíky byly olověny. »No, proč nejíš, nechutnají
tuke?« pchučel (pes) i bosorka. »Úva, san láče, ale akána
ti?« ptá se čarodějnice. »Ano, jsou dobré, ale nyní
nane mange bok.« »No, kana tuke na bok, le tuke andre
nemám hladu.« »No, když nemáš hladu, vezmi si do
positi, pr'o drom chaha.« O králóri muste peske mamuj vojá
kapsy, na cestě sníš.« Králevič musel si proti vůli

lil'as arčičáne mačiki, the gél'as ókia. — Gél'as jov, gél'as
vzítí olověné knedlíky, a odešel. — Šel on, šel
trin dyvesa, dyvese the rati, the soha dureder gél'as, odoleha
tři dny, ve dne i v noci, a čím dále šel, tím
andr'e káledere veša avlas the maškar vuče monty. Anga.
do černějších lesů přicházel a mezi vysoké hory. Před
leste dyvlo the paš leste; ani xide krrmóres na ehas te dykel.
ním pusto i za ním; ani živého červíčka nebylo k spatření.
Celo khinilo dúge dromeha beštas peske pr'e pchuv. Chá-
Celý unaven dlouhou cestou sedl si na zemi. Hřmo-
reskre šumiskéribnaha darandíle, zakvákalinde dešuduj korúke
tem meče uleknuto, zakvákalo dvanácte havranů
upré leskro šero the ókia repilinde. »Láčes,« vyčindšas avri
nad jeho hlavou a uletěli. »Dobrá,« vykřikl
králóri, »bidarlo xáva papále odorik pal lende.« — Gél'as
králevič, »beze strachu půjdu zase v tu stranu za nimi. — Šel
odorik, gél'as, so čak najputer šaj náštas, zaken leske dural
v tu stranu, šel, co jen nejvíce mohl utíkati, až se mu z daleka
pes sikavelas vuči dyz. Ehas inke dur dyzatar, the imár
ukazoval vysoký zámek. Byl ještě daleko od zámku, a již
leske múri pes mamulinde, vaj oli dyz ehas savori rupúni.
se mu zdi trpýtily, neboť ten zámek byl celý stříbrný.
Angal e dyz ehas terdy jek pchúri, bandedumeskéri romni,
Před zámkem stála jedna stará, hrbatá žena,
papále bosorka, rupúne tovéreha andr'o vast. »Jaj, mro
zase čarodějnice, se stříbrnou sekerou v ruce. »Aj, můj
čáveja! katar pes adaj lil'as, kaj ani čiriklóres nane te dykel?«
synu! odkud se's tu vzal, kde ani ptáčka není viděti?«
phendšas pchúri ki'o králóri. »Te hi tuke tro xiben kedvešno,
pravila stařena ku králeviči. »Je-li ti tvůj život milý,
denáš sik atar, vaj te avela mro čavo kére, jov tut
utec hnedle odtud, neboť přijde-li můj syn domů, on by tě
chalas.« »Ach pchúri daje, jov ke man chalas? Na auka,
snědl.« »Ach, stará matko, on že by mně snědl? Ne tak,
vaj leske anav prikériben leskre pchralestar, arčičána dyza-
neboť mu nesu pozdravení od jeho bratra, z olověného zám-

tar.« — »No, kana leske anes le prikéríben arčíána dyzatar, ku.« — »No, když mu neseš pozdravení z olověného zámku, teda jav andr'e štúba, mro čáveja! the phen mange, so tedy pojď do světnice, můj synu! a řekni mi, co ródas? «So ródav? Už but čiro ródav le caklúne montos hledáš? «Co hledám? Již mnoho času hledám skleněný vrch the trin citróme, the našti oda rakav, odoleske avl'om adaj a tři citrony, a nemohu to nalézti, proto jsem přišel sem man te pchučel, te tumenge oda na prinxárdo avelas.« — se zeptati, jestli by vám to nebylo známo.« — »Caklúne montostar me tuke našti phenav, ale užár, zaken «O skleněném vrchu já ti nemohu říci, ale počkej, až avela mro čávo kére, jov tuke oda talan šaj phenela. Garuv přijde můj syn domů, on ti to snad bude moci říci. Schovej tut akána tel e čiben, the ani peha ma čalav, zaken pro tute se teď pod postel, a ani sebou nehni, až na tě dav gódlí.« — Zahučile monty, zatrasinlas pes e dyz, th'o zavolám.« — Zahučely hory, zatřásl se zámek, a králóri už xánl'as, hoj lakro čávo xal kére. »Phuj, pchuj, králevič již věděl, že její syn jde domů. «Fuj, tuj, mánušálipen kandel, kaj hi?« vičindas avri báro mánuš inke člověčina smrdí, kde je?« vykřikl obr ještě maškar e vúdar. »Ach na auka, mro čáveja, na. Avl'as adaj mezi dveřmi. «Ach ne tak, můj synu, ne. Přišel sem jek šukár čaválo, anel tuke prikéríben tre pchralestar, arčíjeden krásný jinoch, přináší ti pozdravení od tvého bratra, z olověného zámku.« — »No, kana mange anel prikéríben mre věného zámku.« — »No, když mi nese pozdravení od pchralestar, the kana jov leske či nakérđas, ani me leske mého bratra, a když on mu nic neudělal, ani já mu či na kéréva, mek avel kia mande.« — O králóri avrichutl'as nic neudělám, ať přijde ke mně.« — Králevič vyskočil telal e čibnastar, gél'as kia, the onelas pes auka, hár paš z pod postele, šel k němu, a zdál se tak, jakoby se jek vuči jéla terdil'ahas. »No, tu krrmóro! Salas tu kio mro byl vedle jedle postavil. «No, ty červíčku! Byl jsi ty u mého

pchral?« »Čáčes me somas, the adaj san inke mačiki, so bratra?« »Věru jsem byl, a tady jsou ještě knedlíky, co mange pr' o drom dyňas.« »No, paťav tuke, teda phen so mi na cestu dal.« »No, věřím ti, tedy řekni co kames, soha tuke šaj solgárinav?« »Ach so me kamavas, chceš, čím ti mohu posloužit?« »Ach co bych já chtěl, avl'om man te pchučel, te naxánenas mange te phenel, cak-přišel jsem se zeptati, jestli byste nevěděli mi povědít o skle-lúne montostar the trin citrómendar?« »Hm, atar hi dur něném vrchu a třech citronech?« »Hm, odtud je daleko ani le dromes tuke naši sikavav; ale xa ki' o mro pchral ani cesty ti nemohu ukázati; ale jdi k mému bratru pre somnakúni dyz, jov tut čáčes xanávevela. Ale užár, na zlatý zámek, on tě jistě uvědomí. Ale počkej, bokáles tut pr' o drom na mukava. Daje! an adaj mačiki.« hladového tě na cestu nenechám. Matko, přines sem knedlíky.« I daj bosorka andas báro čáro mačikenča the thódas Matka čarodějnice přinesla velikou mísu s knedlíky a položila pr' o skamin. »Le tuke the cha,« phenel čávo. O králóri na stůl. »Vezmi si a jez,« praví syn. Králevič dykindos, hoj mačiky san rupúne, phendas, ke na ne bokálo, vida, že knedlíky jsou stříbrné, pravil, že není hladový, ale pr' o drom ke peske lelas. »No le tuke, keci kames the ale na cestu že by si vzal. «No vezmi si, mnoholi chceš a prikér mandar mro pchral.« O králóri lil'as peske the gél'as pozdravuj ode mne mého bratra. Králevič vzal si a šel dureder. —
dále. —

Imár trin dyvesa géle ókia, so ehas andr'e rupúni
Již tři dni pominuly, co byl na stříbrném
dyz, xalas pal vešende, ani na xányndos, te adaj vaj odoj.
zámku, chodil po lesích, ani nevěda, jestli sem nebo tam.
Celo avrizorál'ilo the khino, beštas peske tel e jek buchlo
Celý vysílen a mdlý, sedl si pod jeden široký
ruk. Zaharangozindas rupúno cháro pre barr, he imár šun-
strom. Zazvonila stříbrná šavle o kámen, a již sly-

das upré pr'ó šéreste: kr, kr, kr, the dešuduj koráke daran-
sel nad hlavou: kr, kr, kr, a dvanáct havranů ulek-
dile repilinenas ókia andr'ó balval. »Ač mro Devel ašárdo,
nutých letělo pryč do větru. »Budiž Pán Bůh pochválen,
sornakúni dyz už dur na avela,« vičindas avri králóri, the
zlatý zámek již daleko nebude,« zvolal králevič, a
lil'as pes lošandaha ketháne dureder, katar leske korúke le
sebral se s radostí dohromady dále, odkud mu havrani
dromes sikavenas. Jedva avl'as avri vešestar the stakérđas
cestu ukazovali. Sotva vyšel ven z lesa a vystoupil
upré pr'ó tykno montos, dykl'as angal peste bári víza,
na kopec, viděl před sebou velikou louku,
the maškaral sikavelas pes sornakúni dyz mamulindos pes
a z prostřed ukazoval se zlatý zámek třpytící se
hár o kam. Angal e dyz, angal e porti terdil'as pchúri,
jako slunce. Před zámkem, před branou stála stará,
bangedumeskéri bosorka, sornakúne tovéreha andr'ó vast.
hrbatá čarodějnice, se zlatou sekerou v ruce.
»Jaj, mro čáveja! so adaj ródes?« phendás naprinxárdeske,
»Aj, synu můj! co zde hledáš?« řekla neznámému,
»kaj ani le čiriklóres nane te dykel. Te hi tuke tro xiben
kde ani ptáčka není viděti. Je-li ti tvůj život
kedvešno, denáš sik atar, vaj te avela mro čávo, jov tut
milý, utec hned odtud, neboť přijde-li můj syn, on by
chalias.« — »Hoj pchúri daje, jov ke man chalias?« felelin-
tě snědl.« — »Hej stará matko, on že by mě snědl?« odpovė-
đas cizo, »na auka, vaj leske anav prikériben leskre pchra-
děl cizí, »ne tak, neboť mu nesu pozdravení od jeho bra-
lestar, rupúna dyzatar.« — »No, kana leske anes e prikė-
tra, ze stříbrného zámku.« — »No, když mu neseš pozdra-
riben, teda jav andr'e štúba the phen, so tut adaj lignedas?
vení, tedy pojď do světnice a pověz, co tě sem přivedlo?«
— »Ach pchúri daje, už dolmut pchírav stunges pal o šaj-
— »Ach stará matko, již dávno chodím bludně po roz-
getáne vešende the našti avrixánav, kaj hi caklúno montos
ličných lesích a nemohu vyzvěděti, kde je skleněný vrch

the trin citróme. Bičade man odoleske kia tumende, ke a tři citrony. Poslali mne proto k vám, že tumen xánena oda.« »Kaj hi caklúno montos, oda me naši vy budete to vědět.« »Kde je skleněný vrch, to já nemohu phenav; ale užár, kana avela mro čávo, jov tuke krisidela, říci; ale počkej, až přijde můj syn, on ti poradí, karik te xal the so te kérel. Garuv tut tel e skamin, the kam jíti a co dělati. Schovej se pod stůl, a ani preha ma čalav, zaken pro tute dav gódlí.« ani nohou nehni, až na tě zavolám.«

Zahučile monty, zatrasindas pes e dyz, the čávo —
Zahučely vrchy, zatřásl se zámek, a syn —
báro mánuš, stakérđas andr'e štúba: »Pchuj, pchuj, mánušá-
obr, vstoupil do světnice: »Fuj, fuj, člově-
lipen kandel, kaj hi?« vičindas avri inke andr'e vúdar. »Cit, čina smrdí, kde je?« vykřikl ještě ve dveřích. »Mlč, cit, mro čáveja,« mangel i daj, »avl'as adaj jek šukár čaválo mlč, synu můj,« prosí matka, »přišel sem jeden krásný jinoch the anel tuke jilúno prikériben tre pchralestar, rupúna dy- a přináší ti srdečné pozdravení od tvého bratra, ze stříbrného zatar, kana tu leske či nakéreha, sik les vičina.« »No kana zámku, jestli mu nic neuděláš, hned ho zavolám.« »No když leske mro pchral či na kérđas, ani me leske či na kérava.« mu můj bratr nic neudělal, ani já mu nic neudělám.«
O králóri oda šunyndos, imár has télal e skaminestar adaj, Králevič toto slyše, hned byl z pod stola tady, čvelas pes paš leste the oda auka dykelas avri, hoj pes postavil se vedle něho a to tak vyhlíželo, že se onelas, hoj paš vučo torno ehi terdo, the sikavelas leske zdálo, že vedle vysoké věže stojí, a ukazoval mu mačiki rupúna dyzatar. »No phen mange, tu krrmoreja, knedlíky ze stříbrného zámku. »No řekni mi, ty červičku, so kames?« — vyčindas avri báro mánuš — »kajte tuke co chceš?« — vykřikl obr — »abych ti šaj krisidavas; krisidava tuke, čak ma dara!« — Adaj o krá- mohl poraditi; poradím ti, jen se neboj!« — Tu krá-

lóri phendas leske, hoske avl'as, the mangelas, kajte leske levič pravil mu, proč přišel, a prosil, aby mu krisidelas, karik hi caklúno montos, the so leske hi te kérel, poradil, ve kterou stranu je skleněný vrch, a co má dělati, kajte šaj lelas trin citróme. »Dykes odoj dural mamulindos aby mohl dostati tři citrony. »Vidíš tam z daleka třpytící pes montos« — sikavelas leske somnakúna bélaha — »oda se vrch« — ukazoval mu zlatým bidélkem — »tam hi caklúno montos; pr' oda montos hi jek ruk, the pr'oda je skleněný vrch; na tom vrchu je jeden strom, a na tom ruk san trin citróme, have pro efa mígi pašal sungen. Xaha stromě jsou tři citrony, které na sedm mil kolem voní. Půjdeš pr'oda montos, klekineha pr'o čanga tel e ruk, hazdeha na ten vrch, klekneš na kolena pod strom, zdvihneš e vasta upré, the te san vaš tute lačárde, pérena citrome ruce vzhůru, a jsou-li pro tebe připraveny, padnou citrony tuke andr'e vasta; ale te nasan vaš tute lačárde, napérena, tobě do rukou; ale nejsou-li pro tebe připraveny, nepadnou, kér so kér. Kana xaha kére pále the avela bokálo vaj dělej co dělej. Když půjdeš domů a budeš hladový nebo trušálo, čingér jek citrómo pre, the šaj chas the pijes. The žíznavý, rozkroj jeden citron, a můžeš pít a jísti. A akána xa Debleha! Ale užár, bokáles tut preca namukava: nyní jdi s Bohem! Ale počkej, hladového tě přece nepustím: daje, an adaj mačiki!« — Akána čvelas pchúri báro somnamatko, přines sem knedlíky!« — Nyní postavila stará velikou kúno čáro mačikença pr'o skamin. »No cha!« silérel les zlatou mísu s knedlíky na stůl. »No jez!« nutí jej báro mánuš, »the te nakames adaj te chas, le tuke andr'e obr, »a nechceš-li zde jísti, vezmi si do positi, dromeha cha ha.« O králóri nakaml'as te chal, ale kapsy, cestou sníš.« Králevič nechtěl jísti, ale lil'as the garudas andr'e positi, phenyndos, ke chala drovzal a schoval do kapsy, řka, že bude jísti meha. Paloda šukáres parikérdas vaš savoro the gél'as ducestou. Potom pěkně poděkoval za vše a šel

reder. — — Lošandaha sidolas bergostar andr'o gruntos the dále. — — S radostí pospíchal s vrchu do doliny a gruntostar pr'o bergos, the na pchokiňolas, zakel tel cak-z doliny na vrch, a neodpočíval, až pod skle-lúne montoste. O montos ehas vučo the kovlo, ani jek něným vrčnem. Vrch byl vysoký a hladký, ani jedné juma pro leste naehas te dykel. Pre kangli montoskero ra-šlápoty na něm nebylo viděti. Na hřebenu vrchu na-kl'as pes začovachlo ruk, the lestar loginle trin citróme, lézal se začarováný strom, a s něho visely tři citrony, the sungenas aci but, hoj o králóri pro jepaš pestar na a voněly tak mnoho, že králevič na polo xánelas. »Hár mro Devel kamel! imár hár avela, auka avela. omdléval. »Jak Bůh chce! již jak bude, tak bude. Kana imár jekvár som adaj, preca probálinava,« auka kia Když již jednou jsem tu, přece se pokusím,« tak u peste dumiskérlas, the randelas pes upré pro montos; ale sebe přemýšlel a škrábal se na vrch; ale jedva ehas trin šrity vučes, imár leskre pre farile upral sotva byl tři kroky vysoko, již jeho nohy jely s vrchu montostar, ke ani na xánlas, kaj hi the so hi. Chol'árdo, dolů, že ani nevěděl, kde je a co je. Rozloben, avričivelas positatar mačiki, dumiskérindos, hoj jov lenğa vyhazoval z kapsy knedlíky, mysle, že on s nimi hi igen pcháro. Avričidas jektes, the ehe! o mačik ačl'as je tuze těžkým. Vyhodil první a hle! knedlík zůstal pr'o montos hár petalondo; avričidas dujtes, trites čulinka na vrchu jako přikovaný; vyhodil druhý, třetí trošku vučeder angal peste, the auka dureder, the mačikendar výše před sebe, a tak dále, a z knedlíků kérde pes auka e štýgi. Najačoder avričidas arčičáne, paloda udělaly se tak schody. Nejdříve vyhodil olověné, potom rupúne the pr'o agor somnakúne. Pre ole štýgi stakérlas stříbrné a na konec zlaté. Po těchto schodech vystupoval upré, zaken pr'e kangli montoskero. Adaj klekindas pr'o nahoru, až na hřeben vrchu. Zde poklekl na

čanga, hazdyñas le vasta upré, the ehe! trin citróme péle kolena, pozdvihl ruce vzhůru, a hle! tři citrony padly leske pestar andr'e vasta. Andre isti vajlóri o montos pes mu od sebe do rukou. V tomtéž okamžiku vrch se zatrasinlas, o králóri ačlas hár barrilo, the kana papále kia zatrásl, králevič zůstal jako zkamenělý, a když zase k peste avl'as, naehas adaj ani ruk, ani montos the jov ehas sobě přišel, nebylo zde ani stromu, ani vrchu a on

terdo pr'e kovli pchuv. —
stál na hladké zemi. —

Zeberindas pes o králóri, the lošandaha xalastar kére.
Sebral se králevič, a s radostí odcházal domů.

Ani na chalas, ani na pijelas, ani na xánlas, co te kérel
Ani nejedl, ani nepil, ani nevěděl, co dělati lošandaha. Ale kana avl'as trito dyves, už les juminlas radostí. Ale když přišel třetí den, již jej mačkalo andr'o pér. Auka ehas bokálo, hoj arčičáne mačiki chalas, v břiše. Tak byl hladový, že by olověné knedlíky jedl, te avenas; ale leskri positi ehas čúči. Lepérđas pes pr'o kdyby byli; ale jeho kapsa byla prázdná. Vzpoměl si na citróme, avricrdel jek prepchagérel the ehe, so pes kérđas? citrony, vytáhne jeden přelomí a hle, co se stalo? Citrómestar avriuštel jek šukár čajka, kérđas kóva angal Z citronu vyvstane jedna krásná dívka, uklonila se před leste, the pchučl'as lestar: »Hi mange lačárdo chaben, hi ním, a ptala se jej: »Mám připravené jídlo, mange lačárdo piben, hi mange lačárdo uripen?« (vaj oda mám připravené pití, mám připravený oblek?« (neboť ona čajka ehas nangi). »Ode savorendar nane mange či,« brigákes dívka byla nahá). »Z toho ze všeho nemám ničeho,« smutně felelindas králóri, the šukár čajka kérđas kóva angal leste, odpověděl králevič, a krásná dívka uklonila se před ním, the imár naehas adaj. — »Aha, me imár xánav, hoske a již nebyla zde. — »Aha, já již vím, proč mange oli pchúri andre amári bār phendás: Xa pro cakmi ona stařena v naší zahradě pravila: Jdi na skle-

lúno montos, čingér odoj rukestar trin citróme, the avela něný vrch, utrhni tam se stromu tři citrony, a budeš tut romni, havi tuke pes zalubinela. Užár, me dujte citrómes míti ženu, která se ti zalíbí. Počkej, já druhý citron auka lokes na prepchágérava, auka králóri peha korkóreha tak lehko nepřelomím, takto králevič s sebou samým vakérelas. Prepchagérdé citrómestar chalas the pijelas, the rozmlouval. Z přelomeného citronu jedl a pil, a čál'ilo stakérlas dureder. Ale trite dyvestar ehas leske inke nasycen kráčel dále. Ale třetího dne měl ještě báreder bok. »Hár mro Devel kamel!« myslindas peske, větší hlad. »Jak Bůh chce!« myslil si, »inke mange jek ačela.« Pr'oda avricrdel dujte citrómes, »ještě mi jeden zůstane.« Na to vytáhne druhý citron, prepchagérel les pro jepaš, the ehe! inke šukáreder čajka přelomí jej na polo, a hle! ještě krásnější dívka avriuštěl citrómestar, čvel pes angal leste, kérel kóva the vyvstane z citronu, postaví se před něj, pokloní se a pchučel (pes): »Hi mange lačárdo chaben, hi mange lačárdo ptá se: »Mám připravené jídlo, mám připravené piben, hi mange lačárdo uripen?« »Na, mro láčo vódi, na,« pítí, mám připravený oblek?« »Ne, má dobrá duše, ne,« pr'oda králóri, the nangi čajka, hár beso gušto tygni, kérel na to králevič, a nahá dívka, jako palec malá, ukloní kóva, the imár nane adaj. — se, a již není zde. —

Už leske čak jek citrómo ačl'as, lel les andr'o vast the Již mu jen jeden citron zůstal, vezme jej do ruky a auka upré pro leste vakérel: »Na prepchapérava tut, zaken tak nad ním praví: »Nerozkrojím tě, až avava andr'o dadáno kér!« the ole dumiskéribnaha gél'as budu v otcově domě!« a s touto myšlénkou šel kére. Ani korkóro na xánl'as, hár pes oda šaj talindas, ehas domů. Ani sám nevěděl, jak se to mohlo státi, byl prejekvár andre dadání dyz. Pchúro králi lošandaha avsárlas: najednou v otcově zámku. Starý král radostí slzel:

Dy kav tut gern mro čáveja, dy kav tut gern!« avrivičindas
Vítám tě synu můj, vítám tě!« vzkřikl
the pél'as leske pašal e meň. O čávo avrivakérelas savoro,
a padl mu okolo krku. Syn vypravoval všecko,
so pes leske pr'o drom talindas, the keritúne papále, hár
co se mu na cestě přihodilo, a domácí zase, jak
báre vádalomeha les užárenas. — Dujte dyvestar lačárde
velikou touhou jej očekávali. — Druhého dne přistrojili
báro chaben; e raja avle sake rikendar, najfeder chaben the
velikou hostinu, páni přišli se všech stran, nejlepší jídlo a
piben has pr'o skamin thódo, the xuvlikáne fóty sonegojeha
pití bylo na stole postaveno, a ženské šaty zlatem
avrísíde, králikano uripen, sanas lačárde. E raja bešte pašal
vyšívané, královský oblek, byly přichystány. Páni seděli okolo
skaminestar the savore užárnas, so pes talinela. Pr'oda
stolu a všichni čekali, co se stane. Na to
králóri avricrdel trito citrómo, prepchagérel les, the citró-
králevič vytáhne třetí citron, přelomí jej, a z ci-
mestar avrichutel ráňóri trinvár šukáreder hár anglúno duj.
tronu vyskočí panenka třikrát krásnější jak předešlé dvě.
»Hi mange lačárdo chaben, hi mange lačárdo piben, hi
»Mám připravené jídlo, mám připravené pití,
mange lačárdo uripen?« pchučel nangi ráňóri. »Lačárdom
mám připravený oblek?« ptá se nahá panenka. »Připravil
tuke savoro, mri piráni, lačárdom,« felelindas králóri, the
jsem ti všecko, má milá, připravil,« odpověděl králevič, a
delas lake šukár uripen. Urdas pre peste fóty the savore
podával ji krásný oblek. Oblékla na se šaty a všickni
bámulinde upré pro šukáriben ráňórakero. Sik paloda has
užasínali nad krásou panenky. Brzo potom
lengé bijavengéro sovlacháriben the o bijav. — Vojá pchúre
měli zasnoubení a svatbou. — Vúle starého
králeskerq pchérđas pes avri, dyňas čáveske dadáno ab-
krále se vyplnila, dal synu otcovské po-
dášiš the savoro králipen, the pal varekeci dyvesa poko-
žehnání a všecko království, a za několik dnů po-

nypnaha múl'as. — — Jekto, so pes talindas tarne králeske kojně zemřel. — — První, co se přihodilo mladému králi palo dadáno mériben ehas, hoj pašúno králi mamuj leste po otcově smrti bylo, že sousední král proti němu upréhazdyñas o kuriben. Adaj muste čorro, tarno králi pozdvihl válku. Tu musel ubohý, mladý král prejekvár dyñas Debleha peskra romňake, vaš havate aci najednou dáti s Bohem své ženě, pro kterou tolik avritrpindas. Kajte lake či mižech pes na talinel, kana jov vytrpěl. Aby se jí nic zlého nepřihodilo, když on avela ókia kérestar, mukl'as lake andr'e bár upré pro jek bude pryč z domu, nechal jí v zahradě nad jedním sero te kérel le trúnos, pro haveste niko našti upréstakérđas jezerem vystavěti trún, na který nikdo nemohl vystoupiti okrem oda, haveske pcharúni dóri téle mukl'as the paloda kromě toho, komu hedvábnou šňůru dolů spustila a potom les kia peste upré avricrдыñas. — jej k sobě nahoru vytáhla. —

Nadur e králikána dyzatar ačelas jek pchúri romni, Nedaleko královského zámku zůstávala jedna stará žena, oli korkóri, havi tarne králeske trin citróme radindas. Kia ta samá, co mladému králi tři citrony poradila. U late služinlas tykni Romni hár rákli, have kia olo sero ni sloužila malá Cikánka za děvečku, kterou k tomu jezeru vaš o páni bičavelas. Láčes pchúri bosorka xánl'as, hoj tarno pro vodu posílala. Dobře věděla stará čarodějnice, že mladý králi la romňa már rákl'as, ale rušelas pes igen, hoj la král ženu již našel, ale zlobila se tuze, že ji ki' o bijav navičinlas, úva lake vaš i krisi ani na parikérlas. k svadbě nezavolal, ano jí za radu ani nepoděkoval. Jekvár bičadās papále peskra rákla ki' o sero vaš o páni. Jednou poslala zase svou služku k jezeru pro vodu. Jój xal the dykel andr'o páni šukár ráni. Andr' olo dumi-Ona jde a vidí ve vodě krásnou paní. V tom důskéribnastar, hoj oda hi lakro tina, čivérel ókia le kóres: mnění, že to je její stín, zahodí džbán:

»Me avavas dylini — phenel — kajte me, šukár čajka, ola
»Já bych byla hloupá — pravila — abych já, krásná dívka, té
pchúrake o páni anavas!« The kana auka phendás, hazdy-
stařeně vodu nosila!« A když tak řekla, pozdvi-
ňas o šéro, the ehe! naehas lakri tina, so andr'o páni
hla hlavu, a hle! nebyl to její stín, co ve vodě
dykl'as, ale tina šukára králici. Laxalas pes, hazdyňas
viděla, ale stín krásné královny. Styděla se, zdvihla
o kóro the lisárdas pes kére. Pchúri, havi imár xánl'as, so
džbán a navrátila se domů. Stará, která již věděla, co
pes kerdás, hoske hi o kóro pcharilo, gél'as lake mamuj
se stalo, proč je džbán puklý, šla jí naproti
néve kóreha, the pchučel ráklatar, čak auka, so pes talindás.
novým džbánem, a ptá se služky, jen tak, co se stalo.
Rákli vakérelas avri savoro, so dykl'as, dumiskerdás the
Služka vypravovala všecko, co viděla, myslela a
kerdás. »No, makér tuke lestar či. Xánes tu so? xa inke
udělala. »No, nedělej si z toho nic. Víš-li ty co? jdi ještě
jekvár ki' olo sero the mang ola ráňa, kajte tuke mukel
jednou k tomu jezeru a pros tu paní, aby ti spustila
pcharúni dóri téle upral the tut upré avricrdel, hoj lake
hedvábnou šňuru dolů a tě nahoru vytáhla, že jí
kuveha hantaňa. Kana tut avricrdela, kuveha lake hantaňa
upleteš copy. Když tě vytáhne, budeš plésti jí copy
polokóres, joj lindrál'ola, the tu lake pchosav andr'o šéro
pomalounku, ona zdřímne, a ty jí zapíchni do hlavy
oda suv. Paloda ur pre tute lakre fóty the beš odoj pr'o
tuto jehlu. Potom oblékni si v její šaty a seď tam na
trúnos hár králica. — La Romňake buter te avriphenel na
trůně jako královna. — Cikánce více napovídati
kampelas; lil'as oda suv, lil'as kóro the lisárlas pes ki' o
nebylo třeba; vzala tu jehlu, vzala džbán a vrátila se ku
sero. Hazdyňas jaka upré pr'e králica: »Hem šukár sal tu!«
jezeru. Pozdvihla oči vzhůru na královnu: »Jak krásná jsi!«
vičindás avri, »ale avehas inke šelvár šukáreder, te tuke
vykřikla, »ale byla bys ještě stokrátě krásnější, kdyby's si

dehas mandar te kuvel hantaña, tre raske tutar bári avelas dala ode mne uplést copy, tvůj pán z tebe by měl velikou lošanda.« Mukl'as králica i dóri upral the avricrdyñas la radost.« Pustila královna šňůru dolů a vytábila

Romňa upré. Lel i Romni somnakúne bal, kuvel polokóres Cikánku nahoru. Béře Cikánka zlaté vlasy, plete pomalu, kuvel, zaken i králica lindrál'il'as. Adaj i Romni avricidel plete, až královna usnula. Tu Cikánka vytáhne sub the pchosavel la andr'o séro. Andre oda vajlóri avri-jehlu a píchne ji do hlavy. V tom okamžení vy-udisel trúnostar šukár, páрни pilsterni, králicatar naačl'as lítne z trůnu krásná, bílá holubička, z královny nezůstalo či, okrem šukáre fóty, haven i Romni pre peste urđas, beštaš nic, leč krásné šaty, které Cikánka na sebe oblékla, sedla peske pr'o lakro hélos the dykelas andr'o sero; ale šukár si na její místo a koukala do jezera; ale krásný káp lake pes nasikavelas, vaj e Romni treba andr'o králikáno obraz se jí neukazoval, neboť Cikánka třeba ve královském uripen preca ačl'as i Romni. — obleku přece zůstala Cikánkou. —

Tarno králi avrikérđas pre peskre somsideste the Mladý král zvítězil nad svým sousedem a pchandynas leha le pokonypen. Jedva pes lisárđas andr'o uzavřel s ním pokoj. Sotva se navrátil do peskro fóros, sidol andr'e bár, kajte dykel peskra králica, svého města, spěchá do zahrady, aby uviděl svoji královnu, te lake pes či mižech na talindas. Ale ko avriphenela leskro jest-li se jí nic zlého nepříhodilo. Ale kdo vypoví jeho bāmulipen, kana na šukár králica, ale kála Romňa dyustrnutí, když ne krásnou královnu, ale černou Cikánku spa-kl'as. «Ach mri piráni, hár tut péreparudyñas!» auka avri-tril. «Ach má milá, jak jsi se přeměnila! tak vičindas the krrkes avsárlas. «Pereparudyňom man čáčes, zvolal a hořce plakal. «Přeměnila jsem se v pravdě, mro piráneja, pereparudyňom, vaj vaš tute but avritrpindom, můj milý, přeměnila, neboť pro tebe jsem moc vytrpěla,

hafurt čak pro tute myslindom,« felelindas i Romni, the stále jen na tebe jsem myslila,« odpověděla Cikánka a kaml'as leske te pérel pašal e meň; ale o králi ókiačivérchtěla mu padnouti okolo krku; ale král odstrčil dyňas la pestar the gél'as-tar celo čorro. Ode čirestar naji od sebe a odešel celý smuten. Od toho času ehas leske nikaj pokonypen, nikaj stálo helos, ani dyvese neměl nikde pokoje, nikde stálého místa, ani ve dne ani rati; ale hafurt avsárelas vaše peskri králica. — ani v noci; ale stále naříkal pro svou královnu. —

Auka hafurt čorro avl'as papále jekvár andr'e bár the Tak stále smuten přišel opět jednou do zahrady a pchírelas odoj. Adaj prejekvár, kaj pes lil'as, adaj pes lil'as, chodil tam. Tu najednou, kde se vzala, tu se vzala, upraludisel leske jeke vuče rukestar šukár, pární pilsterni slítne mu s jednoho vysokého stromu krásná, bílá holubička pr'o vast, the dykel čorres andr'e leskre akađa čorre čama. na ruku, a dívá se smutně do jeho taktěž smutného obličej. — Ach mri pilsterni! hoske sal auka čorri? Talan tuke tro — Ach má holubičko! proč jsi tak smutna? Snad ti tvůj priráno nasvál'ol vaj okiaudistas, hár mri šukár romni?« milý stůně nebo odletěl, jako má krásná žena?« vakérel kia late tarno králi the kovl'árel la palo dumeste mluví k ní mladý král a hladí ji po zádech th'e séróreste. Adaj pro séróreste dykel vareso pes te ma-a po hlavičce. Tu na hlavičce vidí něco se trpy-mulel, dykel feder, the ehas oda somnakúno séróro; avrititi, koukne lépe, a byla to zlatá hlavička; crdel, the ehas oda suv. The ehe! andr'o isti vajlóri čorri vytáhne, a byla to jehla. A hle! v tomtěž okamžiku smutná pilsterni pereparudyňas pes andre leskri šukár romni. O králi holubička proměnila se v jeho krásnou ženu. Král lošandaha ani naxánl'as so te kérel. Pal e vajli avrivakérelas radostí ani nevěděl co dělat. Po chvíli vypravovala králica savoro, hár la i Romni chochaďas the e suv andr'o královna vše, jak ji Cikánka oklamala a jehlu do

šero andrepchosadas. O králi mukl'as pr'oda sik la Romňa hlavy zapíchla. Král nechal na to hned Cikánku the pchúra bosorkaha te chudal the te umlavel. — i se starou čarodějnicí chytit a oběsit. —

Ode čirestar naehas králeske nihavi bríga, ani bi-
Od toho času neměl král nižádného zármutku, ani ne-
bacht, ani kuriben, ehas xido andr'e savori bacht the lošanda štěstí, ani vojny, žil v samém štěstí a radování peskra králicaha, the král'ol zaken andr'ada dyves. — se svou královnou, a kraluje až do tohoto dne. —

16. Amen trin pchrala. — My tři bratři.

Ehas jekvár jek gáxo the sanas leske trin čáve, ale Byl jednou jeden hospodář a měl tři syny, ale ehas auka čorro, hoj našči ani pes urádas, ani trin čáven byl tak chudý, že nemohl ani sebe ošatiti, ani tři syny avrixidárdas. Čavále sanas már auka doha láče. Jekvár vyživiti. Hoši byli již tak dosti hodní. Jednou pchendas o dad ole najpchúredereske: »Jureja, šunes?« »So pravil otec tomu nejstaršímu: »Jirko, slyšíš?« »Co dadeja?« »Tu šaj peske varekaj varehavi služba avriródehas.« otče?« »Ty by sis mohl nějakou službu někde vyhledati.« »Xava, kana man kére na štendrven.« Lil'as peske tarišňa »Půjdu, když mne doma nepotřebujete.« Vzal si ranec pr'odumo, e rovli andr'o vast the gél'as ókia. — Xal, xal na záda, hůl do ruky a odešel. — Jde, jde mizeche dromenča, dyvle vešenča the báre bergenča, kana špatnými cestami, pustými lesy a velikými horami, když ketenegél'as jeke lange muršeha. »Kaj xas čaváleja?« se sešel s jedním kulhavým chlapem. »Kam jdeš jinochu?« »Xav mange varehavi služba te ródav. Na kamenas man »Jdu si nějakou službu hledati. Nechtěl byste mě tumen te lel?« »Úva, čáces tut lava, jav nor manča. vy. vzíti?« »Ano, v pravdě tě vezmu, pojd' jen se mnou.

Kia mande či aver nakéřha, nor andr'e jek pireskri trin.
U mně nebudeš nic jiného dělati, jen v jednom kotli tři
vódi de tavel, lenęa te čalavel the sakovár te vičinel:
duše vařiti, jimi pohybovati a stále volati:

»Amem trin pchrala.« — »Láčes, xáva.« Lixalas les o lang
»My tři bratři.« — »Dobrá, půjdu.« Vedl jej chromý
ole čaváles dyvle vešęa inke dureder, xi avle ki'e jek
onoho hocha pustými lesy ještě dále, až přišli k jednomu
pchúri dyz; odoj lixalas les andr'e jek štúba the sikadaš
starému zámku; tam vedl jej do jedné světnice a ukázal
leske oli pireskri, tel havate o ják thabolas: »Adaj hi tri
mu onen kotel, pod kterým oheň hořel: »Zde je tvá
búti,« phenel o lang. »Kana mange auka kéřha prek' o
práce,« praví kulhavý. »Když mi tak budeš dělati skrz
celo berš, hár tuke pchendom, paloda šaj peske leha adeci
celý rok, jak jsem ti pravil, potom můžeš si nabrati tolik

somnakaj the rup, keci nor kameha. Tu kér, the me
zlata a stříbra, mnoholi jen budeš chtíti. Ty dělej a já
xáva papále pal mri búti, the pal jeke beršeste pápále man
půjdu zase po své práci, a po jednom roce zase se
lisárava.« — O lang gél'as, the ani savore bengá naxángle
navrátím.« — Kulhavý šel, a ani všickni čerti nevěděli
karik ókia gél'as! Milo čaválo fitynelas, távelas trin vódi
kam odešel? Milý jinoch topil, vařil tři duše
andr'e pireskri, čalavelas lenęa the sakovremete vičinelas:
v kotli, pohyboval jimi a pořád křičel:

»Amen trin pchrala.« — Pal e beršeste avl'as o lang,
»My tři bratři.« — Po roce přišel kulhavý,
dykl'as, te hi savoro láčes, the phendás: »Le tuke akána
podíval se, je-li vše dobře, a pravil: »Vezmi si nyní
somnakaj the rup, kecí mor kames, the xa sik kére.«
zlata a stříbra, mnoholi jen chceš, a jdi hned domů.«

Čaválo pchérđas peske savore posita somnakajeha the rupeha.
Jinoch naplnil si všecky kapsy zlatem a stříbrem
the gél'as polokes kére. Már dural vičindás pr'o peskro dad:
a šel pomalu domů. Již z daleka křičel na svého otce:

»Amen trin pchrala.« »Eh, trin san tumen, trin, the savore
»My tři bratři.« »É, tři jste vy, tři, a všichni
sasde, kana tu taki sasdo xas kére, ale tu napchučes (pes)
zdrávi, když ty také zdráv jdeš domů, ale ty se neptáš
pr' o pchrala, te san taki jon sasde,« felelinel o dad. Ale
na bratry, jsou-li také oni zdrávi,« odpovídá otec. Ale
čorro čávo pal jeke beršeste savoro pobistérdas, the či aver
ubohý syn po jednom roce všechno zapoměl, a nic jiného
naxángl'as te vakérel, čak: »Amen trin pchrala,« mek jon
neuměl mluvíti, jen: »My tři bratři,« at by oni
pes lestar avripchučenas, so kamenas. Kana čávo avričidas
se jej vyptávali, co chtěli. Když syn vysypal
savore lóla pr' o skamin, adaj has lóvebokálo dad pchérdó
všecky dukáty na stůl, tu byl lakomý otec pln
lošandaha, the sik phendás dujte čáveske: »Tu bučos tut
radosti, a hnedle pravil druhému synu: »Ty se jmenuješ
Jankos?« »Úva, bučovav man auka, so kamen?« »Tu taki
Honza?« »Ano, jmenuji se tak, co chcete?« »Ty také
šaj xahas andr'e isti služba, le bári positi peske the tarišna,
by's mohl jíti do téže služby, vem si velkou kapsu a ranec,
the xa.« Xal, xal dujto čávo mižeche dromenča, dyvle
a jdi.« Šel, šel druhý syn špatnými cestami, divokými
vešenga the vuče bergenga, xi ketenegél'as papále ole lan-
lesy a vysokými horami, až se sešel opět s oným kul-
geha: »Jav mánča čáveja!« »Xáva, te mange dena služba.«
havým: »Pojď se mnou synu!« »Půjdu, jest-li mi dáte službu.«
»Eh, dava tuke, dava, našendrvés či aver te kéres, čak trin
»É, dám ti, dám, nepotřebuješ nic jiného dělati, jen tři
vódi andr'e píreskri te táves the sakovár te vičines: ,Vaš
duše v kotli vařiti a vždy volati: ,Za
o gonóro papros!« Kana auka kéreha prek' o celo berš, dava
pytlík pepře!« Když tak budeš dělati skrz celý rok, dám
tuke adeci somnakaj the rup, keci nor kameha.« — O lang
ti tolik zlata a stříbra, mnoholi jen budeš chtíti.« — Kulhavý
lixalas les xi andr'e dyz, sikačas leske oli píreskri the čorro
vedl jej až do zámku, ukázal mu onen kotel a ubohý

ráklo távelas trin vódi — távelas the čalavelas lença prekal sluha vařil tři duše — vařil a pohyboval s nimi po celo berš the čivaster čak oda vakérlas: »Vaš o gonóro celý rok a věčně jen to mluvil: »Za pytlík papros.« — Inke dural kérestar, imár leskro dad vičinlas pepře.« — Ještě daleko od domu, již jeho otec volal pro leste: »Xas láče névipnaha kére?« The jov pro dadeste: na něj: »Jdeš s dobrou novinou domů?« A on na otce: »Vaš o gonóro papros!« The o dad: »Hoske adeci, jak »Za pytlík pepře!« A otec: »Proč tolik, jedna burnok doha avelas,« chochamen pchenel. Ale čorro čávo hrst, dost by byla,« zlostně praví. Ale ubohý syn naxángl'as či aver, čak čivaster isto. Čáčeš, kana o čávo neuměl nic jiného, jen věčně totéž. Pravda, když syn paloda e somnakaj pr'o skamin avričidas, ehas papále savoro potom zlato na stůl vysypal, bylo zase všecko láčes. O dad igen lóvebokálo, phenel inke trite čáveske: dobře. Otec, tuze lakomý, povídá ještě třetímu synu: »Tu tut bučos Góno?« »Bučovav man avóka, so kamen?« »Ty se jmenuješ Franta?« »Jmenuji se tak, co chcete? — »Xa inke tu andr'e isti služba; le peske positi the — »ódi ještě ty do téže služby; vem si kapsu a tarišna, the xa.« — Xal, xal olo trito, l'ode dromença, hár ranec, a jdi. — Jde, jde ten třetí, těmi cestami, jako anglune duj pchrala, xi ketenegél'as ole langeha. Tável přední dva bratři, až se sešel s tím kulhavým. Vaří trin vódi, čalavel lença the sakovár vičinel, hár leske ehas tři duše, pohybuje jimi a vždy křičí, jak mu bylo pchendo: »Odoj avela amen láčes!« — Pal e beršeste praveno: »Tam bude nám dobře!« — Po roce lil'as peske doha somnakaj the rup, the inke dural kérestar nabral si dost zlata a stříbra, a ještě z daleka od domu vičinel: »Odoj avela amen láčes!« »Úva, čáčeš amen láčes křičí: »Tam bude nám dobře!« »Ano, pravda nám dobře avela, kana tu taki adeci somnakaj anes.« — Andas, oda bude, když ty také tolik zlata neseš. — Přinesl, to

hi čáčo, igen but; ale naxánl'as či aver te vakérel, čak: je pravda, tuze mnoho; ale neuměl nic jiného mluvit, jen: »Odoj avela amen láčes,« so avrisikl'il'as kia ole langeste »Tam bude nám dobře,« co se naučil u toho kulhavého beršestar. — Láčes, zeberinde pes »Amen trin pchrala« (vaj v roce. — Dobře, sebrali se »My tři bratři« (nebo len manuša imár na avričandes bučile hár auka) savore jich lidé již jinak nejmenovali jako tak) se všemi lavenča the géle pr'o beršúno fóros, the kinde savoro fóros. penězi a šli na jarmark, a koupili celý jarmark. Pr'o drom pále keteneavle jeke bačaseha, the pal e vajlóri Na cestě zpět setkali se s jedním ovčákem, a po chvílce ole langeha the soduj géle lenga. Kia ratate avle paš dro-s oným kulhavým a oba šli s nimi. K večeru přišli vedle meste pr'e jek víza the ačle odoj prekal e rat. Rati našadas cesty na jednu louku a zůstali tam přes noc. V noci zabil ole lang ole bačases, lil'as trine pchralenge savoro bar-onen kulhavý toho ovčáka, vzal třem bratřím všecko bo-válipen the prejekvár has ókia. Rataha gele avre manuša hatství a najednou zmizel. Ráno šli jiní lidé pr'o fóros, dykle lo bačases múles andr'e rat te pašol, na trh, viděli ovčáka mrtvého v krvi ležeti, pchandyne trin pchrala the ligede andr'o fóros angal o čibálo, svázali tři bratry a vedli do města před soudce, vaj denkírde, hoj niko aver le bačases našti našadas. neboť myslili, že nikdo jiný toho ovčáka nemohl zabít.

Adaj pchučel o čibálo lendar: »Ko našadas ole bača-Tu ptá se soudce jich: »Kdo zabil toho ovčá-ses?« »Amen trin pchrala«, pchenel najpchúreder. »The ka?« »My tři bratři,« praví nejstarší. »A hoske les našadan?« pchučel o čibálo. »Vaš o gonóro papros,« proč jste jej zabili?« ptá se soudce. »Za pytlík pepře,« felelinel maškarúno pchral. »Auka, teda dava tumen te odpovídá prostřední bratr. »Tak, tedy dám vás o-umlavel!« »Odoj avela amen láčes,« kiadyňas najtarneder. bésit!« »Tam bude nám dobře,« dodal nejmladší.

»No, kana tumen láčes avela, mek avela,« pchenel o čibálo,
»No, když vám dobře bude, at bude,« praví soudce,
the mukl'as len ki'a umladi ókia te lixal. Odoj imár terdil'as
a nechal je k šibenici odvésti. Tam již stál
o lang (vaj olo ehas — te kamen oda te xánen — o beng)
kulhavý (nebo tento byl — chcete-li to věděti — čert)
the užárlas már pro trin vóda ole pchralengero. Kana len
a čekal již na tři duše těch bratrů. Když je
pr'e umladi crdyne, teda jon pr'e late sikavenas gušteha:
na šibenici táhli, tedy oni na ni ukazovali prstem:
»Amen trin pchrala,« vičinel jekto. »Oda amen xánas, hoj
»My tři bratři«, křičí první. »To my víme, že
tumen les našađan, ale hoske oda kérđan?« »Vaš o gonóro
vy jste jej zabili, ale proč jste to udělali?« »Za pytlík
papros,« vičinel dujto. »Teda tumen vaš oda umlavena,«
pepře,« křičí druhý. »Tedy vás za to oběsí,«
pchenen manuša: »Odoj avela amen láčes,« vičinel trito,
pravili lidé: »Tam bude nám dobře,« křičí třetí,
the chrk! už sanas múle. O beng sik chudyňas ole trin
a chrk! již byli mrtvi. Čert hned chytil ony tři
vóda, dyňas len andr'e oli pireskri the tável len xi andro
duše, dal je do toho kotle a vaří je až do
adadyves.
dneška.

18. O cirachengero the o beng. — Švec a čert.

Ehas jekvár jek cirachengero the ehas andr'o baro čor-
Byl jednou jeden švec a byl ve veliké bí-
ripen, hoj peskre remesleha našti pes peskra familiaha avrxi-
dě, že svým řemeslem nemohl se se svou rodinou uží-
dárđas. Odoleske dyňas pes andročinel bengeske peskre rateha
viti. Proto dal se zapsati čertu svou krví
peskra romňaha the čavenğa, ale nakérđas oda rádo. Kana
se svou ženou a s dětmi, ale neudělal to rád. Když

már ehas andročindo, adaj pchučel lestar o beng: »No, so byl již zapsán, tu ptá se jej čert: »No, co akána vaš oda kames?« The cirachengero felelinel: »Kamav nyní za to češ?« A švec odpovídá: »Chci tutar adeci lóve, kajte man peskra familiaha šaj avrixidáravas.« od tebe tolik peněz, abych se se svou rodinou mohl vyživovati.« O beng leske igen rádo oda kérđas, the sakedyvestar anelas Čert mu velmi rád to udělal, a každodenně přinášel leske panx rinski. — Oda ehas ale ode čirestar, kana Čávo mu pět zlatých. — To bylo ale toho času, když Syn devlikáno sunte Petreha pchírelas pal o svetoste. Avle ole duj boží se svatým Petrem chodil po světě. Přišli tito dva sunte rom jekvar ki oda cirachengero, kana imár tam-svatí muži jednou k tomu ševci, když již se stmí-l'olas. O cirachengero naxánl'as, ko san the katar san. Jon valo. Švec neznal, kdo jsou a odkud jsou. Oni mangle prekal e rat, the o cirachengero lenge oda rádo sov-prosili o nocleh, a švec jim ho rád přilachárdas. Leskri romni prichystindas láčo kilorataškro slíbil. Jeho žena přichystala dobrou večechaben, lačárdas u čiben, the rataha dyňas lenge papále ři, ustlala postel, a ráno dala jim opět rataškro chaben. Kana már kamle ókia te xal, pchučel snídání. Když již chtěli odcházeti, ptá se Čávo devlikáno J., so san užle, the o cirachengero pr'oda: »Eh, Syn boží J., co jsou dlužní, a švec na to: »É, či.« The o raj J.: »Preca vareso.« »No teda,« — phenel nic.« A pán J.: »Přece něco.« »No tedy«, — praví o cirachengero — »kana preca vareso, teda mangav tut o raja, švec — »když přece něco, tedy prosím tě pane, vaš trin dogá: jekti, ko pr'e mni harcárdi trinecherengeri o tři věcy: první, kdo na mou usmolenou třínožku peske bešela, kaj me bešav, kana ciracha vaj škorňa sivav, si sedne, kde já sedám, když stěvíce nebo boty šiji, kajte našti uštěl, xi me kamava; dujti, ko avrial, prekal aby nemohl vstáti, až já budu chtít; druhou, kdo zvenčí skrz

e chév pre ma dykela andr'e štúba, kajte našti xal dureder, okno na mne se bude dívat do světnice, aby nemohl jíti dále, xi me kamava; triti (sv. Petros sikađas cirachengereske upré až já budu chtít; třetí (sv. Petr ukázal ševci nahoru pr'o čeros), ko andr'e mri bár thilava čingérlas, čilava vaj na nebe), kdoby v mé zahradě ovoce trhal, švestky nebo bróla, kajte našti peha čaladas, xi me leske phenava.« The hrušky, aby nemohl sebou pohnouti, až já mu řeknu«. A Čávo devlikáno phendás: »Ač odova, hár tu kames!« the Syn boží pravil: »Budiž, jak ty chceš!« a gél'as óxia sv. Petreha. Kana már avribrišindíl'as o čiro, odešel se sv. Petrem. Když již vypršel čas, avl'as vaš o cirachengero o beng: »Cirachengereja! imár sik přišel pro ševce čert: »Ševče! již hned xaha manğa andr' o bengipen, už hi o čiro«. Pr'oda jov: pújdeš se mnou do pekla, již je čas«. Na to on: »Xánav, xánav, ale užár xi pal v kilorataskro chaben; beš »Vím, vím, ale počkej až po večeri; sedni tuke maškar oda adaj pre mri trinecherengeri.« O beng si mezi tím zde na mou třinožku.« Čert si beštas peske. Pal o chaben chystinlas pes peskra romňaha sedl. Po jídlé chystal se se svou ženou the čavenğa o cirachengero andr'o bengipen. Kana sanas a dětmi švec do pekla. Když byli savore už lačárde, vičindás o cirachengero pr'o beng, kajte már všickni již hotovi, křikl švec na čerta, aby již xal. O beng uštěl, uštěl, čalavel peha varehar xi les dukal šel. Čert vstává, vstává, pohybuje sebou všelijak až ho bolí savoro, ale na xal oda. Pr'oda vičinel pr'o cirachengero: všecko, ale nejde to. Na to křičí na ševce: »Pchrala, adaj igen chaxárel, helfer mange the muk man, »Bratře, tady to tuze pálí, pomoz mi a pust mne, me tuke inke čiro kiadava.« »No, kana mange kiadeha, já ti ještě času přidám.« »No, když mi přidáš, xa.« The o beng kiadyňas leske inke efa berš. — The jdi.« A čert přidal mu ještě sedm let. — A

kana ole efa berša már avribrišindile, avl'as o beng papále když těch sedm let již vypršelo, přišel čert zase vaš o peskro cirachengero; ale nagél'as akána andr'e štúba, pro svého ševce; ale nešel nyní do světlice čak avrial prekal e chév odoj dykelas the pipinelas pr' e chév jen zvenčí oknem tam koukal a klepal na okno vičinyndos: »Cirachengereja! už papále som adaj vaš tute, křiče: »Ševce! již zase jsem zde pro tebe, lačár tut, tu xánes már, kaj avela tro hélos.« Ale připrav se, ty víš již, kde bude tvé místo.« Ale mro milo cirachengero sivelas čáčes škorná the leskri romní milý švec šil právě boty a jeho žena lačárlas o kilorataškro chaben. Kana šundas the dykl'as připravovala večeri. Když uslyšel a uviděl le benges, phenel leske: »Eh užár čak čulinka, pal o chačerta, pravil mu: »E počkej jen trošku, po jidben mindar.« O beng teda avri užárlas pr'o cirachengero le hned.« Čert tedy venku čekal na ševce.

Kana chas már pal o chaben the savore már sanás lačár- Když bylo již po jídle a všichni již byli připra- de pr'o drom, phenel o cirachengero: »No bengóreja, jav! veni na cestu, praví švec: »No čertíčku, pojd! amen sam už lačárde.« Ale mro milo beng našti chéva- my jsme již hotovi.« Ale milý čert nemohl od ok- tar ani preha éaladas, ehas hár petalondo. O beng dy- na ani nohou hnouti, byl jako přikován. Čert vi- kindos, hoj leske hi mižech, mangelas: »Muk man pchra- da, že mu je zle, prosil: »Pust mne bra- lóreja! me tuke inke čulo čiro kiadava.« The o cirachen- říčku! já ti ještě trochu času přidám.« A švec:

gero: »Kana mange kiadeha, teda xa! Ale oda tuke phe- »Když mi přidáš, tedy jdi! Ale to ti po- nav: kana mange aveha po trito the naaveha lačárdo, xi vidám: když mi přijdeš po třetí a nebudeš připraven, až me kamava, pal oda avela tuha koleder, me na avava tro já budu chtít, potom bude s tebou hůř, já nebude tvým

dylino.« O beng kiadyñas leske papále eſta berš, the gé-
bláznem.« Čert přidal mu zase sedm let, a ode-
l'as ókia. — The kana ole eſta berš papále sanas avribri-
šel. — A když těch sedm let opět bylo vypr-
šindile, avl'as peske o beng papále vaš o cirachengero,
šelo, přišel si čert opět pro ševce,
the stakérđas sik andr'e štúba. Adaj o cirachengero :
a vstoupil hned do světnice. Tu švec:

Láčeš, láčeš, hoj xas ; akána hi amenge but thilava andré
Dobře, dobře, že jdeš ; teď máme mnoho ovoce v
bár — čilava, bróla, pchabaja —, havi láčeš izletinel ; chuti
zahradě — švestky, hrušky jablka —, které dobře chutná, skoč

peske andr'o bár, the natrasin peske, keci nor kames, soha
si do zahrady, a natras si mnoho-li jen chceš, čím

buter, oleha feder ; mri pchŕiri lela peske andr'o batohos,
více, tím lépe ; má stará vezme si do uzle,

kajte pr'o drom amen avelas te chal vareso.« Adaj peske
abychom na cestě měli co jísti.« Tu si

o beng upréchutl'as andr'é bár, trasinel, trasinel, xi
čert vyskočil do zahrady, třase, třase, až

savore pajtra téletransindas the čak nango kašt ačl'as.
všecky listy setrásl a jen holé dřevo zůstalo.

Maškar oda o cirachengero lačárđas pes peskra familiaha
Mezi tím se švec přichystal se svou rodinou

the vičinel pr'o beng : »No tu kérés amenge šukáres ! kames
a křičí na čerta : »No ty nám dělaš hezky ! chceš

talan celi lithi peha te les ? Jav rádeder andr' o bengipen,
snad celý strom s sebou vzíti ? Pojď raději do pekla,

amen sam imár lačárde.« Mro milo beng našti lithatar
my jsme již připraveni.« Milý čert nemohl od stromu

peha ani čaladās. Adaj o cirachengero pro leste cholamen :
sebou ani hnouti. Tu švec na něho zlostně :

»Na phendom tuke, te po trito aveha the nakameha manša.

»Neřekl jsem ti, jest-li po třetí přijdeš a nebudeš chtít se mnou,

kaj tut mižech avela ? me kamav, the tu nakames, denki-
že se ti zle povede ? já chci, a ty nechceš, myslíš,

res, hoj me som tro dylino? užár!« Pr'oda xal o cirachengero
že já jsem tvůj blázen? počkej! Nato jde švec
andr'e štúba, lel e simiris the leha sik pr'o beng, the hár
do světlice, bére řemen a s ním hned na čerta, a jak
les sapuňárel, auka les sapuňárel; o beng vičinel savora zo-
ho mydlí, tak ho mydlí; čert křičí vši si-
raha, hoj manuša sake rikendar ketenenášenas. Hem jon
lou, že lidé se všech stran se sbíhali. Jak oni
bámulinde, kana pre peskre jakenga dykle, hár o cirachen-
trnuli, když na své oči viděli, jak švec
gero le dumes harcárel e bengeske. Kana les imár doha
záda smolí čertu. Když jej již dosti
mak'as, auka hoj olo čorro ani kia bengeste naehas čido,
zmaloval, tak že onen ubohý ani čertu nebyl podoben,
muk'as les: »Xa, te andr'o bengipen kia tute pes xa-
pustil jej: »Jdi, jestli v pekle k tobě se budou
nena.« The o beng lošandaha denášelas korkóro, the dy-
znát.« A čert radostí utíkal samotén, a dal
ňas már le cirachengereske pr'o čivaster pokonypen. — —
již ševci na věky pokoj. — —

Angal o mériben parančolindas peske o cirachengero,
Před smrti poručil si švec,

xi les kamena te parunel, kajte leske denas oli čangengeri,
až jej budou chtít pohřbíti, aby mu dali tu zástěru,
havi anelas; the dyne leske la odoj. Jedva ehas múlo,
kterou nosil; a dali mu ji tam. Sotva byl mrtev,
imár gel'as kio čéros the pipindas odoj pr'e čerúni porti
již šel k nebi a klepal tam na bránu nebeskou
charéha, dykel the phenel: »Oh cirachengereja, vaš tute nahi
mečem, hledí a praví: »Ó ševče, pro tebe není
hélos andr'o čéros! xa ókia! so peske avrilil'al, oda delam-
místa v nebi! odejdi! co jsi's vybral, to,s dos-
lal. Te tuke avrilil'al o čéros, pro haveste me
tal. Kdybysi's byl vyvolil nebe, na které jsem
tuke sikađomas, avlehas tut akána.« Oda phen-
ti byl ukazoval, byl bys je byl nyní měl.« To pra-

das the pchandyñas i porti. O cirachengero akána kia vil a zavřel bránu. Švec nyní k

peste: »So akána te kérel?« — the gél'as sik ki'o bengypen. sobě: »Co nyní dělati?« — a šel hned k peklu.

Hár les benga dural dykle ki'o bengipen te našel, vičin-
Jak jej čerti z daleka viděli k peklu běžeti, kři-
de pro peste: »O cirachengero našel adaj! sik pchanden
čeli na sebe: »Švec běží sem! hned zavřte

báro vúdar, ma mukas adaj le cirachengeres, jov amen savo-
vrata, nepouštějme sem ševce, on by nás vše-
ren avritrádelas e bengipnastar!« O cirachengero kur-
ky vyhnal z pekla!« Švec tlou-

das doha, ale hiaba. Kana les ani andr'o bengipen na-
kl dosti, ale marně. Když jej ani do pekla ne-
kamle te mukel, gél'as papále pro sv. Petros. andr'o čeros. Sv.
chtěli pustiti, šel zase na sv. Petra do nebe. Sv.

Petros pchirádas, dykl'as pro leste the phenel: »Vaš tute ni-
Petr otevřel, podíval se na něj a praví: »Pro tebe žád-
havo hélos adaj nane, hiaba ródes!« The čorro cirachengero
ného místa zde není, marně hledáš!« A ubohý švec

papále andr'o bengipen, the benga papále vičinde: »Čak
zase do pekla, a čerti zase křičeli: »Jen
odole cirachengeres adaj ma muken!« Teda papále pále
toho ševce sem nepouštějte!« Tedy zase zpět

pro sv. Petros. The kana sv. Petros klidaha pchirádas e
na sv. Petra. A když sv. Petr klíčem otevřel

porti, mro mílo cirachengero prejekvár čivrdyñas pes-
bránu, milý švec najednou hodil svou

kri harcárdi čangengeri, the phenel: »Kana vaš man-
usmolenou zástěru, a praví: »Když pro mně

de nane hélos andr'o čeros, mek odoj hi aspoň mri
není místa v nebi, at tam je aspoň má

čangengeri!« The papále, po trito már, xal ki'o bengi-
zástěra!« A zase, po třetí již, jde k pek-

pen. Ale odoj načas te šunel ani gláso, báro vú-
lu. Ale tam nebylo slyšeti ani hlasu, vra-

dar ehas phandyno, klidúno. Odoleske vakérel o ci-
 ta byla zavřena, zamčena. Proto povídá
 rachengero kia peste: »Inke jekvár xáva pro svuntuno
 švec u sebe: »Ještě jednou půjdu na svatého
 Petros.« Gél'as, the pipindas papále. Sv. Petros pchí-
 Petra.« Šel, a klepal zase. Sv. Petr ote-
 ravel, the mro mílo cirachengero prejekvár chutl'as an-
 ře, a míly švec najednou skočil
 dr'o čeros, the beštas peske pre peskri čangengeri. Sv. Pe-
 do nébe, a sedl si na svou zástěru. Sv. Pe-
 tros tradel les avri, kajte adatar xal, adaj ke vaš leste
 tr vyhání jej, aby odtud šel, zde že pro něho
 nane o hélos. Ale o cirachengero imár jekvár beštas, na-
 není místa. Ale švec již jednou seděl, ne-
 kaml'as adatar, the phendás sv. Petroske: »Me bešav pro
 chtěl odtud, a pravil sv. Petru: »Já sedím na
 mro the na pro tumáro!« Svunto Petros naxányndos,
 svém a ne na vašem!« Svatý Petr nevěda,
 so cirachengereha te kérel, xal angal o Čávo devlikáno.
 co se ševcem dělali, jde před Syna božího,
 avriphenel savoro, havi býti leske imár ehas cirachengereha
 vypravuje vše, jakou práci již měl se ševcem,
 the pr'o agor vakérel: »Mro raja, so leha? adatar nakamel,
 a konečně povídá: »Pane můj, co s ním? odtud nechce,
 the preca nane adaj vaš leste o hélos!« Ale Čávo devlikáno
 a přece není zde pro něho místa!« Ale Syn boží
 útrpnostaha čalado, parančolindás: »Muk les imár, mek peske
 útrpností pohnut, poručil: »Nech ho již, ať si
 odoj bešel ki'e porti.« — — —
 tam sedí u brány.« — — —

Povídky.

1. E zor devleskre laveskero. — Síla slova božího.

Jeke čireha gél'as varehavo rašaj prekal tamlipúno,
Jednoho času šel jistý kněz tmavým,
dyvlo veš korkóro the korkóro, he gilavelas devlakúne gíla
pustým lesem sám a sám, a zpíval nábožné písně,
kana adaj prejekvár prepélo ehas báre čorenga. Ani najtyk-
když tu najednou přepaden byl loupežníky. Ani nejmen-
neder dar na ehas pro leste te dykel, jov gilavelas dureder,
šího strachu nebylo na něm viděti, on zpíval dále
kana báre čora pal leste xanas the pes onelas, hoj les vaj
když loupežníci za ním šli a se zdálo, že jej buď
našavena vaj najčuleder leske savoro čorena. Čoracháne, čo-
zabijí neb nejméně jemu vše pokradou. Dychtivá, zlo-
rikáne proste manuša géle šukár koter drom lokes pal leste.
dějská rota šla hezký kousek cesty lehce za ním.
Kana pal e varehavi vajlóri o rašaj dykl'as, hoj les kamen
Když po nějaké chvílce kněz viděl, že jej chtějí
te chuden, irindas pes kia lende he čulinka pes asandos
chytit, obrátil se k nim a usmívaje se
phendas lenge malikáne lavenga: »Man onel pes, hoj čidon
pravil jim přátelskými slovy: »Zdá se mi, že podobáte
pes kia manušende, have už dúges našunde devlikáno lav.
se k lidem, kteří již dlouho neslyšeli božího slova.
Te hi tumenge kedvešno, šaj tumenge oleha solgárinav. Pal
Je-li vám libo, mohu vám jím posloužiti. Po

mro rašajkáno vakeriben šaj manğa kéren so kamen.« Proste mém kázání můžete se mnou dělati co chcete.« Rota manuša mukle pes dr'o báro asaviben, phenyndos, ke úva. pustila se do chechtotu, řvouc, že ano.

O rašaj poloda stakérđas upré pro jek vučeder hélos he va-
Kněz potom vystoupil na jedno vyvýšené místo a mlu-
kérelas auka: »Šoha buter me dav trajť pro tumende, odo-
vil takto: »Čím více vás pozoruji, tím
leha buter rakav čidypen maškar tumende he maškar de-
více nalézám podobnost mezi vámi a mezi Sy-
vlikáne Čaveste, Christuste, vaj: Christus avl'as maškar
nem božím, Kristem, neboť: Kristus přišel mezi
peskren, he jon les nalile kia peste, he tumen — akada,
své, a oni jej nepřijali, a vy — taktěž,
niko na kamel tumen maškar peskren te lel. Christus
nikdo nechce vás mezi své vzíti. Kristus
sakovár ehas xido maškar bézecháslende, he tumen — akada,
vždy žil mezi hříšníky, a vy — taktěž,
na san xide maškar láče manušende. Christuske naehas
nežijete mezi dobrými lidmi. Kristus neměl
hélos, kaj peskro šéro šaj thovelas, ehas bikéreskro, he sik
místa, kam by svou hlavu položití mohl, byl bez domu, a často
tel e nango čéros ratolas, he tumen — akada, vaj čak andr'o
pod širým nebem nocoval, a vy — taktěž, neboť jen v
dyvlo veš ačen. Christus sikvár barválenge barrúne jíleha
pustém lese zůstáváte. Kristus častokrát boháčům zatvrzelým
phendas: Dukal tumenge! — he tumen akada naši guná-
pravil: Běda vám! — a vy taktěž nemůžete vy-
ven akadese manuša, he odoleske kéren tumenge savoro mi-
státi takové lidi, a proto děláte jim všecko zlé.
zech. Mamuj Christuste hazdyne pes e gláse: Trusul'ár
Proti Kristu pozdvihly se hlasy: Ukřížuj
les, trušulár les! — he oda korkóro kiványnen avre taki tu-
jej, ukřížuj jej! — a to samé přejí jiní také
menge, umlavenas tumen, te chudenas. Christus rovelas,
vám, pověsili by vás, kdyby chytili. Kristus plakal,

kana avre lošánenas, ke kia tumende oda korkóro avelas, když jiní se radovali, a u vás to samé by bylo, te o fóros dykenas. Christus báre méribnaskreske paš čáčo kdyby jste město spatřili. Kristus lotru, na pravivast trušul'árdeske sovlachárdas: »Inke adadyves aveha manci ukřižovanému slíbil: »Ještě dnes budeš se ga andr'o rájos«, — he oda korkóro sovlachárel Christus tumnou v ráji«, — a totéž slíbujje Kristus menge, te mukena bézecha he te avena láče manusa.« He vám, zanecháte-li hříchů a stanete-li se dobrými lidmi.« A hem! Jedva olo rašaj ole lavenča ehas ki ágor, péle ole hle! Sotva onen kněz těmito slovy byl u konce, padl tito čora ki'o rašajáne pre, he načak, hoj leske či mizech nazloději k nobám kněze, a nejen, že mu nic zlého nekérde, ale jíleha čalade leske sovlachárde, ke akána néučinili, ale srdcem dojatai jemu slíbili, že nyní novo, feder drom andr'o peskro xiben prostakérena. — — vou, lepší dráhu ve svém živobyčí nastoupí. — —

2. Bigódéko čavúno gamaben. — Nerozumná dětinná láska.

Jek čazaris Japan-tar mukl'as andr'o peskro thém heslos Jeden císař Japonský něchal ve své říši pro te del, hoj oleske, ko varehave čores chudela the čibáleske hlásiti, že tomu, kdo nějakého zloděje chytí a soudci avridela, bári suma lóve avela avripocindí. — Adaj sanas vydá, veliká suma peněz bude vyplacena. — Tu byli trin pchrala, have igen čorre lovenča, ale igen barvále gatři bratři, kteří velmi chudí na penězích, ale velmi bohatí lámabnaha kia peskri daj sanas. Kana jon trin šunde e skou ku své matce byli. Když tito tři slyšeli o sovlachárde plajskéribnastar, avrikérde maškar peste, hoj jek zaslíbené odměně, vyjednali mezi sebou, že jeden

lendar pes avridela hár o čor, he avre duj hoj les čibáleske z nich se bude vydávati za zloděje, a ostatní dva že jej soudci ókiadena, kajte sovlachárdo plajskéribén lenas, he ode ló-odevzdají, aby slíbenou odměnu obdrželi, a těmito pe-venga peskra daja saj xidárenas. — Pr'oda čivérdyne le los, nězi svou matku mohli živiti. — Nato metalí los, ko lendar oda aldozatos čavúne gamabnastar avela, he o los kdo z nich tou obětí dětinné lásky bude, a los pél'as pr'ó najtarneder pchral, savo pes láčevojékes te pchanpadl na nejmladšího bratra, který se dobrovolně svázadel he angal o čibálo te lixal mukul'as. Odoj phendás, ke ti a před soudce vésti nechal. Tam pravil, že imár but čoriben kérđas he jeke mánušes našađas. Ehas již mnoho krádeží spáchal a jednoho člověka zabil. Byl odoleske sik ókia ligedo, andr'ó stariben thódo, the ole avre proto hned odveden, do žaláře vsazen, a ti ostatní duj pchrala delamle pchendo plajskériben. — Angal peskro dva bratři obdrželi řečenou odměnu. — Před svým ókiaxapen mangenes inke ole duj pchrala, kajte tróman ole odchodem prosili ještě ti dva bratři, aby směli toho stylDES te xal nyka. Olo mangypen pél'as dro jaka, ale vězně navštívití. Tato prosba padla do oka, ale preca lenge has muklo. Kana ki'ó pchral avle, lile ole duj přece jim to bylo dovoleno. Když k bratru přišli, objali ti dva peskro pchral pašal e meň, avsárenas savore trin trinxene, svého bratra okolo krku, plakali všickni tři dohromady, he dyne peske Devleha pro čivaster, naxányndos, hoj o čia dali si s Bohem na věčnost, nevědouce, že soudbálo prekal klidúni chév pro lende dávelas trajt. E čibáleske ce skrze klíčovou dírkou je pozoroval. Soudci naši gél'as andr'e gódi, hár adeci gamaben šaj avel maškar nemohlo jíti do hlavy, jak tolik lásky může býti mezi čoreste he maškar olende, have les preca pr'e pchági avridyne. zlodějem a mezi těmi, kteří jej přece na trest vydali. Odoleske mulindás čibáleskro avriphenyben, ale peskro rákleske Proto odložil soudní výrok, ale svému sluhovi

parančolindas pal pchralende kére pes lindos čorachánes te
nařídil za bratřimi domů se ubírajícími tajně jíti,
xal, kajte lengro bešimáko thán he savoro aver avrixánelas.
aby jejich obydlí a vše ostatní vyzvěděl.

— Kana ole pchrala kére avle, avriphenenas dake, so pes

— Když tito bratři domů přišli, vypravovali matce, co se

talindas, the sikavenas lake but lóven phenyndos, hoj akána
přihodilo, a ukazovali jí mnoho peněz, řkouce, že nyní

savoro čorripen kérestar avritrádyne. — Ale i daj, kana
všecku nouzi z domu vyhnali. — Ale matka, když

šundas, hoj lakro čávo phandyno hi dr'ó stariben the hen-
uslyšela, že její syn zavřen jest ve vězení a ru-

kariskre vasteha méribnaske mamuj dykel, mukl'as pes dr'ó
kou kata smrti vstříc hledí, pustila se do

báro avsariben the pchérđi brígaha phendas, hoj rádeder
velikého nářku a plna zármutku řekla, že raději

bokaha khamel te mérel, meg časkre rateha čirleder te xivel.
hladem chce umříti, nežli dětskou krví déle žíti.

»Xan pále« — phendas — »gamaben kia mande kérđas.

»Jděte zpět« — pravila — »láska ke mně udělala

tumen mízech mamuj tumáro pchral, lixan ole ratvále lóven
vás zlými proti vašemu bratru, neste ty krvavé peníze

papále ókia, phenen čibaleske čáčipen, the lixan mange pa-
opět zpět, řekněte soudci pravdu, a přiveďte mi o-

pále mre čáves, te hi inke xido. Te hi múlo, ma denkíren
pět mého syna, je-li ještě živ. Je-li mrtev, nepřemýšlejte,

preko, hár man te avrixidárel, ale lačáren mange rádeder
jak mne vyživiti, ale připravte mi raději

múlikáno mochtó, vaj na kamav čirleder te xivav.« E pchrala
umrlčí truhlu, neboť nechci déle žíti.« Bratři

darenas, kajte na duj xibena prejekvár našlon, vaj dumis-
se obávali, aby dva životy najednou neztratili, neboť mysli-

kérde, hoj pchral imár hi umlado, he hoj lengeri daj načirla-
li, že bratr již jest oběšen, a že jejich matka nedlouho

xivela, dykle lakra bára brígatar. — Ale čibaleskro ráklo,
bude žíti, viděli z jejího velkého žití. — Ale soudní sluha,

ko avrúna rikatar vantakero lešinlas he savoro vakériben láčes který na zevnější straně zdi naslouchal a všecku řeč dobře šundas, náštas sik pále kia peskro raj, the avriphenelas slyšel, běžel hnedle zpět k svému pánovi, a vypravoval savoro, so odoj šundas. — O čibálo ehas igen chor jileha vše, co tam slyšel. — Soudce byl velmi hluboce dojat, čalado, mukl'as le phandles angal peste te ligérel the pchu-
nechal vězně před sebe přivésti, a vy-
člas lestar pro savoro. Čávo ačoder darelas pes čačipnaha ptával se jej na všecko. Syn dříve obával se s pravdou pr'e o dud te xal, ale kana leske čibálo phendas, hoj imár na světlo jíti, ale když mu soudce pravil, že již avretar xánel, so leskre duj pchrala kére lestar dake avri-
z jiné strany zná, co jeho dva bratři doma o něm matce vy-
vakérenas, odoleske akána korkóro savoro phenelas avri-
pravovali, proto nyní sám vše vypravoval.
O čibálo našti oda tyrindas, hoj na delas peskre umporátes-
Soudce nemohl toho snésti, aby nedal svému vladaři
ke olestar le xanávipen. O čázaris mukl'as paloda savore
o tom vědomosti. Císař nechal potom všechny
trin pchrala angal peste te ligérel, ašárdas lengero igen
tři bratry před sebe přivésti, chválil jejich velmi
báro gamaben kia lengri pchúri daj, the dyñas lenge but
velikou lásku k jejich staré matce, a dal jim mnoho
rupoven the avrisikadas lenge sake beršestar adeci lóven,
tolarú a vykázal jim každoročně tolik peněz,
hoj ode čirestar bigindokes šaj xivenas. — —
že od toho času bezstarostně mohli žíti. — —

3. O dabárho pro. — Raněná noha.

Jeke dyvastar šundas jek vešálo rašaj, kana andr'ó veš
Jednoho dne slyšel jeden poustevník, když v lese
draba ródelas, báro vičinyben the avsáriben. Gél'as pašma-
koření hledal, veliký křik a nárek. Šel blí-

eder, the rakl'as maškar rukende jeke tarne mánušes pr'e že, a našel mezi stromy jednoho mladého člověka na nangi pchuv te pašl'ol, haveške ehas pr'o čáčo pro e chor holé zemi ležeti, který měl na pravé noze hlubokou dab. Dabárdo čaválo maj pestar na xánl'as. — Vešálo ránu. Raněný jinoch hnedle byl bez sebe. — Poustev-rašaj hazdyñas le čorre čaváles the crdyñas les bára zoraha ník zdvihl ũbohého jinocha a táhl jej s velikým namaháním andr'e peskri koliba. Hoj olo vešálo rašaj imár ačoder sa-do své chatrče. Že onen poustevník již dříve z lé-stárimáke xanglipnastar varebut xanl'as, avrisastárdas les kařství ledacos znal, vyléčil jej auka, hoj már dujte dyvestar olo dabárdo šaj avrivakérlas, tak, že již druhého dne onen raněný mohl vypravovati, hár kia oda dabate avla's. »Me som« — avrivakérelas ča-jak k té ráně přišel. »Já jsem« — vypravoval ji-válo — »na dúge čirestar hár ráklo kia jek grófos. noch — »ne od dlouhého času jako služebník jednoho hraběte. Jž glisl'am prekal e veš, kaj tumen man rakl'an, the mre Včera jeli jsme lesem, kde jste mne našel, a můj rajeske sanas but lóve kia peste pr'o grast. — Prejekvár, pán měl mnoho peněz u sebe na koni. — Najednou, me na xánav hár the kaj, o gonóro lovenğa ehas ókia. Mro já nevím jak a kde, pytlík s penězi byl pryč. Můj raj oda dykindos avsárlas the igen košelas. Amen glisl'am pán to spatřiv nařikal a hrozně klel. My jeli maj doga dúgo koter drom pále, me grastestar chufl'om hnedle dosti dlouhý kus cesty zpět, já s koně skočil upral the ródyňom čorachánes le našl'ile gonóres lovenğa, dolů a hledal jsem dychtivě ztracený pytlík s penězi, ale hiaba. Kana papále kia peskro raj pašmaeder avl'om, ale marně. Když jsem opět ku svému pánovi blíže přišel, the daraha phendom, hoj či na rakl'om, adaj man but a strachem pravil, že jsem ničeho nenašel, tu mne moc košelas, úva dumiskérđas, hoj me le gonóres rakl'om the huboval, ano myslil, že jsem já pytlík našel a

les varekaj tel e rukestar vaš peste garuđom. Leskre vaké-
 jej někde pod stromem pro sebe schoval. Jeho mlu-
 ribnaha laxárdo the čulo chol'árdo phendom mamuj leste,
 vením zahanben a trochu rozloben mluvil jsem proti němu,
 hoj hi chochaviben, so mange phenel. Mro bialeste cholamen
 že je lež, co mi praví. Můj beztoho zlostný
 raj ehas manga inke buter chol'árdo, the sik avricrdyñas
 pán byl mnou ještě více rozloben, a čerstva vytáhl
 peskre cháres the prejekvár ehas mro čáčo pro dabárdo.
 svůj meč, a najednou byla má pravá noha raněna.
 Me avrivičindom, pél'om the dykl'om mre rajes ókia te gli-
 Já vykřikl, padl a viděl jsem svého pána ujíždě-
 sel. Čáčeš, me andr'e peskri korkóra múl'omas, te tumen,
 ti. V pravdě já bych byl ve své samotě zemřel, kdyby jste vy,
 hár láčejíleskro Samaritános, man na rakl'elas the na arak-
 jako milosrdný Samaritán, mne byl nenašel a neza-
 l'elas. Parikérav butvár vaš tumaro láčejíleskripen.« Vešálo
 chránil. Děkuji mockrát za vaši dobrosrdečnost.« Pou-
 rašaj silerlas pes le avsáriben čaváleskero te avrivakérel, the
 stevník nutil se nárek jinocha vymluviti, a
 maškar avreste phendas: «Najfeder vaš tumende hi oda peskro-
 mezi jiným pravil: «Nejlepší pro vás je to sebe-
 xánypen, hoj bidošáles trpinen.« O lav »bidošáles« onelas
 vědomí, že nevinně trpíte.« Slovo »nevinně« zdálo
 pes chor te pérel andr'o jílo čaváleskero, so leskre lol'árde
 se hluboko padnouti do srdce jinocha, což z jeho zardělých
 čamendar ehas te dykel. »Ach na« — pchendas avsáringos
 tváří bylo viděti. »Ach ne« — pravil slze
 — »me nasom bidošálo; našlile lóve me na rakl'om, oda hi
 — »já nejsem nevinen; ztracené peníze já nenašel, to je
 čáčo, ale preca nasom bidošálo, vaj . . . . .« Leskro gláso
 pravda, ale přece nejsem nevinen neboť . . . . .« Jeho hlas
 nakaml'as dureder; »ale preca me muste oda avriphenav;
 nechtěl dále; »ale přece já musím to vypověditi:
 Ach láčo dadeja! Me bézechárdom mamuj mri daj. Me bé-
 Ach dobrý otče! Já hřešil proti své matce. Já jsem

korkóro čávo jeka pchúra pchivlatar. Kana jekvár fáril'om jediný syn jedné staré vdovy. Když jednou jsem jel mra daha pro vurdoneste pr' o feldy, avriuštil'as maškar amende se svou matkou na voze na pole, povstala mezi námi prekal jek kéritúni búti thárdo vakériben, soha dureder, oleha skrže jednu domácí práci horká rozprávka, čím dále, tím tháreder, zaken me pes auka chol'árdom, hoj mri daj preha prudší, až já se tak rozlobil, že jsem svou matku vurdonestar čidom téle. The dyken, láčo dadeja, oda čáčo nohou z vozu shodil dolů. A vidíte, dobrý otče, tato pravá pro, haveha me oda kérdom, ehas dabárdo. Mri daj pr'oda noha, kterou jsem to udělal, byla raněna. Má matka na to dukaha rovelas, košelas the mange hrozindas, hoj pre ma bolestí plakala, hubovala a mně hrozila, že na mne pchukavela ki'o čibálipen. Me daratar, kajte ókia xavas an-bude žalovati u soudu. Já ze strachu, abych ušel gal i pchági, mukul'om dakro kér the denáštom prekal o hostrestu, opustil jsem matčin dům a utekl přes hratárisi, ródyňom the rakl'om e služba kio jek grófos, havestar nice, hledal a našel jsem službu u jednoho hraběte, o kterém imár ačoder savoro avrivakérdom. Odoleske myslinav, hoj již dříve vše jsem vypravoval. Proto myslím, že trpinav došáles.« Avsa tchadile leske pal e čamende pal oda trpím vinně.« Slzy ronily se mů po tvářích po tomto avriprinxáriben. O vešálo rašaj silérilas pes čaváleske oda te vyznání. Poustevník nutil se jinochu to avrivakérel the papále leskri jilúni dab te avrisastárel, so pes vymluviti a opět jeho srdeční ránu vyléčiti, což se leske taki bachtál'il'as. — Pal varehavo čiro lisárdas pále mu také poštěstilo. — Po nějakém čase navrátil se čaválo pro preste the vóděste sastárdo andre peskri dadčizna, jinoch na noze i duši vyléčen do své otčiny, the rakl'as kia peskri daj papále báro láčipen, hár jekvár a našel u své matky zase milost, jako jednou andr'o svunto skiriben olo hiabaxido čávo kia peskro dad. — — v písmě svatém onen marnotratný syn u svého otce. — —

4. O lóvékobokálo th'e leskri opica. — Lakomec a jeho opice.

Andr'o naváslo fóros Genua, andr'e Italia, ehas xido
Ve véhlasném městě Janově, v Italii, žil
varehavo lóvékobokálo the chochavel mánuš, Bernhard Ful-
jakýsi lakomý a podvodný člověk, Bernard Ful-
goso. Jov ehas molengero, the ehas leske but mol, najfeder
goso. On byl vinař, a měl mnoho vína, nejlepšího
andr'o celo hotáris. Kajte la but kuč šaj biknidas, angallil'as
v celém okresu. Aby je hodně draho mohl prodati, přede vzal
peske, hoj la Flandern-te ókia thóvela, kajte inke jekvár
si, že je do Flander odsadí, aby ještě jednou
aci šaj avrithóvelas. Genua tar ki'o láčo balval ehas pá-
tolik mohl vydělati. Z Janova při dobrém větru byla plav-
něko drom pal o moros igen bachtálo, auka, hoj kurte čires-
ba po moři tuze šťastná, tak, že v krátkém ča-
tar čak varekeci mígi dur ehas ole hélostar, karik te avel
se jen několik mil vzdálen byl od toho místa, kam přijíti
kaml'as. Odoj ačl'as ki'e kunara, pchérđas but havešken
chtěl. Tam zůstal u břehu, naplnil mnoho sudů
gúle páňeha, kajte auka bia čudáteste šaj butárđas peskri
sladkou vodou, aby tak bez zázraku mohl rozmnožiti své
mol. Paloda papále ki'o láčo barval ókiapádrđas the kia-
víno. Potom zase při dobrém větru odplul a při-
pádrđas sik andr'o rivokothán, kaj peskri mol sik the kuč
plul brzo do přístavu, kde své víno brzo a draze
biknidas. Manuša peske inke ašárde, hoj la nor šaj kinde.
prodal. Lidé si ještě chválili, že je jen mohli koupiti.
Vaš leste ehas olo biknipen auka báro, hoj duj gonóre
Pro něj byl onen prodej tak veliký, že dva pytlíky
dlážocenča šaj pchérđas. Kana papále pr'o sero ehas, pél'as
se stříbrňáky mohl naplniti. Když opět na jezeře byl, na-
leske andr'e gódi, peskre šukáre talíri papále jekvár te ginel
padlo mu, své krásné tolary opět jednou přepo-

preko. Pchírađas gonóre, číđas avri talíri pr'ó skamin,
čítati. Otevřel pytlíky, vysypal tolary na stůl,
dykelas pre lende lošandaha, dyňas len papále andr'e gónóre,
dívalse na ně s radostí, dal je zase do pytlíků,
pchándyňas dóraha, stakérđas upré pr'ó páněngeráslo pódo,
zavázal sňůrou, vystoupil na palubu,
kajte šaj dejchinelas čisto luftos. — Ale pr'e páňengeri
aby mohl dýchati čistý vzduch. — Ale na lodi
rakelas pes jek opica, havi láči trajť delas pr'ó savoro, so
nalézala se jedna opice, která dobrý pozor dávvla na vše, co
lakro raj talírenga kérđas. Joj pes ókia čingérđas verginostar,
její pán s tolary dělal. Ona se odtrhla od řetězu,
kio haveste pchandyni ehas, chudyňas sik duj gónóre talí-
u kterého přivázána byla, pochytila čerstva dva pytlíky s to-
renga, haven lakro raj e skaminestar te lel the te garuvel
lary, které její pán se stolu vzíti a schovati
pobistéřđas, upré čúsindas lenga pr'ó sámálimáko kašť, bešťas
pozapoměl, vylezla s nimi na stěžeň, posadila
pes odoj andr'e košnica, pchírađas len peskre dandenga, lil'as
se tam do košíku, otevřela je svými zuby, vy-
avri talíri gónórendar, dykelas pre lende, the kérđas auka,
brala tolary z pytlíků, dívala se na ně, a dělala tak,
hár len ginelas, laveha, savore čalavibena peskre raskero
jakoby je počítala, slovem, všecky pohyby svého pána
kérđas, havo maškar leste bári brígaha pr'e opica dykelas.
dělala, který mezi tím velkou úzkostí na opici pohlížel.
Daratar, kajte opica savoro andr'ó (páni) sero načivelas, te la
Ze strachu, aby opice vše do (vody) jezera nevhodila, kdyby
pokonypnaha na mukelas, muste jov la mukul'as auka dúges,
ji s pokojem nenechal, musel on ji nechati tak dlouho
hár čak opicake pes libinela. Lóvékobokálo raj brígaha šaj
jak jen opici se bude líbiti. Lakomý pán úzkostí mohl
avri gélas góđatar. Kana opica ole lóven butvár irindas,
přijíti o rozum. Když opice ony peníze mnohokrát obrátila,
dyňas len papále andr'e gónóre, pchandyňas len papále, ale
dala je zase do pytlíků, zavázala je zase, ale

lil'as jek gónoro the čidas andr'o páni, dujte mukl'as te pérel vzala jeden pytlík a hodila do vody, druhý nechala padnouti pr'e páñengeri, auka, hár kamelas te sikavel, hoj jepaš lóvendar na loď, tak, jakoby chtěla ukázati, že polovic peněz irinel páněske váš o páni, the aver jepaš raske vaš e mol. — přísluší vodě za vodu, a druhá polovice pánovi za víno. —

5. Góđeke korúki. — Rozumní havrani.

Devlakúno Meinhard avriálosárdas peske vaš peskro
Nábožný Menhard vyvolil si za své
bešimáko thán jek jaskiña andr'e dyvli the bergúni krajina,
obydlí jednu jeskyni v divoké a hornaté krajině,
kajte dur világoskra vikatar the šumiskéribnastar devlakúnes
aby vzdálen od světského hluku a šumotu nábožně
mre Devleske šaj služinel. Ale the andr'e isti korkóra ehas
Bohu mohl sloužiti. Ale i v téže samotě měl
leske starosta vaš o manuša. Kana varehavo dromengero našti ta-
pěči o lidi. Když některý pocestný za-
lindas pr'o drom, lil'as les gamúnes kia, andr'e peskri burkos,
bloudil, vzal jej laskavě k sobě, do svého sídla,
dyñas leske te chal the te pijel, the lixalas les avri pr'o čáčo
dal mu jísti a pítí, a vyvedl jej na pravou
drom. Šajgetáne nasvále cela krajinatar ródenas kia leste
cestu. Rozliční nemocní z celé krajiny hledali u něho
helfériben, the jov len sastárelas šajgetáne drábença, haven
pomoci, a on je uzdravoval rozličným kořením, které
andr'o veš jeketándas, the havengero sastárimáko hatalmo
v lese nasbíral, a jichžto léčivou moc
láčes xánl'as. Kana varehavo pr'o drom vaj andr'o veš
dobře znal. Když někdo na cestě nebo v lese
prepélo ehas báre čoreña the lendar dabárdo ehas, leskra
přepaden byl loupežníky a od nich zraněn byl, jeho
starostaha the sastárimáke xánlipnaha papále ehas avrisastárdo
pěčí a lékařskou vědomostí opět byl vyléčen.
Šajgatáne bezechásle, have peskre mizeche xibnaha andr'e
Rozliční hříšníci, kteří svým špatným životem ve

peskr'o vódi brigásle sanas, rakle kia leste papále andrúno své duši smutni byli, nalezti u něho opět vnitřního pokonypen, the sanas auka avrisastárde pr'o peskro vódi. uspokojení, a byli tak vyléčení na své duši. Nýna bačasi, have andr'o grunto peskre bakren pašma čara. Těž pastýři, kteří v údolí své ovce blízko pávenas, avenas butvár kia olo svunto mánuš the igen ráde sali, přicházeli často k tomuto svatému člověku a velmi rádi leha vakérenas the les šunenás, kana lenge ki'o láčo chuťa s ním rozmlouvali a jej slyšeli, když jim k dobrému chuti delas. Jov ehas korkóro gamaben nýna ki'o álatende, have dodával. On byl samá láska též ke zvířatům, která pašma leskri koliba sanas xide. Dávelas lenge šajgetáne blízko jeho chatrče žila. Dával jim rozličné ačlipena peskre chabnastar. Maškar avrende sanas najbuter zbytky od svého jídla. Mezi jinými byli nejvíce oda duj korúki, have zvikle sanas pro leste auka, hoj sake-to dva havrani, kteří zvyklí byli na něho tak, že každyvestar dávelas lenge te chal peskre vastestar. — O Meinhard denně dával jim žráti ze své ruky. — Menhard delaml'as jekvár jeke ritrostar rupúni dudeskri pr'o lepériben dostal jednou od jednoho rytíře stříbrnou lampu na památku vaš oda, hoj les dabárdes andr'e peskri koliba gámúnes lil'as za to, že jej zraněného do své chatrče laskavě přijal the les peskra starostaha the xánglipnaha avrisastárdas. Oli a jej svou starostí a uměním vyléčil. Tato dudeskri umladi ehas angal oltári andr'e bipchangli koliba, lampa zavěšena byla před oltářem v neuzavřené chatrči, kaj devlakuno Meinhard sakedyvestar pristrđas. — Jeke čirestar kde nábožný Menhard každodenně se modlil. — Jednoho času péle preko ole devlakúne mánušes duj báre čora andr'e leskri přepadli tohoto nábožného člověka dva loupežníci v jeho koliba, našade les, lile rupúni dudeskri the géle ókia. Niko chatrči, zabili jej, vzali stříbrnou lampu, a odešli. Nikdo len na dykl'as, niko našti pro lende hár méribnaskrende jich neviděl, nikdo nemohl na ně jako vrahy

denkírlas, odoleske angal i pchági nadaranas. Ale ole duj mysliti, proto před trestem se nebáli. Ale oni dva korúki kiarepilinde čáčes oda vajlóratar, kana e méribnaskre havrani přiletěli právě v tu chvílku, když vrahové le Meinhardes našade. Már našti lenge jov le chaben dyñas, Menharta zabili. Již nemohl jim on pokrmu dáti, ehas súto př'e pchuv ratvárdó the múlo. Ole korúki brigá-ležel na zemi zkrvácen a mrtev. Onino havrani smutkes vičinenas the pašal ole duj romende obles repilinenas. ně křičeli a okolo těch dvou mužů obletovali.

Bačasi, have pašma čaravenas, xánle imár, hoj ole duj korúki Pastýři, kteří blízko pásli, poznali hned, že tito dva havrani san Meinhardeskre, the našti lenge gél'as andr'e gódi, hoske jsou Menhartovi, a nemohli pochopiti, proč ole duj korúki ačoder auka mírne akána auka dyvles the tito dva havrani dříve tak krotčí nyní tak divoce a brigákes vičinen the ole duj cize manuša obles repilinen. žalostně křičí a ony dva cizí muže obletují.

Varekeci bačasendar nášenas sig andr'e koliba ki'o Meinhardeste ; Někteří z pastýřů běželi hnedle do chatrče k Menhartovi ;

ale hár bāmulinde, kana les ratvárdes the múles dykle ! ale jak ztrnuli, když jej zkrváceného a mrtvého viděli !

Avrengelendar pél'as sik andr'e gódi, hoj ole duj cize ma- Jiným z nich napadlo hned, že tito dva cizí li- nuša andr'e koliba vareso muste kérde. The kana andr' dé v chatrči něco museli udělati. A když v

e chárni vajlóri Meinhardeskre méribnastar šunde, mukle pes krátké chvílce o Menhartově smrti uslyšeli, pustili se pal lende, chudyne len, ródyne preko, rakle kia lende prin- za nimi, chytili je, prohledali, našli u nich zná- xárdi lenge rupúni dudeskri, the phandyne okia dyne mou jim stříbrnou lampu, a svázané odevzdali čibáleske. Kana čáčárdo ehas, hoj ole duj Meinhardes našade, soudci. Když zjištěno bylo, že tito dva Menharta zabili, sanas umlade. —
byli pověšeni. —

6. O čávo andr' o simáďéko kér. — Dítě v zástavním domě.

Kia rafate bešel andr'e štúba čorri pchivli, denkírel pre,
K večeru sedí ve světnici ubohá vdova, přemýšlí,
karik hi lake pes te irinel, vaj kéritúno raj avripchenelas
kam se má obrátiti, neboť domácí pán vypovídal
la peskre keréstar the lakre bešimáke thánestar. Dykel
ji ze svého domu a jejího obydlí. Dívá
preko e chév, rovel. Pr'o čéros mamulel pes imár čerešni
se oknem, pláče. Na nebi trpytí se již hvězda
the preko e caklo chaxal andr'e štúba auka, hár kamelas lake
a skrze sklo svítí do jízby tak, jakoby chtěla jí
te pchenel: »Marov mri čorri, me chaxav takí tuke! Čerúno
řfci: »Neplačiz má ubohá, já sytím také tobě! Nebeský
raj andr' e tri bríga tut namukela.« I daj rovel, ale lakri
pán ve tvém zármutku tě nenechá.« Matka pláče, ale její
čajóri (pes) asal, thóvel pchusúni štaďóri kaštúňa čekake pr'o
dceruška se směje, sází slaměný klobouček dřevěné panence na
šéróro; chutel lošandaha, xal kie date the veseles pchenel:
hlavíčku; poskočí radostí, jde ku matce a vesele praví:
»Marov dájori, lošán tut, dyk hár mra Hanenkake štaďóri
»Neplač maminko, raduj se, hled jak mé Anince klobouček
láčeš terdol! Akána ale, mangav tut, de mange nor koter
dobře stojí! Nyní ale, prosím tě, dej mi jenom kousek
máróro, vaj imár taml'ol!« — I daj avsárl'as dr'o peskro
chleba, neb se již stmívá!« — Matka zalkala ve své
vódi, brígákes pchenel: »Čájko, mri čájko, dájóri tri chutaha
duši, truchlivě praví: »Dívko, má dívko, matička tvá s chutí
tut čál'árelas. O mochtó čúčo, nane o máro, naxánav so ádés
by tě nasytila. Truhla je prázdna, nemáme chleba, já nevím, co
me davas andr' e simádi. Tajsá avrete avrixáha, ale
dnes bych já dala v zástavu. Zýtra se jinam postěhujeme, ale
karik, inke naxánav.« Jedva joj pchendas palúno lav, nasváli
kam, já ještě nevím.« Sotva dořekla poslední slovo, nemocná

daj khines pél'as. Čájka már (pes) na asal, bok la dukal, máti ve mdlobu klesla. Dívka se nesměje již, hlad ji bolí, kia dakre pre čorres bešel xi lindrál'il'as. Dro soviben čireha u matčíných noh smutně sedí až pak usnula. Ve spaní časem zatrasin'as peha, xikana dyvesal'il'as. Rataha but manuša zatrásla sebou, až když se rozednilo. Ráno mnoho lidí ketháneaven pr'e terdúni the butxene čven pes angal simá-schází se dohromady na ulici a mnoho jich staví se před zasta-
děko kér. Šuke čama, xido čorripen, čireha bríga pro lenge várnú. Suché tváře, živá chudoba, časem i bída na nich hi te dykel. Andr'e simádi, so ačl'as, anen, kajte vaš lóve se vídá. Přináší v zástavu, vše, co jí zbylo, by to za peníz oda paruden. Užáren manuša the maškar peste vakéren jek ki' vyměnilo. Čekají lidé a mezi sebou mluví, jeden avreste hučel, xi ochti óra pr'o tormo gurel. Dúvar pes se druhým huče, až osmá hodina na věži tluče. Dvěře se pchiravel sako pes pizdel, auka hoj preskero ang'al vičinel: otevrou každý se tlačí, tak že vrátný ze předu křičí: »Užáren the citen, mek nahi vika, mek andr'o pizdypen
»Počkejte a mlčte, at není hluku, aby ve tlačení napchagel niko e vast; šukáres polokes jek pal avreste, the žádný nepolámal ruku; hezky pomalounku jeden po druhém a sako batoškos lel ki'a peste.« — Avel taxatóri, batoški lel, každý uzlíček k sobě vem.« — Přichází taxátor, uzlíky sbírá, keci te poštinel pr'oda, dykel. Činel simáďéko lil, the avri-mnoho-li půjčiti na to, se dívá. Píše list zástavní, vy-pocinel sik: »Adaj san tre lóve pr'oda, dyk!« Adaj hi te plácí hned: »Zde jsou tvé peníze na to, pohleď!« Tu slyšet šunel pálal jek tykni čajóri, the čulo pizdel pes pro angal ze zadu malou dcerušku, a ke taxátoru tlačí se ku předu ki' taxatóri. »Ach raja mro, te trómav már?« čajóri palal trošku. »Ach pane můj, smím-li pak již?« dívka ze zadu mangel. O taxatóri čudálkozinel, the cholamen čatar pchučel: prosí. Taxátor podiví se, a zlostně ptá se: »So kames tu, lóve pr' o gúlo?« »Ach raja na, lóve pr'o
»Copak chceš ty, peníze na cukroví?« »Ach pane ne, peníze na

máro, mri daj hi čorri,« felelinel brígákes čajóri. »Dykava, chléb, má matka chudá,« smutně dívka odpoví. »Uvidím, so andr'e simádi deha?« Čáveske pes jaka páňáren, vušta co as do zástavy dáš?« Dítěti se očka zalévají, ústa

bivojékes našti vakéren; čangengeratar avrilel peskri pekli se bezděky zajikají; ze zástěrky vyndává svou zabalenou čekóri — Hanenka, the la taxatóreske del: Poštinen mro panenku — Aninku, a ji ceniteli podává: »Zapůjčte pane raja pr'oda čekóri čak jekúno rinckos vaš mri dajóri«, čajóri můj na tu panenku jen jediný zlatý pro mou maminku«, děvčátko mangel. Šudreratvále taxatóreske jakendar prejekvár avsa prosí. Chladnokrevnému ceniteli z očí se najednou slzy tchadon. Savore manuša chór čalade, andelis dyken šukára roní. Veškeren zástup hluboce jat, anděla v krásné dcerušce

čatar, havi dake pr'o máro jíleha aldozisárel, so sakovár vidí, která matce na chléb ze srdce obětuje, co vždy čajake lošanda najbuter kérel. »Na lava, čajóri, tuke tri čedívce radost největší způsobuje. »Nevezmu, dceruško, ti tvoji

kóri! le tuke o rinckos vaš tri dajóri. Ač nor pro panenku! vezmi si ten zlatý pro svoji maminku. Buď jenom na dureder andelis, trupeha, vóďěha, havi adadyves amenge dále andělem, tělem, duší, jakým's dnes byla

salas.« Savoro butypen čalado ode lavenča pchenel: »Jav nám.« Veškeré množství dojata těmi slovy praví: »Pojd

kére kia tri dajóri amenga,« silérel čáves. Čájka lošandaha domů k tvé matce s námi,« dítě pobízí. Dívku radostí

ligedás kére, the čakra dajake dyňas but lóve. — (Kérđas domů vedlo, a dívčině matce moc peněz dalo. — (Stalo

pes andro Mailand b. 1855.)

se v Miláně r. 1855.)

7. O krisimáko raj hár o méribnaskro. — Rádní jako vrah.

Andr'e jek virta jeké gačkane fóroskero ehas xido jek

V jedné hospodě jednoho německého města žil jeden kérituno ráklo, háves čapláris vaš leskro kandypen the podomek, kterého hospodský pro jeho poslušnost a

butáripén igen gaml'as. Oda ráklo kiványndas peske la čajka pracovitost velmi miloval. Tento služebník přál si dceru čapláreskero te lel romňatar; ale hoj nasanas leske nihave šenkýřovu vzítí za ženu; ale že neměl nižádných lóve, na tromandíl'as peske kia lakro dad vaš lakro vast te peněz, neosmělil se u jejího otce o její ruku mangel. — Jekvár ehas prekal e rat andr' oli virta varehavo žádati. — Jednou byl přes noc v té hospodě jakýsi dromálo bikenypnaskro, the ke olo kéritúno ráklo kia leste cestující kupec, a že ten podomek u něho but lóven dykl'as, pel'as leske olo bibachtálo dumiskériben mnoho peněz viděl, napadla mu ta nešťastná myšlénka ole mánušes te našavel the leskre lóven peske te lel. Olo toho člověka zabit a jeho peněz se zmocnit. Toto angallipen ehas čáčes avrikérdo, the o kéritóri xánl'as savoro předsevzetí bylo v skutku vykonáno, a pachatel věděl vše avóka čoral te avrilixal, hoj niko pro leste hár pro mérib-tak tajně vyvésti, že nikdo na něj jako na vraha naskreste ani na gondolindas. — Pal varekéci dyvesa angal-ani nepomyslíl. — Po několika dnech před-chochadas olo ráklo peskre raske, ke deleml'as e lil peskra stíral onen služebník svému pánu, že dostal psaní ze své dadčiznatar, ke leskro barválo gáko hi pašma e méribnaske, otčiny, že jeho bohatý strýc je blízko smrti, the ke les pr'o agor inke rádo dykelas; odoleske mangel, a žeby jej na konec ještě rád viděl; proto prosí, kajte les pr'o varekeci dyvesa mukel kére. Oda has gern aby jej na několik dnů nechal domů. To bylo rádo šundo the ehas muklo. Pal o leskro pále avlipen sikadas but slyšeno a bylo ponecháno. Po jeho návratu ukázal moc lóven the ákana manglas čapláreskri čajka romňatar. Lakro peněz a nyní žádal hospodskou dceru za ženu. Její dad dyñas peskri vojá ki' oda the avridyñas leske peskri otec svolil k tomu a odevzdal mu své gáxie. — Névo odolo gáxo the čapláris xánl'as peske hospodářství. — Nový tento hospodář a šenkýř znal si

avriródel le gamaben savore fóroskérengero the e pátiv,
vydobýti lásku všech měšťanů a čest,

odoleske has álosárdo hár krisimáko raj. Avruña rikatar ehas
proto byl zvolen jako rádčí. Zevně byl

jov bachtálo, ale leskre vódeske na ehas pokonypen; butvár
on šťastným, ale jeho duše neměla pokoje; častokrát

dyvestar pél'as leske andro leskro báro čoriben. — Jeke
za den napadl mu jeho lup. -- Jednoho

dyvestar ehas vičindo pr'o krisimáko kér, kaj ehas jek
dne byl volán na rádčici, kde byl jeden

méribnaskro andr'o avriródypen angal o krisimáko bešipen,
vrah ve vyšetřování před radou,

kajte taki jov peskro gláso delas upré pro leste. — Angal
aby také on svůj úsudek pronesl nad ním. — Před

peskro ókiaxapen khaml'as inke vareso te chal. Ande leske
svým odchodem chtěl ještě něco jísti. Přinesli mu

pr'o skamin peko telenciko šéro. Jedva o pekiben dykl'as,
na stůl pečenou telecí hlavu. Sotva pečení spatřil,

chutl'as avri kaštúnatar, nástas e skaminestar the darles
vyskočil se židle, utíkal od stolu a bázlíve

avrivičindas: »Len olo manušálo šéro ókia!« Kéritúne manuša
vykřikl: »Vezměte tu lidskou hlavu pryč!« Domáci lidé

denkírde, hoj lengro raj avri gél'as gódatar. Prastandíl'as
myslili, že jejich pán se zbláznil. Běžel

pr'o krisimáko kér. Kana odoj leske has phendo, kajte taki
na rádčici. Když tam mu bylo řečeno, aby také

jov peskro gláso del upré pro méribnaskrerešte, uštil'as avri
on svůj hlas dal nad vrahem, vyvstal

the razindos pes phendas: »Úva, mre raja, olo mánuš hi čáčes
a třesa se pravil: »Ano, pánové, ten člověk je v pravdě

o méribnaskro, mek mérel vasteha čuknareskero; ale adaj
vrah, ať zemře rukou kata; ale tady

— sikadaš pro peste — adaj me som taki akadeso, akadese
— ukázal na sebe — tady já jsem také takový, takovou

méribnaha muste take me mérav.« Savore bāmulinde the
smrtí musím také já zemřítí.« Všickni trnuli a

dykenas pro leste hár pr'o dylineste. Ale jov ehas terdo hleděli na něj jako na blázna. Ale on stál pro peskro, vakérelas savoro avri, so angal varekeci berša na svém, vypravoval vše, co před několika léty kérđas, sikadās o hélos, kaj le bikenypnaskres androchandās udělal, ukázal místo, kde kupce zahrabal the khaml'as, mek les umlaven, vaj čak avóka šaj le poko- a chtěl, ať jej oběsí, nebo jen tak může s ponypnaha mérel. — Avriródyphen ehas kérdo, the kana savoro kojem umříti. — Vyšetřování bylo zavedeno, a když všecko ehas avóka avriródypho, hár o čapláris phendās, ehas ókia- bylo tak vyšetřeno, jak hospodský pravil, byl od- čibal'árdo, the múl'as, hár peske kiványndās, vasteha souzen, a zemřel, jak si přál, rukou čuknareskre. — katovou. —

8. O dužmáno th'o bokálo. — Závistivý a lakomý.

Pr'e avlina jeke grófoskero andr'e Sicilia sanas xide duj Na dvoře jednoho hraběte v Sicilii žili dva lurde, havendar jekto ehas igen dužmáno the aver lóvebo- vojáci, z nichžto jeden byl velmi závistivý a druhý lako- kálo. Soduť sanas odoleske pr'e celi avlina prinxárde. — mý. Oba byli proto na celém dvoře známi. — O grófós kaml'as jeke dyvestar peske the peskra avlinake Hrabě chtěl jednoho dne sobě a svému dvoru bidošáki lošanda te kérel, mukul'as soduje lurden angal peste nevinnou radost způsobiti, nechal oba vojáky předvolati; te vičinel; the kana ačoder lengero čáčipen the kandypen a když byl dříve jejich věrnost a poslušnost ašárdehas, angal savore avlináke avrivakérlas pes, hoj kamel pochválil, přede všemi dvořeníny vyjádřil se, že chce adadyves sodujen vaš lengro pativálipen te plažskérel, mek dnes oba za jejich věrnost odměniti, ať

peske kivánen, so kamen, hoj kamel sako lengero mangi-
si přejí, co chtějí, že chce každou jejich pros-
pen te avripchérdárel ale auka, hoj odolo, havo jekto
bu vyplniti ale tak, že ten, který první
mangela, manglo delamo čak jekvár, ale olo dujto man-
bude prositi, žádáný dar jen jednou, ale onen druhý pro-
gipnaskro oda korkóro dujvár chutilela. — Sodujlurde cite,
sebník to samé dvakrát obdrží. — Oba vojáci mlčeli,
nihavo nakaml'as angal te mangel. O bokálo denkírdas kia
žádný nechtěl napřed prositi. Lakomý myslel u
peste: »Te me jekto mangavas, avavas chárňárdo, olo aver
sebe: »Kdybych já první prosil, byl bych zkrácen, ten druhý
chutilelas oda dujvár, inke jekvár adeci, so me chutilavas.«
obdržel by to dvakrát, ještě jednou tolik, co bych já obdržel.«
O dužmáno pchendas papále oda kia peste: »Nikana me
Závistivý pravil zase to u sebe: »Nikdy já bych
šaj avrityrindom, kajte olo lóvebokálo feder avelas plajskérdo
to nemohl snést, aby onen lakomec lépe byl odměněn
mandar. Rádeder me vaš či namangava, nor kajte mra
nežli já. Raději já o nic nebudu prositi, jen aby mou
došaha les na avela inke jekvár adeci mandar.« — Kana o
vinou on neměl ještě jednou tolik jako já.« — Když
grófos doha dúgo číro ale hiaba užárlas pro pálepchenyben,
hrabě dosti dlouhý čas ale marně čekal na odpověď,
odoleske akána korkóro parančolindas, kajte o dužmáno
proto nyní sám poručil, aby závistivý
peskro mangypen jekto angallixal. Oda has pcháro, igen
svou prosbu první přednesl. To bylo těžké, velmi
pcháro! Vaš soste hi mange te kérel, kajte olo mange na-
těžké! O co mám prositi, aby ten mi ne-
piráno bokálo oda nachutilelas dujvár? Te mangavas vaš
milý lakomec toho neobdržel dvakrát? Budu-li prositi o
o graj, chutilela jov duj! Vaj te kamavas le kér, chutilela
koně, obdrží on dva! Nebo budu-li chtítí dům, obdrží
jov duj! Na, oda mro jílo našti birindas; rádeder vareso
on dva! Ne, toho mé srdce by nemohlo snést; raději něco

mižech kamava, kajte olo mižech le bokáles dujvár avela.«
zlého budu chtíti, aby to zlo ten lakomec dvakrát měl.»

Pr' o agor vičindas avri: »Kamav mro raja, kajte mange
Konečně vykřikl: »Chci pane můj, abys mi

mukes jek jak te avriphosavel, ale mre maleske sodujen.«
nechal jedno oko vypíchnouti, ale mému kamarádu obě.»

Savore avlinásle raja mukle pes andr' o báro asaviben,
Všickni dvořanínové pustili se do hrozného smíchu,

soduj lurde laxánas pes, the sanas paloda avrisastárde peskra
oba vojáci styděli se, a byli potom vyléčení ze své

došatar. —

chyby. —

9. O trómáko dromáslóro. — Smělý cestovníček.

Čechikáno lurdo bičadas beršestar 1813 lurdykáne
Český voják poslal v roku 1813 z vojenského
pašlipnastar pašma fóros Teplic peskra romňake e lil, andro
ležení blízko města Teplic své ženě psaní, ve
haveste maškar avreste čindas, hár báro vádalomo hi leske,
kterém mezi jiným psal, jak velikou touhu má
jekvár papále pchuvengerenga pes te čál'árel. Romni e lil
jednou zase zemčaty se nasytiti. Žena psaní
kia ratate chutilindos rovibnaha peskre čávórengé les ginelas.
k večeru obdrževši s pláčem svým dítkám je četla.
Pal o ginyben dešudujebersengéro čávóro lil'as e lil kia peste
Po přečtení dvanáctiletý synáček vzal psaní k sobě
the gél'as te sovel. Jedva dyvesal'il'as, uštil'as o čávóro,
a šel spat. Sotva se rozednilo, vstal synáček,
stakérđas andr' o šilálo bixánглиpnastar peskra dajakero, pchér-
sstoupil do sklepá bez vědomí své matky, na-
dárđas e gónóro pchuvengerenga, lil'as e rovli andr' o vast,
plnil pytlík zemčaty, vzal hůl do ruky,
the sidolas andr' o lurdykáno pašlipen. Bia ikériben avl'as
a pospíchal do vojenského ležení. Bez pozdrzení přišel

xi ki'e anglúni stráža lurdykáni, kaj has chudyno the lestar až k přední stráži vojenské, kde byl jat a tápchučlo, katar hi, so anel the so kamel. Avrixánl'as pes zán, odkud je, co nese a co chce. Vyznal se kurtes the čáčes, hoske oda drom kérel. Kajte leske pařan, krátce a upřímně, proč tu cestu koná. Aby mu věřili, avricrdyñas positatar e lil dadestar, hertyndas les strážake vytáhl z kapsy psaní od otce, podal je stráži ode lavenga, kajte sik ginen pre, les na dúges ikéren, hoj s těmi slovy, aby brzy přečetli, jej dlouho nedrželi, že siđol kia peskro dad. Kaprális strážatar čávúne čáčipnaha pospíchá ku svému otci. Desátník stráže dětinnou upřímností čalado, avrichaxibárdas pašmaeder terde Rusenge avlipen pohnut, vysvětlil blíže stojícím Rusům příchod čávoreskero. Fremde manušá jaketánde peskri lošanda amáre synka. Cizincové spojili svou radost s našimi lurdenğa upré pro čavúno kériben, dyne leske doha te chal vojáky nad dětským činem, dali mu dost jísti he te pijel. Paloda mukl'as pes leske te del jek Kozákos a píti. Potom nabídl se mu jeden Kozák hár potos, the šajgetáne oble dromenga lixalas les xi pašza posla, a rozličnými oklikami vedl jej asi blíže maeder ki'o regimentos, kia haveste leskro dad ehas terdo. k plúku, u kterého jeho otec stál.

Pal kurto avripchučiben has tykno dromáslóro ki'o dadeskro Po krátkém vyptávání byl malý cestovníček k otcovu oficiris kiasikado. Čáčúne jíleha the bidarles avripchendas, setníku poukázán. S upřímným srdcem a beze strachu vypověděl, hoske avl'as, the sikadas oficireske dadáno lil. Oficiris mukl'as proč přišel, a ukázal důstojníku otcův list. Setník nechal čáves andr' o peskro thán te ókialixal, the bičadas vaš o dad. dítě do svého stanu odvésti, a poslal pro otce. O dad avl'as, has oficiristar pchučlo, so peskro romňake Otec přišel, byl od setníka tázán, co své ženě kére čindas, the jov savoro čáčes avrivakérđas. Pr'oda oficiris domů psal, a on všecko upřímně vypověděl. Na to setník

pchendas: »Tumáro vádalomo hi avripchérdo.« Lil'as le lurdes pravil: »Vaše touha je vyplněna.« Vzal vojáka e vastestar, lixalas les andr'ó peskro thán, the jedva ole duj za ruku, vedl jej do svého stánu, a sotva ti dva pes dykle, péle peske pašal e meň, the pal dúgi vajli naši se spatřili, padli si okolo krku, a po dlouhé chvíli nemohli dyne ani gláso. Lošáne avsa tchadile pal lengero čama. Kana ani promluviti. Radostné slzy tekly po jejich tvářích. Když o dad peskre čávóreha savoro peske avrivakérdenas, pchendas otec se svým synáčkem všecko si byli vypověděli, řekl oficiris čaváleske, kajte sik sidolas pále, vaj hoj sik šaj avela setník chlapci, aby brzy spěchal zpět, nebo že brzy může býti báro kariesypen, hoj leskro xiben šaj avelas andr'e peliši, veliká střelba, že jeho život mohl by býti v nebezpečí, the dyňas leske pr'ó drom trin bišengere. »Pr'ó drom« — a dal mu na cestu tři dvacetníky. »Na cestu« — pchendas o čaválo — »me lóve našendrvav, kana man pravil chlapec — »já peněz nepotřebuji, když se avrisikavava lileha mre dadestar, dena mange sakotáne vykáži psaním od mého otce, dají mi všude te chal he te pijel. Ale te trómav, lava ode lóve mra dake jísti a píti. Ale smím-li, vezmu ty peníze své matce kére.« Leskro čáveskéro čáčipen ehas oficiristar ašárdo; čadomů.« Jeho dětská upřímnost byla setníkem pochválena; válo ókiagél'as pále. Avl'as upré pro Krupka andr'ó bergi, synek odešel zpět. Přišel nad Krupku do hor, gél'as stunges, the pél'as andr'e vasta mizeche manušengero. zbloudil, a padl do rukou nepřátel.

Ehas chudyno the francikáne oficireske ókiadyno. Pal avri-Byl jat a francouzskému setníku odevzdán. Po vyródypen leskre pašalipnangero the bāmulpnastar upré pro šetření jeho okolností a v obdivu nad leskre čáče the bidarle avripchenybena, pchendas oficiris: jeho upřímnými a neohroženými odpověďmi, pravil setník: »Tu xi adaj čávúne čáčipnastar avl'al; naavelas manušáles, »Tys až sem v synovské upřímnosti přišel; nebylo by po lidsku,

kajte tut stunges te xal mukavas.« Hertyndas leske duj som-
abych tě blouditi nechal.« Podal mu dva zla-
nakúne lóve, the mukul'as les preko jek mánuš, lurdo, pr'o
té peníze, a nechal jej skrze jednoho muže, vojáka, na
čáčo drom te kialixal. — Pal páleavlipen čáveskero parudyne
pravou cestu dověsti. — Po návratu dítěte proměnily
pes bárí bríga the avsáriben dakero andr'e lošandá, the odo-
se veliký zarmutek a nářek matky v radost, a tím
leha buter, kana o čávóro peskri peliši, keteneavlipen dadeha,
více, když synek své nebezpečí, shledání s otcem,
láčipen lurdengero avrivakérelas the delamle lóve sikavelas.
dobrotu vojáků vypravoval a darované peníze ukazoval.
— Oh vučo čáveskéro čáčipen, hár čalavel tro gláso, hoj
— O vznešená dětská upřímnosti, jak dojímá hlas tvůj, že
the andr'o kuriben terde mamujlurde auka kia peste bangéres!
i ve válce stojící nepřátelské vojsko tak k sobě kloníš!

10. U gamaben hi avrirakimáko. — Láska jest vynalézavá.

Varehavo Konon, Athén-tar, ehas vaš šajgetáne bézecha
Jakýsi Konon, Athéňan, byl za rozličné hříchy
the doša andr'e temlica tchódo, the avripchenyben upré leste
a nepravosti do žaláře vsazen, a rozsudek nad ním
ehas pr'e dyzóri avriando akadeso, hoj andr'e temlica adeci
byl na úradě vynesěn takový, že v žaiári tak
čirla muste ačel, zaken bokaha mérela. Le Kononeske ehas
dlouho musí zůstati, až hladem zemře. Konon měl
čak jek čaj, the oli mangelas, kajte trómal inke angal u
jedinou dceru, a tato prosila, aby směla ještě před
méríben peskre dades sakodyvesúnes andr'e temlica nyka te
smrti svého otce každodenně v žaláři navšti-
xal. Oda ehas lake muklo. Ale kana andr'e temlica kaml'as
viti. To bylo jí dovoleno. Ale když do žaláře chtěla

te xal, sakovár ehas e strážatar prekoródyňi, te varehavo jíti, vždy byla od stráže prohledána, jestli nějaké chaben vaj piben peskre dadeske na anelas. Nikana našti e jídlo nebo pití svému otci nenese. Nikdy nemohla stráža kia late vareso akadeso rakl'as. Kana oda avóka imár stráž *u ní něco takového naleznouti. Když to tak již but dyvesa tyrinelas, th'o Konon, dad, trupostar na šutolas, mnoho dní trvalo, a Konon, otec, na těle nehubnul, našti oda gél'as strážake andr'e gódi, hár oda šaj avelas. nemohla to stráž pochopiti, jak to může býti. Dávelas odoleske báreder trajť pre savoreste, the báre bámu-Dávála proto větší pozor na všecko, a velikým ustrlipnaha avriródyňas, hoj čaj, havi ehas imár sovlachárdi, nutím vyšetřila, že dcera, která byla již vdanou, peskre dadeske čáčúnc čúčendar dávelas te pijel. Oda has svého otce vlastními prsy kojila. To bylo pre late pchukado. Ale uprúno mujálo, the savore raja sanas na ni žalováno. Ale vrchní soudce, a všickni páni byli ole báre čakre gamabnaha jíleha čalade, mukle Konones tou velikou dceřinou láskou v srdci pohnuti, pustili Konona e temlicatar pr'e svoboda avri, the e čaj ehas paloda vaš ze žaláre na svobodu, a dcera byla potom za akadeso čávúno gamaben igen barváles plajskérđi. — takovou dětinnou lásku velmi bohatě odměněna. —

11. O mizech malipen. — Zlé tovaryšstvo.

Varehavo Holt, čibálo andr'o Anglickothém, ehas rom Jakýsi Holt, soudce v Angličanech, byl muž doha bároglásóko. Leskre tarne beršendar talindas leske oli dosti věhlasný. V jeho mladých letech stalo se mu to bibacht, hoj pél'as maškar o mizeche manuša, have čulo trajť neštěstí, že padl mezi špatné lidi, kteří málo dba-

denas pr'okurko, khangéri the rudipen, Lenge ehas zvika, li na neděli, kostel, a modlitbu. Měli zvyk, hoj kurkestar na khangére, ale andr'e virta géle, odoj bašade, že v neděli ne do kostela ale do hospody šli, tam hráli, pîle the avre bézecha kérde, the paloda máte kére avle. pili a jiné hříchy páchali, a potom opilí domů přišli. Talindas pes, hoj jeke čirestar le Holteske ki'o avriródypen Stalo se, že jednoho času Holtovi k vyšetřování ehas dyno mánuš, kas jov so peskre males tarne beršendar byl dán člověk, kterého on co svého kamaráda z mladých let sik prinxárđas. Čudálkozindas igen but, kana pro ole bihned poznal. Podivil se velice, když na tohoto nebachtále mánušes jaka dyňas, the hoj korkóro leha pro pelištatníka pohleděl, a že sám s ním po nebezšikáne droma ačoder xalas, pchučl'as avri došálestar: »Pchen pečných cestách dříve kráčel, vyptal se vinníka: »Řekni mange preca, kaj san avre male, the hár lenge andr'o xiben mi přece, kde jsou ostatní kamarádi, a jak se jim v živobytí xal?« Pchendas pále olo bibachtálo: »Ach mro raja, čak vede? Odpověděl tento nešťastník: »Ach pane můj, jen tumen the me, savorendar čak amen duj sam inke xide, savy a já, ze všech jen my dva jsme ještě živi, všivore imár san múle, havença ačoder maldil'amas, ale niko ckní již jsou mrtvi, s nimižto dříve jsme byli kamarádili ale nikdo lendar na múl'as čáče méribnaha, sanas vaj téle šerárde, umz nich nezemřel pravou smrtí, byli buď stati, obělade, vaj avričandes bibachtáles ókia géle világostar.« Choral šeni, neb jinak nešťastně odesli ze světa.« Z hluboka the pcháres akárđas peske o čibálo, kia havo rumiben mi a těžce povzdechl si soudce, k jaké zkáze zlých zech malipen tarne čaválen crdel. Ode čirestar paloda olo tovaryšstvo mladé jinochy táhne. Od toho času potom onen čibálo — auka hár doha te kérel kamelas vaš peskre bézecha soudce — tak jakoby dosti učiniti chtěl za své hříchy. tarne beršendar — sakovár olo kériben avripchenelas tarne z mladých let — vždy tuto událost vypravoval mladým

čaválenge, haven dykl'as, hoj akađa san loke, pro mro Devel
hochům, které viděl, že taktěž jsou lehčí, na Boha
na denkíren, kurkeskro dyves na světinen, the avre doša
nemyslí, nedělní den nesvětí, a jiné neprá-
kéren. —
vosti páší. —

12. O vingro dud. — Falešné světlo.

Varehavo dromengero lisárelas pes dure dromendar andr'e
Jakýsi počestný vracel se z dalekých cest do
peskri dadčizna, the ehas pchérdo lošandaha, hoj pal o dúge
své otčiny, a byl pln radosti, že po dlouhých
berša papále dykela peskre nebúdy: dades, daja, pchrala the
letech opět uzří svých přátel: otce, matky bratrů a
pcheňa. Kana avl'as xi upré pr'o bergi, chudyňas les tamli-
sester. Když přišel až na hory, zastihla jej tma-
púni rať auka, ke ani peskri rovli andr'o vast nadykl'as.
vá noc tak, že ani své hole v ruce neviděl.
Avl'as bergendar téle andr'o dolikos, gél'as stunges dromestar,
Přišel s hor dolů do údolí, zbloudil s cesty,
the čáces the balognes stakérindos ehas igen brígáslo the
a v pravo a v levo kráčeje byl velmi teskliv a
avsárlas peske: »Oh, kaj talinavas man mánušeha, havo man
naříkal si: »Ó, bych setkal se s člověkem, který by mne
avrilixalas pr'o čáčo drom; hár leske parikéravas! Oda pche-
vyvedl na pravou cestu; jak bych mu děkoval!« To mluvě
nyndos ačl'as terdo, dykel andr'o tamlipúno duripen, the užárel,
zůstal stát, hledí do tmavé dalekosti a čeká,
te vareko adaj xalas. The kana khino dromengero terdol,
kdyby někdo tady šel. A když unavený počestný stojí,
the andr'o duripen dykel, dykel adaj the odoj kilindúno dudóro,
a do dálky hledí, vidí sem a tam blesknivé světélko,
havo andr'o ratakro tamlipen šukáres avridykelas, the lošánes
které v noční temnotě krásně vyhlíželo, a radostně

avrivičindas: »Ač prikérdo mandar tu pácéko dud, vaj zvolal: »Budiž pozdraveno ode mne ty světlo pokoje, neboť mange angalpchenes, hoj pašma adatar manušá thémáren!« mi zvěstuješ, že blízko odtud lidé bydlí!« Sidolas paloda sigé šritenča dureder, the dumiskérđas, hoj Spěchal pak kvapnými kroky dále, a myslil, že dykel le romes, hár o dud lixal. Ale ehe, oda ehas dudóro, vidí muže, jenž světlo nese. Ale hle, to bylo světélko, havo télal tosálipnastar uštilo repilinlas upré pro krrno murkteré z bařiny vyvstalé poletovalo nad šnilou zdechdálipen, the e dromengeres stunges ligedás xi pašma kie linou, a počestného bludné vešlo až blízko ku chor pchuv. — Adaj prejekvár šunel o gláso: »Ač terdo, propasti. — Tu najednou slyší hlas: »Stuj, vaj avričandes péreha téle the taperveha tut!« O dromengero nebo jinak spadneš a zabiješ se!« Pocestný terdol, dykel pašal peste, the dykel le máčeskeres, havo kia stojí, ohlíží se a vidí rybáře který k leste páňengeratar vičinelas. »The hoske nane mange dureder němu z loďky křičel. »A proč nemám dále te xal« — pchučl'as — »pal dudeste, me som dromengero, jiti« — ptal se — »za světlem, já jsem počestný, havo stunges gél'as.« »Oda dud, pchendas máčeskero, nane který zbloudil«. »To světlo, pravil rybář, není čáčo, oda hi dudóro, havo e dromengeres andr'o rumiben pravé, to je světélko, které počestného ve zkázu lixal. Čik, tos the murdálipen avričide kándýne tosálipnastar vede. Bláto, bahno a zdechlina vytvořily ze smrduté bařiny jákiágri pářinda, havi andr'e tamlipúni rať pes te kilinel khi-ohnivou páru, která ve tmavé noci lesknouti se naňol.« Auka pchendas o máčeskero, the chochavel dudóro mu-máhá.« Tak pravil rybář, a klamně světélko zhadáril'as. Khino dromengero parikérelas jilúnes vaš arakiben slo. Zemdlený počestný děkoval srdečně za ochranu peskre arakitóreske, the o máčeskero felelindas: »Hár šaj svému ochranci, a rybář odpovéděl: »Jakby mohl

mukelas o mánuš e mánušes andr' o stungipen the leske čáčo nechati člověk člověka v bludu a jemu pravé drom nasikavelas? Soduenge hi te parikérel mre Devleske: cesty neukázati? Oba máme děkovati Pánu Bohu: me, ke man kia tro arakiben avrilosárdas, the tu, ke pes oda já, že mne ku tvé ochraně vyvolil, a ty, že se to andr'e oli štunda talindas, kana me pr'e páňengeri ki'e chor v tu hodinu přihodilo, kdy já na lodi ku propchuv kiaterdil'om«. Paloda avristakérđas láčejilúno máčeskero pasti přistál«. Potom vystoupil dobrosrdečný rybář e páňengeratar, the le dromengereske čáčo drom ki'o kéri-z lodičky, a pocestnému pravou cestu k dotúno thán sikadas. Páčéke jíleha gél'as akána dureder, the domovu ukázal. S pokojným srdcem šel nyní dále, a imár duripnastar dykl'as o dud, havo preko veš peskra zojž ze vzdáli viděl světlo, které lesem svou siraha preko pchosavelas, leske igen gamúno; vaj vaš leste lou prorázelo, jemu velmi milé; neboť za ním pal butxene bríga kére avl'as. Pipindas, o dúvar pes pchrapo mnoha nesnázích domů přišel. Zaklepal, dvěře se otedol, o dad, e daj, pchrala the pcheňa péren leske pašal vrou, otec, matka, bratři a sestry padnou mu okolo e meň, čumiden les, the lošandaha roven, hoj lengro čávo krku, líbají jej, a radostí pláčou, že jejich syn the pchral pes na našl'il'as. — Gódi ola paramisatar hi: O dro-a bratr se neztratil. — Smysl té povídky je: Pomengero hi sako mánuš; o dudóro hi stungipen andr' o pocestný je každý člověk; světélko je blud u ví-tivo; o dud, čáčo pativo; o máčeskero hi khangéri; o dad ře; světlo pravá víra; rybář je církev; otec hi mro Devel; pchrala the pcheňa san svunte; dadčizna hi je Bůh; bratři a sestry jsou svatí; otčina jest o čéros. — —
nebe. — —

---

13. O raj probálinel u čáčipen peskre ráklengero. Pán zkouší věrnost svých služebníkův.

Jekvár ehas xido jek igen barválo raj, the sanas leske
Jednou žil jeden velmi bohatý pán, a měl dva
duj rákle. Sodu j rákle gamenas peskre rajes the sovlachárde
služebníky. Oba služebníci milovali svého pána a slíbili
leske pr' o lengro vódi, hoj či pr' e pchuv našti len čala-
mu na svou duši, že nic na světě nebude moci je po-
vela, kajte peskre raske bičáče avenas. O raj kaml' as odoleske
hnouti, aby svému pánu nevěrnými se staly. Pán chtěl proto
sodujen te probarinel, the jeke dyvesar pchendas: »Me muste
oba zkusiti a jednoho dne pravil: »Já musím
man avridav pr' o drom, pr' o varekeci dyvesa; maškar čireste,
se vydati na cestu, na několik dnů; mezi časem,
so me kérestar okia avava, tumen muste bári trajt denas
co já z domu pryč budu, vy musíte velký pozor dávat
pr' o mro barválipen, pr' o mro maňdin, odoleske dava sakeske
na mé bohatství, na můj poklad, proto dám každému
tumendar jepaš mre barválipnastar ki' o garuviben the araki-
z vás polovici svého bohatství k uschování a chrá-
ben. Ačen nor čáče, the den láči trajt pr' oda. Palomro pále-
nění. Buďte jen věrni, a dejte dobrý pozor na to. Po svém ná-
avl'ipen tumen plajskérava. Pal o leskro óriaxapen lile soduj
vratu vás odměním. Po jeho odchodu předsevzali
angal peste, hoj sako oda peskro maňdin láčes arakela, havo
si oba, že každý ten svůj poklad dobře bude chrániti,
andr' o duj mochtóre ehas klidúno. Ale chárno čiro pal o raskro
který ve dvou truhličkách byl zamčen. Ale krátký čas po pánově
ókiaxapen avle trin male kia oda duj rákle the kamle len
odchodu přišli tři soudruzi k těm dvěma služebníkům a chtěli je
chochavibnaha ki' o bičáčipen te télelixal. »Hem, avena tumen
podvodem k nevěrnosti svěsti. »Jak, budete vy
avóka dyline« — pchende — »the bešena furt čak kére
tak hloupí« — pravili — »a seděti stále jen doma

akadese šukáre čirestar? Javen amença, amenge hi adadyvès v takovém krásném čase? Pojdte s námi, my máme dnes kére bári the šajgetáni lošanda, odoj šaj tumen amença lo-doma velikou a rozličnou radost, tam budete moci s námi se šánen, hár čak kamena.« Olo tarneder ráklo, lokegodé-radovati, jak jen budete chtíti«. Onen mladší sloužící, lehko-ko, kandyňas, gél'as lença, ale kajte leske niko na čorel myslný, poslechl, šel s nimi, ale aby mu nikdo neukradl mochtóro, lí'as les peha the denkírdas, hoj šaj mochtóro truhličku, vzal ji s sebou a myslil, že bude moci truhličku arakela the kia peste inke pes lošanela. Ale avričandes kéro-patrovati a k tomu ještě se radovati. Ale jinak učí-das olo aver ráklo. Jov nakaml'as lença te xal, mukl'as pes nil ten druhý služebník. On nechtěl s nimi jíti, nechal se rádeder avrendar te avriasal, ačl'as kére, the arakelas peskro raději od jiných vysmáti, zůstal doma, a opatroval svůj maňdin, kana maškar leste oda jekto peskre malença pes lo-poklad, an mezi tím ten první se svými soudruhy se ra-šanelas. — Auxa imár but dyvesa ókiagéle. — Ale prejekvár doval. — Tak již mnoho dnů ušlo. — Ale najednou jepašrati avl'as o raj kére, rakl'as čak ole pchúredere rákles, o půlnoci přišel pán domů, našel jen toho staršího služebníka, hár čáčes arakel leskro maňdin, the plajskérdas les, hár anglal jak věrně opatruje jeho poklad, a odměnil jej, jak zprvu pchendas. Pr'oda bičadas čibáleskre rákles vaš olo dujto řekl. Na to poslal úředního sluhu pro onoho druhého rákles. Leske has bári dar, hoj o raj mamuj užáriben kére služebníka. On měl veliký strach, že pán proti očekávání domů avl'as. Sik kaml'as peskro mochtóro te lel the kére te našel, přišel. Hnedle chtěl svou truhličku vzít a domů utíkat, ale olo ehas ókia. Ole trin male leske les čorde. Odoleske ale ona byla pryč. Ti tři soudruzi mu ji ukradli. Proto o raj tchódas les andr'o stariben. Gódi ola pramisatar hi: pán uvrhl jej do žaláře. Smysl té povídky je: O raj hi mro Devel; rákle san savore manuša; o maňdin hi Pán je Bůh; služebníci jsou všickni lidé; poklad je

savoro láčo Devlestar dyno. Trin male san: o trupo, o světos
všecko dobré od Boha dáno. Tři soudruzi jsou: tělo, svět
the o beng. Čibáleskro ráklo hi u mériben. Plajskériben hi
a ďábel. Úřední sluha je smrt. Odměna je
o čeros the u stariben hi u bengipen. — —
nebe a žalář je peklo. — —

14. Dadeskre lave. — Slova otcova.

Čáveja! jav adaj, vidázin mre laven the muk len chor
Synu! pojd' sem, pozoruj slova má a pust je hluboko
andro tro jílo: Čáveja! mavakér nikana, so dykl'al vaj šun-
do srdce svého: Synu! nemluv nikdy, cos viděl neb sly-
dal čoral, kajte avripchendo lav naavelas angar, havo cha-
šel tajně, aby vyřknuté slovo nebylo uhlem, který by
čárlas tri čib; te sal raske nadyne laveskero, ač škláveske
spálil jazyk tvůj; jsi-li pánem nedaného slova, buď otrokem
dyneskero. — Kana vakéres, mavičin but, vaj te vičinybnaha
daného. — Když mluvíš, nekřič mnoho, neb kdyby se křikem
kére te kérel pes denas, kérelas sako oslos e kér. — Ma-
domy stavěti daly, vystavěl by každý osel dům. — Ne-
gondolin tutar but, te avre tutar na gondolinen čulo. —
mysli o sobě mnoho, aby jiní o tobě nemyslili málo. —
Andre lošanda makér but, andre choli či. — Malošán tut
V radosti nečin mnoho, ve zlosti ničeho. — Neraduj se
bibachtatar avreskero, šaj auka tuke pes talinel. — Te tut
z neštěstí jiného, můžeš i tobě se přihoditi. — Budeš-li
avela but, de but, te čulo, de čulo. — Maač
míti mnoho, dávej mnoho, pakli málo, dej málo. — Nebuď
gojemen mánušeske, kana hatalmo hi andr'o leskro vast,
vzdorovitý člověku, když moc jest v jeho rukou,
auka hár leňake, kana hi pchérdi páňaha. — Masenvedyn,
tak jako řece, když jest plna vody. — Netrp,
kajte tuke vareko pr'e patuna stakérelas, jov sik klekinelas
aby ti někdo na patu šlapal, on brzo klečel by

pr' o kolin. — Mačidol tut nikana ki' o šošojeste, kajte avehas na prsou. — Nepodobej se nikdy zajíci, abys byl darlo the pchirade jakenga sovehas, ani ki' o kahňate, havi bojácny m a otevřenýma očima spal, ani slepici, která but vičinel the čulo anel. — Mapchen: Mro raj dyliňol, the mnoho křičí a málo nese. — Neříkej: Můj pán blázní, a me som godavel. — Godavel ikérel pále peskre jaka the pe- já jsem moudrý. — Moudrý zdržuje zpět očí svých a ja- skří čib. — Feder godavele mánušaha le báren te anel, meg zyka svého. — Lépe s moudrým člověkem kameny nosit, nežli mižecheha e mol te pijel. — Bigodavel stakérel pr' o barr se zlým víno píti. — Nemoudrý stoupne na kámen the imár' pérel; godavel klopytel the na pérel; vaš nasvá- a již padá; moudrý klopytne a nepadne! pro ne- lipen bigodaveleskero nane páňóri. Róde malen maškar de- moc nemoudrého není léku. — Hledej soudruhův mezi po- vlakúne, bidevlakúnenge denáš. — Kaske hi pchérdo vast, božnými, bezbožným utíkej. — Kdo má plnou ruku, bučon les godavel, te najdylineder avelas; ko naši nazývají jej moudrým, byť by i nehloupějším byl; kdo nemůže vareso del, bučon les dylino, te najgodaveleder avelas. — něčeho dáti, nazývají jej hloupým, byť by i nejmoudřejším byl. — Mamuk tutar nikana jekto láčo mal, dujto tuke auka naače- Nepouštěj od sebe nikdy prvního přítele, druhý by ti též ne- las čirla. — Te xas pr' o drom, le tuke fizika, vaj naxánes, zůstal dlouho. — Jdeš-li na cestu, vezmi si zbraň, neb nevíš, kaj talines mižech mánuš. — Mižeche mánušeske, havo tuke kde potkáš nepřítele. — Nepříteli, který ti kamel te zijanel, kér láčes. — Te múl'as tro mižech mánuš, chce škoditi, čiň dobře. — Zemřel-li tvůj nepřítel, ma lošán tut, sik šaj aves paš leste, talan andr' o isto hro- neraduj se, brzo můžeš býti vedle něho, snad v témž hro- bos. — Denáš angal e romňate, urdi andr' o pcharúno id, bě. — Utíkej před ženou, oděnou v hedvábné roucho, tel leste garuvel pes pochtanúno vódi. — Madyk pr' o avrú- pod ním skrývá se plátěná duše. — Nehleď na zev-

no šukáriben, oda šutol, šukáriben jíleskero ačel. — Kána nější krásu, ona vadne, krása srdce zůstává. — Dokud hi tuke ciracha pro pre, pchír bidarles pal karrende, the kér máš střevíce na nohou, kráčeš bez strachu po trní, a dělej auka le dromes peskre čávenge. — Bandár čáves, kana hi tak cestu svým dětem. — Ohýbej syna, dokud jest tarno, te namosite paloda korkóro pro Ieste šéro bandárehas; mlád, bys nemusel potom sám skrze něho hlavy ohýbati; leskri lax pérelas pre tute. — Te nakames, kajte tre čáve hanba jeho padala by na tebe. — Nechceš-li, aby tvé děti vareso kéren, makér oda ačoder korkóro; tro xiben hi lenge něčeho dělali, nečin toho dřívě sám, tvůj život jest jim pucha the dykibnaskro. — Le ruves bičavenas andr'e rákló-knihou a zrcadlem. — Vlka posílali do ško-rengri, the o sikl'áribnaskero leske angalpchenelas sakovár: ly a učitel mu předříkával vždy: a, b, c; the jov pchenelas: bakróro, bakri, pusni. Avóka tu a, b, c; a on říkal: jehně, ovce, koza. Tak ty masikl'ár čáven kia nihoste, so lenge nane andreúlo, avelas neuč děti ničemu, co jim není vrozeno, bylo by oda hiaba. — Čáveja! bakričo, havo bačastar dur xal, lokes to marné. — Synu! beránek, který od ovčáka daleko jde, lehce šaj pérel andr'o muj ruveske. — Pr'o agor, hár čirla aveha může padnouti do tlamy vlku. — Konečně, jak dlouho budeš xido, made tro barválipen peskre čávenge; feder, kajte jon živ, nedej své jmění svým dětem; lépe, aby oni tut mangenas, meg tu len. — Čáveja! sikađom tuke chárnes tebe prosili, nežli ty je. — Synu! ukázal jsem ti krátce le dromes, kér avóka, the aveha bachtálo. — — cestu, čiň tak, a budeš šťastným. — —

15. O papa the leskri daj. -- Papež a jeho matka.

Kana Benedikt XI., čávo čorre dadestar the datar ber-
Když Benedikt XI., syn chudých rodičů, v ro-

šestar 1303 álosárdo ehas hár o pápa, ehas leskri pchûri da-
ce 1303 zvolen byl za papeže, byla jeho stará ma-
jóri inke xidi. Kana i daj odolestar xánl'as, gél'as pchérdi
tička ještě živa. Když matka o tom se dověděla, šla plna
lošandaha Romate, kajte inke pr'o agor angal o lakro mériben
radosti do Říma, aby ještě na konec před svou smrtí
peskre čáves so najvučedere rašajes dykel. Kana andr'e Roma
svého syna co nejvyššího kněze viděla. Když v Římě
šunde, ke joj hi dajka svunte dadeskero the hi čak prostes
slyšeli, že ona je matkou svatého otce a je jen prostě
urdi, adaj varekeci báre ráňa urde la andr'o najšukáreder ida,
oblečena, tu několik dam obleklo ji do nejkrásnějších šatů,
kajte avóka čáveske inke báreder lošanda kérelas. Ale svunto
aby tak synu ještě větší radost způsobila. Ale svatý
dad čvel'as pes hár cizo, the na kaml'as pes kia late so peskra
otec stavěl se jako cizí, a nechtěl se k ní co své
date te xánel, the pchučl'as havi hi odoja bári ráni? Kana
matce znáti, a ptal se co je to za dámu? Když
leske ehas pchendo, ke joj ehi leskri daj, pchendas: »Oda
mu bylo praveno, že ona je jeho matka, pravil: »To
nane čáčo, mri daj hi čorri romni, sakovár čak proste fóty
není pravda, má matka je chudá žena, vždy jen prostě šaty
anelas, the pchúre lakre beršendar joj dóšásá pcharúno uripen
nosila, a v starých jejích letech ona sotva by hedvábný šat
anelas«. Ole laven chal'il'as i daj, gél'as pále, urdas pre
nosila«. Slovům těm porozuměla matka, šla zpě, oblékla na
peste peskre proste fóty, the čvel'as pes avóka angal o peskro
sebe své sprosté šaty, a postavila se takto před svého
čávo. Svunto dad, dykindos la avóka urdi, uštil'as, gél'as
syna. Svatý otec, vida ji takto oděnu, vstal, šel
mamuj late, čumidyňas lakro vast, lil'as la pašal the jíleha
proti ní, polibil jí ruku, obejmul ji a v srdci
čalado pchendas: »Akána dykav andre tute mri pchúri mange
dojat pravil: »Nyní vidím v tobě svou starou, mně
sakovár gamli dajka.« — Kaj avelas avóka sako čávo! —
vždy milou matku«. — Kéz by bylo tak každé dítě! —

16. E čázarni Maria Teresia. - Císařovna Marie Teresie.

E čázarni Maria Teresia ehas čáči daj peskre manušengero
Císařovna Marie Teresie byla pravou matkou lidu.

Lakra trajtake nagél'as ókia ani jek láčokérúno the siklarúno
Její pozornosti neušel ani jeden dobročinný a vzdělavací
kér; lakri dajkáni starosta pre savoreste pes trdelas. — Auka
dům; její máteřská starost na všecko se potahovala. — Tak
beršestar avl'as butervár andr'e lurdikáni akademie, andr'e
ročně přišla vícekrát do vojenské akademie, ve
Vidňa, kaj najputer čavále čor.e ale lače oficirengero lačá-
Vídni, kde nejvíce jinoši chudých ale dobrých důstojníků při-
renas pes pr'ó lurdykáno drom. Jilúne vádalomeha phučelas
pravovali se na vojenskou dráhu. Se srdečnou touhou vyptávala
pes avri sikláríbnaskerendar pr'ó kandypen the sikl'óviben tarne
se učitelů na poslušnost a učení mladých
čaválengero: »Havo mre piráne čávendar najputer kandel the
jinochů: »Který pak z mých milých synů nejvíce poslouchá a
najfeder pes sikl'ol«, auka phučl'as lurdykáne prefektestar ola
nejlépe se učí«, tak ptala se vojenského představeného oné
akademiatar. »Účesúli ranije« — phendas odoló — »jon
akademie. »Vysokorodá paní« — pravil tento — »oni
savore kanden the pes sikl'on, ale preca tarno Vukassovich
všickni poslouchají a se učí, ale přece mladý Vukaševič
hi najfeder he najanglúno čaválo«. »Me imár butervár šun-
je nejlepší a nejpřednější jinoch«. Já již vícekrát sly-
dom ole čaváles te asárel«, phenelas dureder Maria Teresia,
šela toho jinocha chváliti«, pokračovala Marie Teresie,
the pr'ó Dalmatos, havo lóлиндos pes angal late ehas terdo,
a na Dalmata, který červenaje se před ní stál,
kedvešnes čulinka asand'íl'as. »Me les rádi dykavas, hár xánel
libě se usmívala. »Já bych jej ráda viděla, jak umi
te fektynel. Le tuke cháro andr'ó vast«. Čaváleske mindár
šermovati. Vezmi si meč do ruky«. Jinochu hnedle
jaka pes kilinde, čvelas pes nártes ki'ó kuriben avrenga.
oči se leskly, postavil se zmužile k boji s ostatními.

Andr'o kuriben avrikérđas pr'e avre čaválende. Oda Maria V boji zvítězil nad ostatními jinochy. To Marii Teresiake auka pes libinelas, hoj leske thóđas andr'o vast Teresii tak se líbilo, že mu vstrčila do ruky dešuduj lóla ode lavenga: »Le tuke ole lóven hár delamo, dvanáct dukátů s těmito slovy: »Vezmi si tyto peníze jako dar, tu tykno guromengreja, the kér tuke pal akadeso nártó ty malý zápasníku, a udělej si po takovém zmužilém kuriben varehani tykni lošanda«. O čaválo pél'as mindár boji nějakou malou radost. Jinoch padl hnedle ki'o pre čázarnakero, úva joj parañcil'as leske te uštel, he k nohám císařovny, ale ona poručila mu vstáti, a dyňas leske peskro vast ki'o čumidyben. — Pal jek kurko podala mu svou ruku k políbení. — Za týden avl'as čázarni papále andr'e akademia, dyňas peske papřišla císařovna opět do akadmie, dala si zapále le Vukassowich angal te čvel, the phučl'as lestar: se Vukaševiče představití a ptala se jej: »Havi lošanda tuke kérđal vaš dyne lóve?« Čaválo darles Jakou pak radost jsi sobě udělal za dané peníze?« Jinoch bázlivě dykl'as pr'e čázarni the našti dureder vakérđas. »Talan pohleděl na císařovnu a nemohl dále mluvití. »Snad len prekobašadal andr'e pelcki, vaj kia soste len dyňal jsi je prohrál v karteč, nebo k čemus je vydal?« avri, phučl'as pes akanak čázarni nártes. »Mre čorre daptala se nyní císařovna vážně. »Svému chudému deske len bičadom,« auka phendas čulo darles čaválo. »No, otcí jsem je poslal,« tak pravil trochu bázlivě jinoch. »Nu, ko hi tro dad?« »Jov hár oficiris solgárindas ki'o tumáre kdo je tvůj otec?« »On jako důstojník sloužil u vašeho lurdende, the akanak čorres hi xido andr'e Dalmacia. Me vojska, a nyní bídně je živ v Dalmacii. Já delamle lóven naxán'om feder avri te thóvel hár auka, darovaných peněz nevěděl jsem lépe vynaložití jako tak, kajte len mre čorre dadeske bičavav, havo len mandar abych je svému chudému otcí poslal, který jich více

buter štendrvel. Upré leste ehas mange najbáreder lošanda«. nežli já potřebuje. Nad tímto měl jsem největší radost«.

»Tu sal čáčo the láčo čávo« — phendas jíleha čaladi čá-

»Ty jsi pravý a dobrý syn« — pravila se srdcem pohnuta cízarni — »le kal'árdo, papiris th'e porr, beš tuke the irin«. sařovna — »vezmi inkoust, papír a péro, sedni si a piš«.

Razindos pes vasteha the gurindos gíleha kandyňas o Vuka-S třesoucí se rukou a s tlukoucím srdcem poslechl Vukassovich, the čázarni angal phenelas auka: »Mro milo dade! ševič, a císařovna předřikávala takto: »Můj milý otče!

Ola pajtrin, havi adaj irinav, del mange andr'o porr i čázarni. Tento list, který zde píšu, dává mi do péra císařovna.

Mro siklíviben, mre ruginybena, mro kandypen, ale najbuter Mé učení, mé pohyby, má poslušnost, ale nejvíce

mro láčipen kia tute, mro kedvešno dade, auka pes libindaš má dobrota k tobě, můj milý otče, tak se líbila

čazarňake, hoj oda óratar sake beršestar delameha císařovně, že od této hodiny každého roku dostávati budeš

500 rinc., hár me akána 24 lóla hár delamo latar 500 zl., jakož i já nyní 24 dukátů jako dar od ní

lil'om.« Olo lil ehas savoro avsenğa lošandatar čul'ilo. — jsem obdržel«. Tento list byl celý slzami od radosti skropen. —

Xánas, ke isto Vukassovich paloda stakérđas avri akademiatar, Víme, že tentýž Vukaševič potom vystoupil z akademie,

vejas oficiris, xalas upré učeder, šajgetáne kuribnandar stal se důstojníkem, postupoval výše, v rozličných bitvách

sikadaš pes avri pr'o lurdykáno drom, he pr'o agor vejas se vyznamenal na vojenské dráze, a na konec stal se

maršalis. —

maršálkem. —

17. O čazaris Jósip II. — Císař Josef II.

a) Hár o hartas. — Jako kovář.

Kana čazaris Jósip aver andr'e Italia ehas, talindaš pes, Když císař Josef druhý v Itálii byl, přihodilo se,

ke ki'e hlintóva, andre late jov ehas bešto, pchagl'as pes vareso že u kočáru, v řemž on seděl, zlámalo se něco ki'e keréka. Naehas dur o kér jeke hartaskero. Čázaris Jósip u kola. Nebyl daleko dům jednoho kováře. Císař Josef andre gél'as, the mangelas, te o hartas ki'e keréka oda šaj do něho šel, a prosil, jestliby kovář u kola to mohl láčes kérelas. O hartas vakérđas, ke oda lošandaha kérelas, dobře udělati. Kovář pravil, že by to s radostí udělal, ale ke nane leske vareko, havo pišot trdelas; savore manuša ale že nemá nikoho, kdo by měch tahal; všickni lidé san andr'e khangéri, vaj ehi patradi. Čázaris phendas, ke jov jsou v kostele, neboť jest svátek. Císař pravil, že on korkóro pišot trdela. Akána duxene kérenas búti, the keréka sám měch tahati bude. Nyní spolu dělali práci, a kolo ehas papále federili. So dava tuke, mro piráneja, vaš e búti, bylo opět zlepšeno. Co pak ti dám, můj milý, za práci, havi kérđal? Šov pašali, odova ehi doha, phendas o hartas. kterous udělal? Šest krejcarů, to je dost, pravil kovář. »Le tuke pro odóva, the dyňas hartaske sov lóla. O hartas »Vezmi si za to, a dal kováři šest dukátů. Kovář dykelas pro ole the pr'o agor phendas: »Kaj parudava ole díval se na ně a na konec řekl: »Kde pak proměním tyto lóve? Te celo gav prekal prastavas, niko našti mange peníze? Kdybych celou ves proběhal, nikdo nebude moci mi parudela«. »Parud, kaj kames, savoro hi tro« — the asan-proměnití«. »Proměň, kde chceš, všecko je tvoje« — a smědos (pes), the parikérindos vaš e búti, gél'as ókia pchérdo je se, a děkuje za práci, odešel pln lošandaha, havi kérđas hartaske. — radosti, kterou způsobil kováři. —

b) Hár o fulčéri. — Jako lékař.

Kana jeke čirestar o čázaris Jósip II. andr'e šukár hlin-
Když jednoho času císař Josef II. v krásném ko-
tóra avrifaril'as te phírel prekal o fóros, dindárđas jek tykno
čáře vyjel na procházku skrze město, natáhl jeden mladý

čávo peskro vast the mangelas vikaha: »Ach báre raja, den chlapec svou ruku a prosil s křikem: »Ach milostpane, dejte mange jek rinckos!« O čázaris poručindas te terdol the pchučl'as mi jeden zlatý!« Císař poručil státi a ptal se čávestar: »Kia soste branchíres mindár adeci lóven?« »Štenchlapce: »K čemu potřebuješ hned tolik peněz?« »Potředrjav len vaš o fulčéri« — phendás o čávo — »mri daj hi bují je pro lékaře« — pravil chlapec — »má matka je nasváli the bičadas man vaš o fulčéri, ale niko na kamel nemocna a poslala mne pro lékaře, ale nikdo nechce te xal tel jeke rinckoste, the preca hi mri daj igen nasváli. jíti pod jeden zlatý, a přece je má matka tuze nemocna. Ach piráne raja, den mange oda rinckos, me vaš mro celo Ach milý pane, dejte mi ten zlatý, já po celý svůj xiben buter už na mangava«. O čázaris dyňas leske o manglo život více již nebudu prositi«. Císař dal mu žádaný rinckos the pchučl'as lestaravri, kaj leskri dal ačel. Pr'oda zlatý a vyptal se jej, kde jeho matka zůstává. Na to faril'as dureder o čázaris — kana maškar leste o čávo vaš jel dále císař — an mezi tím chlapec pro o fulčéri sidolas — mindár ki'o kéréko thán ola čorra dajakero, lékaře pospíchal — hnedle k domovu oné chudé matky, učkárdas pes thálikaha, kajte les niko naxánelas, stakérđas prikryl se pláštěm, aby jej nikdo nepoznal, vstoupil andr'e štúba, kaj i nasváli has súti, the phendás: »Me som do světnice, kde nemocná ležela, a pravil: »Já jsem fulčéri, vaš haveste tumen bičadan peskre čáves,« the pchulékař, pro kterého jste poslala svého syna,« a vyčelas avri latar pro savoro, so the hár. Paloda lil'as jek ptával se jí na všecko, co a jak. Nato vzal jeden koteróro papiris pr'o skamin, irindás varehave laven pro, the kousek papíru na stole, napsal nějaká slova, a ókia pes lindos phendás: »Adaj irindom tumenge receptos, ubíraje se pravil: »Zde napsal jsem vám recept, bičaven andr'e zalbengri, oda paňóri tumenge kérela láčes«. pošlete do lékárny, tento lék vám udělá dobře.

Sik pal oda kana o čazaris gél'as ókia, avl'as o čávo čáce Brzy potom, když císař odešel, přišel chlapec s pravým fulčéreha. Nasváli divindas pes, kana dujte fulčéres dykl'as. lékařem. Nemocná divila se, když druhého lékaře spatřila. O čávo vakérelas avri, so pes leske pr'o drom talindas, the Chlapec vypravoval, co se mu na cestě přihodilo, a daj papále, so pes adaj kére kérđas. O fulčéri lil'as le receptos matka zase, co se zde doma stalo. Lékař vzal recept andr'o vast, the dykindos pro, pchendas: »Oda xánel láčes do ruky, a hledě naň, pravil: »Ten zná dobře te činel recepty; tumáro jekto fulčéri ehas o čazaris, the oda psáti recepty; váš první lékař byl císař, a tento receptos hi sikavibnaskro lil pro 50 lóla, have tumenge mindár recept je poukázka na 50 dukátů, které vám hnedle san sikade ki'o avri pocinyben leskra kasatar«. Lošanda ola jsou vykážány k vyplacení z jeho kasy«. Radost této čorra ráňakero the lakre čáveskero ehas akana bári. I nasváli chudé paní a jejího syna byla nyní veliká. Nemocná maj sasil'as odoleske, ke lake akána najsastedere chabena the brzy se pozdravila proto, že jí nyní nejzdravější jídla a najfedere paňóra šaj dyne. Báře parikéribnaha ašárđas nejlepší léky mohly se dávatí.. S velikým poděkováním chválila i nasváli mre Devles, havo lake akadese fulčéres bičadaš. — nemocná Boha, který jí takového lékaře poslal. —

18. O čazaris Karlos V. the leskro ráklo. Císař Karel V. a jeho služebník.

Čázareske Karleske V. ehas jek pativálo ráklo, the Císař Karel V. měl jednoho věrného služebníka, a odoleske les igen gamlas. Olo ráklo jeke čirestar prejekvár proto jej tuze miloval. Tento služebník jednoho času najednou nasvál'il'as the o čazaris leskre pativálipnaha čalado avl'as onemocněl a císař jeho věrností pohnut přišel kia leste pr'o mérúno čiben. Kana les ráklo dykl'as, phenk němu na smrtelné posteli. Rdyž jej služebník spatřil, pra-

das leske: »Čázareja the mro raja, savore dyvesa mre xibnaskero vil mu: »Císaři a pane můj, všechny dny svého života the savori zor aldozátyndom the solgárindom čak tuke, the a všecku sílu obětoval jsem a sloužil jen tobě, a odoleske mangav tut čak vaš jek láčipen«. O čázaris phendas proto prosím tebe jen o jednu milost«. Císař pravil, ke úva, the o ráklo vakérđas: »Kiványnav mange the igen že ano, a služebník řekl: »Přeji sobě a snažně tut mangav, te šaj mange m ro xiben čak pr' o varekeci dyvesa tě prosím, kdybys mohl mi můj život jen na několik dní prodúgárehas, te šaj láčes man láčáravas pr' o mériben«. prodloužiti, abych mohl dobře se připraviti na smrt«. O čázaris čudálkozindas ole mangipnaskre the bámulindo phen. Císař podivil se oné prosbě a ustrnutě pradáš: »Oda me našti«. Pr'oda ráklo avsárindos, auka kia peste vil: »To já nemohu.« Na to služebník naříkaje, takto u sebe vakérđas: »Oh me dylino! Celo mro xiben solgárindom čak pravil: »Ó já bláhový! Celý svůj život sloužil jsem jen pchuvúne raske, the olo našti mro xiben ani pr' o varekeci pozemskému králi, a ten nemůže můj život ani na několik dyvesa prodúgárel, the králeske savore králengero, mre Devleske, dnů prodloužiti, a králi všech králů, Pánu Bohu, havo man čivaster bachtáles šaj kérel, oleske nor čulo který mne věčně šťastným může učiniti, tomu jen málo solgárindom«. Pr'oda krrke avsa thadile pale čama rákleskero, jsem sloužil«. Na to hořké slzy tekly po tvářích služebníka, ke na avl'as ačoder les čáci gódi. — Ole lave chor že nepřišel dříve k pravému rozumu. — Tato slova hluboko péle andr' o čazarúno jílo, vaj leskre xibnastar hi prinxárdo, padla do císařského srdce, neboť z jeho života je známo, ke andr' o peskro pchúrriben stakérđas andr' o klostros St. Just, že ve svém stáří vstoupil do kláštera Sv. Justa, andr, e Estremadura, te šaj pokonypnaha mre Devleske solv Estremaduře, aby mohl s pokojem Pánu Bohu slougárinel, kaj andr' o berš 1558 múl'as. — žiti, kde (v) roku 1558 zemřel. —

19. O čázaris Chivang th'o pchúro styldo.

Císař Čivang a starý vězeň.

Kana hatalmo Chivang vejas o čázaris Chínatar, dyňas
Když mocný Čivang stal se císařem Číny, dal
oda parančolato, kajte avrimukle san savore odóle, have tel
ten rozkaz, aby propuštění byli všickni tací, kteří pod
áčodere čázareste načáces andr'o stariben sanas tchóde. Maškar
předešlým císařem neprávě do vězení byli vsazeni. Mezi
gin olengero, have pes angal čvenas, te šaj parikeren čázareste
počtem těch, kteří se představili, aby mohli poděkovati císaři
vaš oda láčipen, ehas jek párnebalengro pchúro, havo pél'as
za tuto milost, byl jeden bělovlasý stařec, který padl
pr'o čanga ki'o čazarúne pre, the auka kia leste vakérđas:
na kolena k císařským nohám, a takto k němu promluvil:
»Báro dade Chínatar! Dyk téle pr'o štárvárbiš the panxe-
»Veliký otče Číňanů! Vzhledni na osmdesáti pěti-
bersengéro pchúro, havo načáces the dúgo číro andr'o stariben
letého starce, který neprávě a dlouhý čas do žaláře
ehas tchódo the pchandyno. Buter hár jepašel berša somas
byl vsazen a zavřen. Více jak půl sta let byl jsem
korkóro the korkóro andr'o tamlipen auka, hoj peskra bíbachtake
sám a sám ve tmě tak, že svému neštěstí
vejom imár maleske. Dureder, me imár projepaš korril'om
stal jsem se již přítelem. Dále, já již napolo oslepl
kamúne dudestar, have tu avgoder mange dyňal. Kére me
slunečným světlem, kterého ty nedávno mi popřál. Doma já
narakavas ani jek nebúdos, havo pre ma inke napobisté-
rych nenašel ani jediného přítele, který na mne ještě nebyl by
děhas, the paš haveste mro xidáriben šaj ródavas. Mri romni,
zapomněl, a u kterého svou obživu mohl bych hledati. Má žena,
mre čáve, nebúdy the prinxárde, savore imár san múle; me
mé dítky, přátelé a známí, všickni již jsou mrtvi; já
som akána imár savorendar muklo. Ač auka láčo oh Chivan-
jsem nyní již ode všech opuštěn. Buď tak dobrý ó Chi-

gona, te šaj avre dyvesa peskre čorre xibnaskero ačav vangu, abych mohl ostatní dny svého bídného života zůstati andr' o chudypen. Ole vanty tamlipúne staribnastar vejen v zajetí. Tyto stěny tmavého žaláře staly se mange imár kedvešnedere meg kilindúne pes dyza. Kárno číro mi již příjemnějšími nežli lesknoucí se paláce. Krátký čas mre pchuvúne xibnaskero imár hi hotárárdo. Mange pes mého pozemského života již jest ohraničen. Mně by se fitrsolas, te me našti lixavas ki' o agor mre avre dyvesa odoj, stýskalo, kdybych nemohl ukončiti své ostatní dny tam, kaj andr' o peskre tarne berša somas xido, andr' o isto stariben, kde ve svých mladých letech jsem žil, v tomtéž žaláři, havestar man avri te mukel tre láčipnaske tetsindas«. z něhožto mne propustiti tvé milosti se zalíbilo«.

20. O čorro králi. — Ubohý král.

Manušenge jeke foroskero ehas akadesi pchúri zvika, ke Obyvatelé jednoho města měli takový starý zvyk, že sake beršestar cize mánušes, havo kia lende jekto avl'as, každého roku cizího člověka, který k nim první přišel, lile peske vaš o králes; ale palo berš tchóde les pr'e páñengeri vzali si za krále; ale po roce vložili jej na loď, the, ligede ókia pr'e dyvlipchuv maškar o páni, kaj bokaha a odvezli na pustý ostrov, kde hladem muste frekil'as. — musel zahynouti. —

Jekvár šunde fároskere, ke papále jek cizo mánuš avel Jednou slyšeli měšťané, že opět jeden cizí člověk připašma ki' o fóros; sidile mamuj leste, lile les lošandaha hár bližuje se k městu; spěchali proti němu, vzali jej s radostí jako peskre králes, sikade leske bári dyz, savoro králeskro barválipen svého krále, ukázali mu palác, všecko královské bohatství the phende kia leste: »Oda savoro hi tro, kér leha, hár a pravili mu: »Toto všecko jest tvé, dělej s tím, jak

tuke tetsinel, ač láčes xido«. — Névo králi našti oda chal'il'as, se ti líbí, buď dobře živ«. — Nový král nemohl to pochopiti, kia soste oda savoro. Ale dykindos maškar o vesele manuša, k čemu to vše. Ale vida mezi veselými lidmi, havenge upré leste ehas bári lošanda, jeke mánušes kteří nad ním měli velikou radost, jednoho člověka čorre čamenga, havo tristes pro savoro dykelas, xalas pašma se smutnou tváří, který útrpně na vše se díval, přiblížil se kia leste, pchuč'as lestar, te hi oda savoro čáčipen vaj nor k němu, ptal se jej, je-li to vše pravda nebo jen súno, vaj pchéras. Godavel mánuš králeske oda zvika auka sen, nebo žert. Moudrý člověk králi ten zvyk takto phenelas avri: »Tu sal akána čáčo králi, tuke hi hatalomo vypravoval: »Ty jsi nyní skutečným králem, máš moc upré pro savoreste, so adaj dykes; ale lepér tuke — čak pr'o nade vším, co zde vidíš; ale vzpomeň si — jen na jek berš; paloda tut manuša ole fóroskero čivena upral trúnostar jeden rok; potom tě lidé toho města svrhnou s trůnu the lixana ókia tut pr'e dyvli pchuv maškar o páni. Avóka a odvezou tě na pustý ostrov. Tak talindas pes savorenge angal tute, avóka kérena tuke. Odoleske přihodilo se všem před tebou, tak učiní tobě. Protož ač godaveleder avrendar, the prichystin tuke odoj ačoder buď moudřejší nežli jiní, a přichystej si tam dríve savoro, kajte na muste bokaha merehas«. Paloda leske phendás, vše, abys nemusel hladem zemřítí«. Potom mu pravil, kajte peskre pativále ráklenge čoral delas avri savoro baraby svým věrným služebníkům tajně vydal všecko boválipen, te jon vaš oda kinenas div, thilava, kéritune álaten hatství, aby za to nakoupili obilí, ovoce, domácí zvířata the kérenas odoj kér. Kandyňas névo králi, so leske ehas a vystavěli tam dům. Uposlechl nový král, co mu bylo pchendo, the parančolindas savoro auka te kérel. — Kana praveno, a poručil všecko tak udělati. — Když berš ókia prastandíl'as the márdas agorúni štunda leskre králiprok uběhl a uhodila poslední hodina jeho králo-

naske, adaj prejekvár has olo králi pélo preko, chudyno, ki'e vání, tu najednou byl onen král přepaden, chycen, ku kunara trdyno, pr'e páňengeri tchódo the pr'e pchuv maškar břehu vlečen, na loď posazen a na ostrov o páni ókia ligedo. Ale adaj pro leste imár užárenas leskre odvezen. Ale zde na něj již čekali jeho

pativále rákle, dyne avri leske oda pchuv, kaj has savoro věrní služebníci, vydali mu tuto zemi, kde bylo vše šukáres ki'o xiben lačárdo the bešaben kérdo. — Oh, hár krásně k živobytí připraveno a sídlo vystavěno. — Ó, jak peske ašárdas, ke oda gođavele mánušes kandyňas the pes si chválil, že toho moudrého člověka uposlechl a se

auka arakl'as bokatar the méribnastar. — Gódi oda paramitak zachránil od hladu a smrti. — Smysl této po-

satar hi odóli: Králi, hi sako mánuš, haveške mro Devel šajvidky jest tento: Král, je každý člověk, kterému Bůh roz-

getáne delamen dyňas, te lenğa láčes gáxolas. Fóros, hi ličné dary udělil, aby s nimi dobře hospodařil. Město, je

oda világos, havo sakoneske dal peskro barválipen the peskri tento svět, který každému dává své bohatství a svou

lošanda. Fóroskere, san manušeskre kamabena, have mánušes radost. Měšťané, jsou lidské chtíce, které člověka

peskra lačila bachtaha čak chochaven. Gođavel mánuš, hi svým falešným štěstím jen podvádějí. Moudrý člověk, je

čáčo pativo, havo sake manuša ki'e čáči bacht lixal. Pchuv pravá víra, která všechny lidi k pravému štěstí vede.

maškar o páni, hi čivaster číro, pro havo amen lixal čorri Ostrov, je věčnost, na kterou nás veze smutná

páňenkeri — máry.

loď — máry.

21. Láčo Voltemáde. — Dobrý Voltemáde.

Andr'o berš 1773. užárlas jek páňengeri andr'e dýloskri (V) roku 1773. čekal jeden koráb v jižní

Afrika ki'e kunara pr'o akadeso barval, až šaj ókia padrvelas Africe při břehu na takový vítr, ažby mohl odplouti Indiate. Prejekvár hazdyñas pes báro barval, havo trite dyvestar do Indie. Najednou zdvihl se veliký vítr, který třetího dne ($\frac{1}{6}$) ehas aso báro, hoj šele čingérde pes preko, the o barval byl tak veliký, že provazy přetrhly se, a vítr la páňengera ókia trádyñas varehave šel šrity kunaratar až lod odehnal několik set kroků od břehu až pr'o pšíkáno grunto, katar našti pes čaladas, he manuša na písčitou půdu, odkud nemohla se hnouti, a lidé pr'e páňengeri našti pes arakle pro báro hrmišágos ani pádr-na lodi nemohli se zachrániti pro velikou bouři ani plo-vibnaha ani pr'e tykni páňengeri. Manuša pr'e kunara šunde váním ani na lodičce. Lidé na břehu slyšeli avsariben olengero pr'e bibachtáli páňengeri, ale reštes vidá-nárek těchto na nešťastné lodi, ale líně pozoro-zinde pre late. Čak andr'o jílo jeke duj the eftavárdešber-vali ji. Jen v srdci jednoho dva a sedmdesáti-šengere pchúreskero uštadas pes o vadalomo, taslindos te letého starce vzbudila se touha, tonoucích za-arakel. Odoleske bia užariben náštas kére, lil'as le grastes, chrániti. Proto bez meškání běžel domů, vzal koně, beštas pro, priglislal, he leha sig chuťl'as andr'o mořos, pá-sedl naň, příklusal, a s ním hned skočil do moře, pla-drvelas až ki'e páňengeri he vičinelas pr'o bibachtále: „Duj val až k lodi a křičel na nešťastné: „Dva tumendar mek chutěn andr'o páni he chuden pes graskra z vás necht skočí do vody a chytí se koňského póratar; paloda avava pále he papále dujen arakava“. Auka ocasu; potom přijdu zase a opět dva zachráním“. Tak phendas the auka arakl'as. Manuša pr'e kunara dykindos oda, řekl a tak zachránil. Lidé na břehu vidouce to, ašárde le kériiben pchúreskero; úva leske nane číro te šunel. chválili dílo starce; než on nemá času poslouchati. Papále lisárel pes, pádrvel, he papále dujen arakel. Oda has Zase se vrací, plove, a zase dva zachrání. To bylo

už eftavár. Manuša pr'e kunara nakamle les papále andr'ó již sedmkrát. Lidé na břehu nechtěli jej opět do páni te mukel. Maškar oleste báro avsariben bibachtálengero vody nechati. Mezi tím veliký nárek nešťastníků šunde pr'e kunara. »Muken man,« — auka phendas Volte-slyšel se na břehu. »Nechte mne,« — tak pravil Volte-máde — (aso ehas ole pchúreskero nav) »me som imár pchúro, máde — (také bylo toho starce jméno) »já jsem již stár, dúges na xivava, ale ole bibachtále šaj inke but dlouho nebudu živ, ale tito nešťastníci mohou ještě mnoho láčo pr'ó világos kéren. Mro Devla, helfer mange«. Pr'e dobrého na světě vykonati. Bože můj, pomoz mi.« Na páňengeri ehas inke kapitános palal, he nártes avren pr'ó angal lodi byl ještě kapitán v zadu, a zmužile ostatní na před mukelas ki'ó mentynyben. Pal ochtovár mukel pes andr'ó páni, pouštěl k záchránění. Po osmé pouští se do vody, andr'e peliši, Voltemáde ki'ó arakiben. Akána trin chudyne do nebezpečí, Voltemáde k ochraně. Nyní tři chytily pes póratar; ale o grast, mek pes sileras, našti preca, imár se ocasu; ale kůň, ač se nutil, nemohl přece, již avrizorálilo, asi birda birinlas, taslil'as, he štár manuša leha. vysílen, takové břímě sněsti, potopil se, a čtyři lidé s ním. Pr'e kunara bámulinde, buterxene přístrde, ale o thábol si. Na břehu trnuli, mnozí se modlili, ale nebe po-dolas andr'e peskri musi te lel odóle pchúres, haveškro spíchalo do své náruči přijmouti onoho starce, jehožto aldozatos o világos našti plajskérđas. — obět svět nebyl s to odměniti. —

22. O dajkáno jílo. — Mateřské srdce.

Andr'ó berš 1783. talindas o fóros Messina andr'e Sicilia (V) roku 1783. potkalo město Messinu v Sicilii báro pchuvúno razipen, auka hoj but kére pes ruminde. But veliké zemětřesení, tak že mnoho domů se zřítilo. Mnoho

manuša sidile ki'e kunara, kajte pes pr'e pánengeri araken. lidí pospíchalo ku břehu, aby se na lodi zachránili. Maškar lende ehas the grófos Spadava-tar. Andr'e oda vajlóri, Mezi nimi byl i hrabě ze Špadavy. V tom okamžení, kana jov jekto razipen šundas, chuťlas peskri romni, (havi jak on první třesení uslyšel, popadl svou ženu, (která daratar avrigél'as vódestar) andr'e musi, he prastandíl'as laha strachem byla bez ducha) do náruči, a běžel s ní ki'e kunara, stakérđas andr'e pánengeri the sanas arakle. Jedva ku břehu, vstoupil na loď a byli zachráněni. Sotva ráni avl'as kia peste he jaka pchíradas, has lakro jekto lav: paní přišla k sobě a oči otevřela, bylo její první slovo: »Kej hi mro čávo? — Jov nane amença!« vičindas avri. Lakro »Kde jest mé dítě? — Ono není s námi!« vykřikla. Její rom vakérđas, ke jov našti les arakl'as he phendas lake, ke muž pravil, že on nemohl je zachrániti a řekl jí, že šaj mre Devleske parikérel vašo peskro arakiben. Ale hiaba. může Bohu děkovati za svou ochranu. Ale marně. Zorále dumiskéribnaha le čáves te arakel, sidol ki'o peskro Pevnou myslénkou dítě zachrániti, spěchá ku svému kér, havo pr'o peskro zorálipen nachas inke zijando, stakérel domu, který pro svou pevnost nebyl ještě poškozen, vstoupí andr'o, lel pr'o kuno čáves lindratar he kamel ókia te prastal. do něho, bére na kolébce dítě ze spaní a chce odběhnouti. Ale jedva has pr'e štýgi pále, has už báro chaxrdi angal late. Ale sotva byla na schodech zpět, byl již plamen před ní. Jov lisárel pes pále, prastal jeka izematar andre avri. Báro Ona vrací se zpět, běhá z jedné světnice do druhé. Plamen chaxrdi he razipen dyne pes jeketáne, the o ják has už pašma a třesení spojily se, a oheň byl již blízko late. Akána prastal čaveha andr'o musi pr'o balkonos, sikavel ní. Nyní běží s dítětem v náruči na balkon, ukazuje les he vičinel vaš o helfériben, ale hiaba. »Ach mro čávo, — je a volá o pomoc, ale marně. « Ach mé dítě, — vičinel zoráles — ach mro čávo,« the už chuťl'as la báro chaxrdi křičí silně — ach mé dítě,« a již zachytil ji plamen

he chaxárdi ehas peskre čáveha angal o jaka romeskero
a uhořela se svým dítětem před očima muže
the dadeskero. —
a otce. —

Varehavi grófní lisárelas pes pr' o jevend peskre tyknóre
Jistá hraběnka vracela se na zimu se svým malinkým
tarnépnaha, haves inke andr'e pernička lixalas, Amerikatar pal
dítěm, které ještě v peřince nosila, z Ameriky po
o mořos Franciate, peskra dadčiznate. Čak jeke solgárune rákles
moři do Francie, své otčiny. Jen jednoho sloužícího
li'as peha pr' oda drom. Bári bura chudyñas len pr' o mořos.
vzala s sebou na tuto cestu. Veliká bouře stihla je na moři.
E bura, peliši he dar ehas andr'e saki vajlóri báreder.
Bouře, nebezpečí a strach byly v každém okamžení větší.
Báre darlipnaha jumindas čorri daj peskro tarnépen ki' o peskro
Velikou úzkostlivostí tiskla ubohá matka své dítko k svému
jilo the devlakúnes pristrđas vaš o mentynyben peskre xib-
srdci a nábožně se modlila za zachránění svého ži-
naskero. Ale už onelas pes, ke agor lengere xibnaske avl'as, kana
vota. Ale již zdálo se, že konec jejich životu přišel, když
páňengeri pcharolas, čingérelas the pérelas preko. Pativálo ráklo,
loď praskala, se trhala a rozpadávala. Věrný služebník,
havo láčes te pádrvel xán'as, chudyñas peskri ráni he tarné-
který dobře plovati uměl, pochytil svou paní i s dítě-
pnaha andr'e musi, the chutl'as lenğa páňengeratar andr'o
tem do náruči, a skočil s nimi z lodě do
mořos ode dumiskéribnaha, kajte pádrvibnaha pr'e kunara šaj
moře s tou myšlénkou, aby plováním na břeh mohl
avel, the auka pes the len arakel. Ale sik viđázindas
se dostati, a tak sebe i je zachrániti. Avšak brzy spozorovala
i ráni, ke úsindes zora už muken he ke lenge, savore trinenge,
paní, že plavce síly již opouštějí a že jim, všem třem,
u mériben hrozinel. O ráklo preca inke pes silérelas savora
smrt hrozí. Služebník přece ještě se nutil vsí
zoraha so najbuter, ale hiaba. Adaj prejekvár thódas i ráni
silou co nejvíce, ale marně. Tu najednou vložila paní

peskro tarnépen leske andr'e vasta the phendas: „Pantivále své dítko jemu do rukou a pravila: „Věrný rákleja! hiaba dehas tro xiben, kajte he man arakehas, služebníče! darmo bys dal svůj život, abys i mne zachránil, le he arak čak mro čávoro, the kana les avela gódi, phen vezmi a zachraň jen mé dítko, a když přijde k rozumu, rci leske, ke leskri daj vaš leste múl'as«. Oda phenyndos, činmu, že jeho matka za ně zemřela«. To pravíc, vygérđas pes avri e musatar pativále rákleskero he pél'as andr'o trhla se z náruči věrného služebníka a padla do mořos, havo lake vejas hroboske. O ráklo pádrvelas dureder moře, které jí stalo se hrobem. Služebník ploval dále he bachtáles prepádrđas he tarnépnaha až ki'e kunara. — a šťastně přeploval i s dítětem až ku břehu. — Aso aldozatos šaj čak dajkáno jílo anel. — Takovou obět může jen mateřské srdce přinést. —

23. E pilsterni hár pořos. — Holubice jako posel.

Vašopchúre berša sanas xide duj ritri, havengero théma Za starých časů byli živi dva rytíři, jejichžto panství sanas paš peste, duxene kár láče nebúdy; odoleske taky byla vedle sebe, spolu jako dobří přátelé; proto také lengere čajky duxene sanas prinxárde, the jek avrake dyňas jejich dcerušky spolu byly známy, a jedna druhé dala e pilsterni hár delamo. Vešeskero ole jeke ritroskero phi-holubici jako dar. Lesník toho jednoho rytíře chorindos jekvár pal o vešeste šundás, hár duj murši andr'oveš dě jednou po lese, slyšel, jak dva chlapi v lese andr'e jek jaskiňa peske vakérde: „Amáre malenge adadyves v jedné jeskyni sobě pravili: „Našim kamarádům dnes rati láčes vedinela; thabárena tel e dyz Valdburgos, he v noci dobře se povede; zapálí hrad Valdburg, a kérena láčo čoriben.« Pal oda géle okia, the naxánle, ke udělají dobrý lup.« Potom odešli a nevěděli, že

vešeskero lenge lešinelas. Ale vešeskero sidolas kére, avrip-lesník jim naslouchal. Ale lesník spěchal domů, vypo-
hendás savoro, so andr'oveš šundas. O raj daratar vičindás
věděl všecko, co v lese slyšel. Pán strachem vy-
avri: »Kaj šaj so najsikeder varehave potos odoj te biča-
křikl: »Kéz možno co nejrychleji nějakého posla tam po-
vel, Valdburgoste!« Emilia, čájóri raskri, šunyndos oda,
slati, do Valdburgu!« Emilie, dcerka pánova, slyšíc to,
phendas: »Me xánavas, hár lenge šaj helférahás. Me
pravila: »Já bych věděla, jak bychom jim mohli pomoci. Já
delaml'om avgoder la Hanatar Valdburgostar e pilsterni, umla-
obdržela nedávno od Anny z Valdburgu holubici, zavě-
vaha lake pr'e meň e činyben, mukaha la avri, he joj udi-
síme jí na krk psaní, vypustíme ji, a ona po-
sela kére.« Dad mindár beštas, irindás e lil peskre gákeske
letí domů.« Otec hnedle sedl, napsal list svému příteli
aso: »Den adadyves raťi láči trajt, feněgetynel tumenge pe-
takto: »Dejte dnes v noci dobrý pozor, hrozí vám ne-
liši jákestar he báre čoribnastar.« Ritros Valdburgostar dy-
bezpečí ohně a lupu.« Rytíř Valdburgský, vida
kindos peskri pilsterni kére te udisel he e lil pr'e lakri meň,
svou holubici domů letěti a list na jejím krku,
chudyňas la, gindás preko e lil, he mindár parancila's kéri-
chytil ji, přečetl list, a hnedle rozkázal domá-
túne manušenge, mek peskre lačáren karibnaskri, biki he
cím lidem, at si přichystají pistole, broky a
pulbra. — Pre rať ode dyvestar avle duj šukár urde
prach. — Na noc toho dne přišli dva krásně oblečení
raja hár dromengere andr'e valdburgoskri dyz he manganás
páni jako cestující do valdburgského hradu a prosili
prekal e rať. Sanas adaj mukle. Lačárde he dyne lenge te
o nocleh. Byli zde ponecháni. Připravili a dali jim
chal he te pijel; ale kéritúno raj delas pro lende trajt. Paš
jísti a píti; ale domácí pán dával na ně pozor. Po
o chaben parikérde vaš o láčo raťaskro chaben he géle te
jídle poděkovali za dobrou večeři a šli

sovel. Pal jepašrat uštile ole dromengere, lile karibnaskri spat. Po půlnoci vstali tito pocestní, vzali pistole he cháren he lačárenas pes ki'ó báro čoriben. Ale ritros a meče a připravovali se k lupu. Ale rytír kéritúno dykelas prekal e klidúni chévóri, lil'as mindár peskre domácí díval se skrze klíčovou díрку, vzal hnedle své manušá, pél'as pre ole čor he mukl'as len te phandel. — lidi, přepadl ony zloděje a nechal je svázati. — Kana pal o jepašrát Lilienburgostar Valdburgoste naehas te Když po půlnoci z Lilienburgu do Valdburgu nebylo dykel nihavo ják, phendas ritros lilienburgoskro phérdo lo-viděti žádného ohně, řekl rytír lilienburský pln rašandaha: »Ač mro Devel ašárdo! U činyben avl'as kia, he dosti: »Budiž Bůh pochválen! Psaní došlo, a mro móro hi mentyndo.« můj přítel jest zachráněn.«

24. E pcheň hár andělis. — Sestra andělem.

Jek tarno čaválo dyňas pes ki'ó lurdende, ehas andro Jeden mladý jinoch dal se k vojsku, byl v but kuriben, the paloda solgárindas ki'ó jek jamardan but mnoha bitvách, a potom sloužil u jednoho velitele mnoho berša. Hár láčo the pativálo ráklo solgárindas peske avri let. Jakožto dobrý a věrný služebník vysloužil si but lóve, the khaml'as akána kére pes te lisárel, ki'a peskro mnoho peněz a chtěl nyní domů se navrátiti, ku svým dad the daj, haven už but berša na dykl'ehas. Lil'as peskre rodičům, kterých již mnoho let nebyl viděl. Vzal si lurdendar droméko lil, he gél'as kére. Pašma dadeskro kér od vojska průvodní list, a šel domů. Blízko otcova domu talindas pes jeka tarna ráklaha, havatar (pes) avripchučelas potkal se s jednou mladou dívkou, které se vyptával pr'ó drom. Maškar avreste pchučl'as taki, te san manušá na cestu. Mezi jiným ptal se také, jsou-li lidé

N. N. (leskro dad the daj) inke xide, the andro havo kër
N. N. (jeho otec a matka) ještě živi, a ve kterém domě
akána ačen andr'o gav. E rákli phendas, ke inke san xide,
nyní bydlí ve vsi. Dívka pravila, že ještě jsou živi,
the ke akána lenge hi jek tykni virta, the joj ke li čáči len-
a že nyní mají jednu malou hospodu a ona že je vlastní je-
geri čaj. Pro dureder phučiben, te nane lake inke pchral,
jich dcera. Na další otazování, nemá-li ještě bratra,
phendas, ke úva, ale ke jov dyñas pes ki'o lurdende, kana
pravila, že ano, ale že on dal se na vojnu, když
joj inke hár tarni čájka ehas, the ke akána niko naxánel, te
ona ještě jako mladá holka byla, a že nyní nikdo neví, je-li
hi jov xido vaj na. — Akána oda cizo raj dyñas pes te xánel
on živ neb ne. — Nyní ten cizí pán dal se poznati
ráklake hár isto lakro pchral. Bára lošandaha akána pes ču-
dívce jako tentýž její bratr. Velikou radostí nyní se po-
midyne. Pal evarehavi vajli, havatar maškar peste vakérde,
líbili. Po nějaké chvíli, ve které mezi sebou rozmlouvali,
phendas e pheň, ke igen rádi leha kére xalas, ale ke
pravila sestra, že velmi ráda by s ním domů šla, ale že
hár rákli andr'o jek majris adadyves našti leha xal, ale tajsa
jako služebná v jednom dvoře dnes nemůže s ním jíti, ale zítra
but rafaha ke čáčes avela andr'o dadeskro ké:, kaj paloda
časně ráno že jistě přijde do otcova domu, kde potom
peskre but avrivakérena. — O pchral gél'as odoleske korkóro
si moc napovídají. — Bratr šel proto samotén
andr'e sikadi virta. Odoj stakérindos, nakhaml'as inke ada-
do naznačené hospody. Tam vstoupiv, nechtěl ještě
dyves pes te del te xánel, manglas, te našti les muke-
dnes se dát poznati, prosil, jest-li by nemohli jej ne-
nas prekal e rat? Murle les. Pr'oda parančil'as peske te la-
chatí přes noc? Nechali ho. Na to poručil si při-
čárel láčo kilorataskro chaben. And'o chaben mosite leskro
praviti dobrou večeri. Přinesené jídlo museli jeho
dad the daj leha chade, the jílo láče čáverkero lošandaha
rodiče s ním jísti, a srdce dobrého syna radostí

has pchérdo, ke hi akána leske bacht vaš o peskre lóve ki'ó bylo plno, že nyní má štěstí za své peníze u isto skamin peskre dadeha the daha te chal, kio havo jekvár téhož stolu se svými rodiči jísti, u něhož jednou inke hár tarnépen lenča chalas. — Pal o chaben dyňas o raj ještě jako dítě s nimi jídal. — Po jídle dal pán (zaken akána inke na prinxárdo čávo) peskro batoškos da- až posud ještě nepoznaný syn) svůj uzlík deske, kajte leske les garuvel the lil'as pesókia andr' avri otci, aby mu jej schoval a odebral se do druhé izema, kaj has leske u čiben lačárdo. — Ale čapláris he světnice, kde byla mu postel ustlána. — Ale hospodský a čaplárka vejen andr'ó peskro pchúríben karyge manuša; odohospodská stali se ve svém stáří lakomými lidmi; leske čorachánes pchirade le batoškos the rakle andr'ó leste proto zvědavě otevřeli uzlík a našli v něm but lóven. Te len oda barválipen šaj avelas, radinde pes mnoho peněz. Aby to bohatství mohli dostati, radili se maškar peste, so te kérel, the jeketánes vakérde avri, ke le mezi sebou, co dělali, a sjednoceně vyslovili, že toho rajes andr'ó soviben našavena the múlo andr'e bár chanena. pána ve spaní zabijí a mrtvolu v zahradě zahrabají. — Kana auka šilále jíleha užárenas, zaken o raj sovela, -- Když takto chladným srdcem čekali, až pán usne, akána prejekvár pipinel vareko pr'e vúdar, the andr'e izema nyní najednou klepá někdo na dvéře, a do světnice stakérđas lengeri čaj, oda rákli majristar, havi čorachánes vstoupila jejich dcera, ona dívka ze dvora, která dychtivě phučel, kaj hi o pchral, so adadyves avl'as lurdendar kére? se ptá, kde je bratr, co dnes přišel od vojska domů? Dad the daj bāmulinde pre late. Kana e čaj avrivakérđas Otec a matka udiveně hleděli na ni. Když dcera vypravila savoro, so pes pr'ó drom talindas, vičindas avri o dad: »Vaš všecko, co se na cestě přihodilo, vykřikl otec: »Pro

mro Devel! Andelis tu sal akána amenge, have láče čáven
Pána Boha! Andělem jsi ty nyní nám, který dobré děti
arakel. — Talindas pes beršestar 1618. —
chrání. — Stalo se (v) roku 1618. —

25. Devlakúne čáve. — Zbožné ditky.

Varehavo nasválo dad uštadas pes sovibnastar pr'o dyves
Nějaký nemocný otec probudil se ze spaní na den
néve beršestar he ehas leske bári lošanda, hoj leskri duk
nového roku a měl velikou radost, že jeho bolest
prejekvár ókia gél'as, h'e anglúni zor pále avl'as. Odeleske
najednou odešla, a predešlá síla se vrátila. Proto
dyñas e vasta jeketáne, he parikérlas mre Devleske, hoj hi
sépjal ruce, a děkoval Bohu, že jest
sastárdo. Lepérdas peske pro peskre čáve, have leske andr'o nas-
uzdraven. Vzpomněl si na své ditky, které mu v ne-
válipen igen ráde solgárinenas he pr'o névo berš leske
moci tuze rády posluhovaly a na nový rok mu
kiványnenas. »Talan ode beršestar pre ma pobistérdé he man
právaly. »Snad tohoto roku na mě zapomněly a mne
buter na gamen, hoj adadyves na aven kia mande,« auka
více nemilují, že dnes nepřicházejí ke mně,« tak
avsárelas kia peste. — Uštil'as, urdas pes, pchíradas pašal
naříkal u sebe. — Vstal, oblekl se, otevřel vedle
avri izema, he dykl'as, hár čáve klekinen pr'o čanga he
druhou světnicí, a viděl, jak ditky klečí na kolenou a
prístrven auka: »Amáro Devla, sastár amáro dad, kajte leske
modlí se takto: »Bože náš, uzdrav našeho otce, aby měl
hi bachtáleder névo berš«. — O dad jileha čalado šunyndos
šťastnější nový rok«. — Otec se srdcem pohnutým slyše
u mangipen oda, pašal lil'as čáven he auka lošandaha vičindas
prosbu tu, objal ditky a takto radostí vy-
avri: »Mro Devel avrišundas, so mange kiványndan, me imár
kříkl: »Bůh vyslyšel, co jste mi přáli, já již

som sasdo.« Paloda pél'as pr'o čanga angal čávenge, pari-
jsem zdráv.« Potom padl na kolena před dětmi, dě-
kérlas mre Devleske, hoj hi sasdo, he hoj leske ase devlakúne
děkoval Bohu, že jest zdráv, a že mu takové zbožné
čáven dyňas. —
dítky dal. —

26. Saki doš del peske pchági korkóri. Každá nepravosť trestá se sama.

a)

Jek masársko majstros bičadas peskro tovarišis pr'o
Jeden řeznický mistr poslal svého tovaryše na
fóros, kajte odoj varekeci bakren kinel. Pr'o drom stakérdas
trh, aby tam několik skopců koupil. Na cestě vstoupil
andr'e jek kapali, kaj varekeci vesele manuša, male, pelcki
do jedné šenkovny, kde několik veselých lidí, kamarádů, karty
bašavenas. Bašadas he lenča, the sáre loven peskre majstroskero
hrálo. Hrál též s nimi, a všecy peníze svého mistra
prekobašadas. Paš lende kio aver skamin pí'as varehavo raj
prohrál. Vedle nich u druhého stolu pil jakýsi pán
e mol, the khamindos čapláreske te pocinel, dyňas avri bári
víno, a chtěje hospodskému zaplatiti, vyndal velikou
bankonota, pre havi delaml'as pále, the gél'as ókia. — Pal
bankovku, na kterou dostal zpět, a odešel. — Po
leste vaš jeka minutake gél'as ókia nýna olo tovarišis lavenga,
něm za jednu minutu odešel též onen tovaryš se slovy,
ke tajsá pal o fóros papále avela. — Pal e varekeci štundy
že zejtra po trhu zase přijde. — Za několik hodin
ande duj dromengere ole rajes múles phenyndos, ke les rakle
přinesli dva počestní onoho pána mrtvého řkouce, že jej našli
nadur dromestar andr'e mamuchóri. — Dujte dyvestar lisárdas
nedaleko cesty v trní. — Druhého dne vrátil
pes isto tovarišis varekeci bakrenča andr'e isti kapali the
se tentýž tovaryš s několika skopci do tétéž krčmy a

bašavelas papále. Leskro xukel tel e skamin butervár zaskučil'as, hrál opět. Jeho pes pod stolem vícekrát zaskučel, the pr'o pchučiben, so pes leske talindas, phendas o tovarišis, a na otázku, co se mu přihodilo, pravil tovaryš, ke pr'o drom varehave cize xukleha pes márdas, have les že na cestě s nějakým cizím psem se pral, který jej dandérelas. »Me leske e dab mórava avri,« phendas o čapláris, pokousal. »Já mu ránu vymejú,« pravil hospodský, the khamindos auka te kérel, dykl'as pr'e xukleskri meň, the a chtěje tak učiniti, pohledl na psův krk, a andre late has pchosado sastróro čuróratar, have trdyňas avri. v něm bylo zaraženo želízko od nože, které vytáhl. Pr'oda či na phenyndos, gél'as ki'o múlo našade raskero, the Na to nic neříkaje, šel k mrtvole zabitého pána, a andr'o leskro phandyno vast rakl'as čuróri pchagérdé sastró- v jeho zavěené ruce našel nožík se zlomeným žereha. Sastróro pél'as čáčes andr'o čuróreskro pchagériben, lízkem. Želízko padlo právě do nožíkovy zlomeniny, the auka has čáčo méribnaskro — olo tovarišis — avritalindo, a tak byl pravý vrah — onen tovaryš — vypátrán, phandyno, ki'o čibálo ókia ligedo, kaj pes ki'o kériben xanl'as. svázán, k soudci odveden, kde se k činu přiznal.

b)

E Isabella, havi beršestar 1282. lil'as peske romestar Isabella, která (v) roku 1282. vzala si za muže le Dionys, králes Portugal-tar, zalubindas peske but jeke Dionyse, krále Portugalského, oblíbila si moc jednoho rákles odoleske, ke jov kandyňas, ehas devlakúno the láče sloužícího proto, že on poslouchal, byl pobožným a dobrého jíleha. Pr'oda ruštas pes but aver ráklo, the leskri najbáreder srdce. Na to zlobil se moc jiný sloužící, a jeho největší starosta ehas, hár oda láče rákles angal o králi kal'árelas starostí bylo, jakby toho dobrého sloužícího před králem očernil auka, hár olo králicaha xivelas andr'e xungáli bunta. O králi, tak, jakoby on s královnou žil v ošklivém poměru. Král,

havo andre varesoste akadesoste korkóro naehas pativálo, který v něčem takovém sám nebyl věrným, lokes patandíl'as lavenge chochavele rákleskero the dumiskérilas lehce uvěřil slovům lživého sloužícího a pře-preko, hár pr'oda láčo ráklo peskri chóli čivelas avri. — myšlel, jakby na toho dobrého sloužícího svou zlost vylil. — Jekvár gél'as o králi te pchírel ki'e kunara leňakero Monda, Jednou šel král se procházeti ku břehu řeky Mondy, kana adaj prejekvár dykl'as jek koliba, andre havi buterne když tu najednou spatřil jednu chatrč, v níž dělníci chaxárenas le párnas (mesetes). Mindár pél'as leske andr'e gódi, pálili vápno. Hnedle padlo mu na mysl, hár najfeder peskro cholamen kamaben prekolixal'as. Gél'as jakby nejlépe svou zlostnou vůli provedl. Šel ki'e koliba, mukl'as kia peste te avel le rajes ole buternengero, k chatrči, nechal k sobě přijíti pána těch dělníků, the dyňas leske čoral parančovo, kajte ole rákles mindár a dal mu tajný rozkaz, aby toho sloužícího hnedle chuden the chaxáren preko, havo tajsa but rařaha jekto kia lende chytili a upálili, který zítra časně ráno první k nim avela pchučibnaha: »Te hi králeskro parančovo avrikérdo?« — přijde s otázkou: »Je-li králův rozkaz vykonán?« — Kana králi lisárđas pes pále, mukl'as te avel kia peste ole Když král se navrátil, nechal přijíti k sobě toho láče rákles the dyňas leske ostro parančovo, ke tajsa but dobrého sloužícího, a dal mu ostrý rozkaz, že zítra časně rařaha mosite xala ki'e koliba pchučibnaha buternendar: »Te ráno musí jíti k chatrči s otázkou na dělníky: »Je-li hi králeskro parančovo imár avrikérdo?« — Čorro čaválo mižech králův rozkaz již vykonán?« — Ubohý jinoch zlého či namyslindos, kandyňas, the but rařaha dyňas pes avri pr'o nic netuše, poslechl, a časně ráno vydal se na drom. Pr'o drom avl'as ki'e jek tykni khangéri, kaj harangocestu. Na cestě přišel k jednomu malému kostelu, kde zvo-zinde khangére. Stakérđas andre, the hár devlakúno buter nili do kostela. Vstoupil do neho, a jakožto zbožný více

jeka štundatar pristrđas vaš peskro králeskro rajipen. — jak jednu hodinu se modlil za své královské panstvo. — Maškar oda vajli našti tyrindas avri olo chochavel ráklo, angal Mezi tou chvíli nemohl vydržeti onen lživý sloužící, před haveste o králi peskri choli phendehas avri, te na xanelas, kterým král svou zlost vyřkl, aby nevěděl, hár oda le bičade rákleha pél'as avri. Odoleske gél'as ki'o jak to s tím poslaným sloužícím vypadlo. Proto šel ku králi the mangl'as, kajte les mukelas te xal ki'e koliba te králi a prosil, aby jej nechal jíti k chatrči se pchučel. »Trómas,« pchendas o králi. — Mizech ráklo dumiszeptati. »Smíš,« řekl král. — Zlý služebník kérđas, ke savoro imár hi avrikérdo, sidolas ki'e sikadi koliba, myslil, že vše již jest vykonáno, spěchal k naznačené chatrči, kaj le párnas chaxárenas, the pchučl'as: »Te hi králeskro kde vápno pálili, a ptal se: »Je-li králův parančovo avrikérdo?« Ale hár bāmulinđas, kana dykl'as, hár rozkaz vykonán?« Ale jak ustrnul, když viděl, jak buterne pálal chudyne les the ki'e vígna trdyne. Jov pes dělníci ze zadu chytili jej a k výhni táhli. On se hangoštinelas the silérelas pes te avrivakérel, ke jov nane vzpíral a nutil se vymluvití, že on není alo čáčo, ale hiaba; buterne čivérde les preca pr'o ják. — ten pravý, ale marné; dělníci hodili jej přece na oheň. — Sik paloda avl'as olo jekto, devlakúno ráklo ki'e koliba, the Brzy potom přišel ten první, zbožný sloužící k chatrči, a pchučl'as pes buternendar: »Te hi králeskro parančovo avri ptal se dělníků: »Je-li králův rozkaz vykérdo?« »Úva, láčes,« felelinde jon. — Láčo ráklo naxánynkonán?« »Ano, dobře,« odpověděli oni. — Dobrý sloužící nedos, ke ole lave pro leste sanas parančolinde, lošandaha sidolas věda, že ona slova na něj byla poručena, s radostí pospíchal kére ki'o králi. — Jedva les o králi dykl'as the leskre mostar domů ku králi. — Sotva jej král spatřil a z jeho úst peskro parančovo šundas, mindár xánl'as, so pes adaj talindas svůj rozkaz uslyšel, hned věděl, co se zde přihodilo

Pchérdo bāmilibnaha hazdyñas peskre jaka ki'o čeros, the
Pln ustrnutí pozdvihl svých očí k nebesům, a
ašárdas Odoles, havo mizecheske del pchági the láces mentynel.
chválil Toho, který zlého trestá a dobrého chrání.
— Ode čirestar federil'as pes o králi, gamlas papále peskri
— Od toho času polepšil se král, miloval opět svou
ráni the chas paloda čáčo kia savore peskre manuša.
paní a byl pak hodným ku všem svým lidem.

27. Thómas Marus. — Tomáš Mór.

Andr'o berš 1535 mukl'as o králi Angliatar, xurgálo
V roku 1535. dal král anglický, ošklivý
Henriko VIII., te thovel andr'o stariben le lordes he ministros
Jindřich VIII., vsaditi do žaláře lorda a ministra,
Thómas Morus he phandyñas les maškar avre báre čor
Tomáše Móra a zavřel jej mezi ostatní loupežníky
odoleske, ke jov peskre králes nakhaml'as hár neve papa te
proto, že on svého krále nechtěl jako nového papeže
xánel. Odoleske has upré leste u mériben avri phendo. Sako
uznati. Proto byla nad ním smrt vyřčena. Každý
šritos pale tremoz staribnastar šaj has šritos čuknareskero,
krok po síni žaláře mohl byti krokem kata.
Adaj p.ejekvár šunel jov loke šřity pal e tremoz až ki'e
Tu najednou slyší on lehké kroky po síni až ku
vúdar leskra izemakero, vúdar pes pchiravel, he andr'e izema
dveřím své světnice, dvěře se otevrou, a do světnice
stakérel šukár ráni avsarindos, jeke tarnépnaha anddr'e musí,
vstoupí krásná paní naříkajíc, s jedním dětátkem v náručí,
havo dykindos peskra dajka te rovel, rovelas laha, naxányndos
které vidouc svou matku plakati, plakalo s ní, nevedouc
hoske. Duť avre čáve prastan mindár kia peskro dadka the
proč. Dvě jiné dítky běží hnedle k svému otci a
čumiden leskro vast rovindos. Thómas o dad dykindos savore
líbají mu ruku plačice. Tomáš otec, vida všecky

peskre rovelas lença he lil'as pašal savore. Pr'oda pchendas své, plakal s nimi a objal všecky. Nato pravila e ráni: »Mro kedvešno bijaviskreja! makér ole čávendar paní: »Můj milý choti! nečiň z těchto dítek čore sirotky the mandar pchivla, the kér, so králi parančovel. ubohých sirotků a ze mne vdovu, a učiň, co král poroučí. Adadyves vaj tajsa imár šaj pérel tro šéro he amen Dnes nebo zítra již může padnouti tvá hlava a my sam savore bilachtále«. O Thómas jíleha čalade pchenel: jsme všickni nešťatni«. Tomáš se srdcem pohnutým pravil: »Keci berša dumiskéres, mri kedvešni, šaj inke xivavas?« »Kolik let myslíš, má milá, mohl bych ještě žíti?« »Oh inke but, biš, the te mre Devleske zalubinelas, inke »Ó, ještě mnoho, dvacet a kdyby se Bohu zalíbilo, ještě buter.« Oh mri láči romnije, xánav, hár tu man he mre více.« Ó, má dobrá ženo, znám, jak ty mne a mé čáven games, ale makham tro gamaben mange auka te sídítky miluješ, ale nechtěj svou lásku mi takto ukakavel. So san biš berša mamuj o civaster, láčo xiben andr'ozovati. Co je dvacet let naproti věčnému, dobrému žití v čeros! Nikana me pobistérava pr'o mro katolikúno pativo.« nebesích! Nikdy já nezapomenu na svou katolickou víru.« Ode lavença mukl'as avri peskra romňa he čávença, pcháre Stěmito slovy propustil svou ženu i s dětmi, stěžkým jíleha, ale zorálo andr'opeskro pativo. — Duj divesa pr'oda srdcem ale pevný ve své víře. — Dva dny nato pěl'as o šéro ole báre romeskero vasteha čuknareskero. — padla hlava tohoto velikého muže rukou kata. —

28. Devlikáne droma. — Cesty boží.

Jek devlakúno mánuš but senvedyndas andr'opeskro Jeden nábožný člověk mnoho trpěl ve svém xiben, the odoleske čulo paťandíl'as, hoj mre Devleske hi živobytí, a proto pochyboval, že Bůh má

starosta vaše manúša he hoj hi svuntúno. Oda mysla leske starost o lidi a že je svatý. Tato myšlénka mu buter avsa silérd'as avri, meg leskri bibacht. Adaj jeka více slzí vynutila, nežli jeho neštěstí. Tu (v)jedné ratatar ehas leske varehavo súno. — »Andr'ó súno — auka noci měl jakýsi sen. — »Ve snu — tak olo bibachtálo mánuš korkóro phenelas avri — onelas man onen nešťastný člověk sám vypravoval — přicházelo pes, auka hár našti talindomas pro drom. Andr'ada avel mi, tak jako bych byl zbloudil. V tom přípašma kia mande jek mánuš, havo mange phendás, hoj bližuje se ke mně jeden člověk, který mi pravil, že le dromes láčes xánel he mança xala. Gél'om leha. Kia zatate cestu dobře zná a se mnou půjde. Šel jsem s ním. K večeru lixalas man andr'e dyz ki'ó jek ritros, hávo amen gamúnes vedl mne do zámku k jednomu rytíři, který nás laskavě lil'as kia peste he ehas igen láčo ki' amende, kaj samas přijal a byl velmi dobrý k nám, kde jsme byli prekal e rat. Rataha (bámulindos) dykl'om, hoj mro potos přes noc. Ráno s ustrnutím viděl jsem, že můj posel ole ritroske lil'as čoral jek somegúno poharos, havo andr'ó tomu rytíři vzal tajně jeden zlatý pohár, který v vinklos pro sklaminóro ehas terdo. — Dujte dyvestar avl'am koutě na stolku stál. — Druhého dne přišli jsme ki'ó mižech mánuš, havo amenge nor biláčo čiben lačárdas, k zlému člověku, který nám jen špatnou postel připravil, he aver nyšt na xán'as, nor te chal, te pijel he te košel. a jiného nic neznal, jen jísti, píti a klíti. Ole matakerdeske mukul'as mro potos olo sonegúno poharos. Tomuto ožralci nechal můj posel onen zlatý pohár. Trite dyvestar pél'am papále pr'ó čoro, ale láčo móro, Třetího dne padli jsme zase na chudého, ale dobrého přítele, havo igen kedvešnes amenge solgárindas. Kána rataha který velmi mile nám posloužil. Když jsme ráno ókixahas, mro potos thabárdas tel leskro kér. — Štárte odcházeli, můj posel zapálil jeho stavení. — Čtvrtého

dyvestar lil'as amen kia peste jek gáxo, havekre jakendar dne vzal nás k sobě jeden hospodář, z jehožto očí čak láčipen dykelas avri. Mro potos phendas leske rataha, jen dobrota vyzírala. Můj posel pravil mu ráno, hoj akána jov korkóro dureder drom na xánel, he olo gaxo že nyní on sám další cesty nezná, a onen hospodář bičadas amenča peskro korkóro čavo, havo amenge čáčo poslal s námi svého jediného syna, který nám pravou drom sikavela. Ale jedva avl'am pře jek pchurd, chudyñas cestu ukáže. Ale sotva jsme přišli na jeden most, pochytil mro potos ole čaváles he čivérdas les pchurdatar andr'o můj posel onoho chlapce a shodil jej s mostu do páni, kaj tasl'il'as. — Pal oda mizech kériben bāmulinđom, vody, kde se utopil. — Po tomto zlém činu trnul jsem, igen man ruštom, he kana oda našti tyrinđom, vičindom velice se zlobil, a když jsem toho nemohl vydržeti, vzkřikl avri: »Tu bengikáno méribnaskreja! Xa ókia mandar; rádeder jsem: »Ty dábel'ský vrahu! Jdi ode mne; raději pchirava korkóro pr' olo dyvlo veš, he mukava man dyvle budu choditi samoten na této poušti, a nechám se od divoké álatendar te chal, meg kajte tuha vandolinavas. Tut našči zvěři sežrati, nežli abych s tebou putoval. Tebe nemohl mro Devel bičadas kia mande, le dromes mange te sikavel, Bůh poslati ke mně, cestu mi ukázati, vaj vaš savoro láčo des nor savo: o mizech.« — Pal ole nebo za všecko dobré dáváš jen všecko zlé.« — Po těchto mre lave mro potos prejekvár pes parudyñas, čama leskre mých slovech můj posel najednou se proměnil, tvář jeho kilinenas hár o kam, he ida leskro ehas kérdo hár o jiv, zastkvěla se jako slunce, a roucho jeho učiněno jest jako sníh, he leskre mostar herminde ode lave: »Sikl'ol tut, čudálkozine a z jeho úst zahrmla ta slova: »Uč se, obdivuj droma devlikáne, he makham košel pre tro Devel! Poharos, cesty boží, a nechtěj láti na svého Boha! Pohár, havese ritroske lil'om, ehas giftúno he sakoneske pelišikáno, který jsem rytíři vzal, byl jedovatý a každému nebezpečný,

ko lestar pijelas; odoleske les lil'ome ritroske, haveskro kdo by z něho pil; proto jsem jej vzal rytíři, jehožto jílo nor ki'e sonegoj ehas phandyno he mižecheske dyňom srdce jen ku zlatu bylo připoutáno a zlému dal jsem vaš pchági. — Tel e popeja kérestar, havo telthabárdom, za trest. — Pod popelem domu, který jsem podpálil, rakela olo láčo mánuš igen but lóve, havenga pr'o nalezne onen dobrý člověk velmi mnoho peněz, s kterými na világos inke but láčo kérela. — Čaválo, haves pchur-světě ještě moc dobrého vykoná. — Chlapec, kterého jsem datar čivérdyňom, olo paloda hár o gáxo peskre dades s mostu shodil, ten byl by pak jako hospodář svého otce nasadehas, peskra daja cholakordyňehas he nebúdenge bári zabil, svou matku zarmoutil a přátelům velikou lax kerděhas. Odoleske pafa akána, ke mro Devel hi hanbu způsobil. Proto věř nyní, že Bůh jestiř godavel, svuntúno, he sikl'ol tut, hoj droma devlikáne moudrý, svatý, a uč se, že cesty boží san šajgetáne, ale ki'o láčo solgárinen.« — Pal ode jsou rozličné, ale k dobrému slouží.« — Po těchto lave mro potos prejekvár nahas adaj, he me man slovech můj posel zmizel, a já se ušťađom. — —
probudil. — —

O Esopos th'o daskro testamentos. Espop a otcova závět'.

Jeke ratestar trin čájky has dadeske:
Jedné krve tři dcery měl otec:

jekti rádi but pí'as,
první ráda moc pila,
dujti rádi pes urđas,
druhá moc se strojila,
triti karygi ehas.
třetí lakomá byla.

Te na košen pal mériben, odoleske
Aby nehubovaly po smrti, proto

o dad inke sasdo testamentos kerdas
otec ještě zdravý závět udělal
the avóka peskro kamaben irindas:
a svoji poslední vůli napsal takto:

»Najačoder savorenge o aldášis
»Nejdříve všem dohromady požehnání

jilestar kiványnel,
od srdce přeje,
pr'oda i suma phenel,
nato sumu jmenuje,
havi muste pocinel
jakou musí zaplatiti

saki čajka dake, kana barválipen
každá dceruška své matce, když bohatství
la návela, havo lake pal mériben
nebude míti, které jí (teprve) po smrti
dadeskro pél'as, ki'o dakto xiben.«
otce připadlo, k matčinu živobytí.«

Kana pr'oda lengero dad múl'as,
Když pak nato jejich otec zemřel,
saki čajka čorachánes pél'as
každá dcera dychtivě se vrhla

pro dadeskro testamentos;
na otcův testament;
ginel, dumiskérel —
počítá, přemýšlí —
hár hi oda te chal'óvel:
jak má tomu rozumět:

»Saki čajka muste pocinela dake,
»Každá dcera musí matce zaplatiti,

kana barválipen la n'avela,
když bohatství nebude míti,

havo pal daskro méríben pél'as lake.
které připadlo jí po otcově smrti.«

Ko amenge čáči gódi dela?
Kdo nám pravý výklad toho dá?

Te amáro dadka inke nor xido avelas
Kdyby náš otec ještě jen živ byl, sám
jov nor korkóro čáči gódi šaj delas,
on jen pravý výklad mohl-by dáti nám,
ale auka muste xas pr'o drom
ale tak musíme jíti na cestu
varekaj ki'o godavel rom
někam k rozumnému muži, (k městu).

Čájky xan akána dur ki'o čibálo,
Dcery jdou nyní daleko k soudci,
the pchučen lestar lavenga,
a táží se ho slovy,
hár oda kérela lenğa?
jak tomu as on hová?

Phenel: »Kérava savorestar trin koter;
Praví: »Já udělám ze všeho tři kusy;

jek koter vaš saki čaj,
jeden kus pro každou z vás,

tine, ke vaš tumári daj n'ačela buter
a, že pro matku nic nezůstane, musí
xidárena peskri daj.«
každá matku živit zas.«

Čájky phenen: »Ač odova«. Anka kérde
Dcery praví: »Budíž to tak.« Tak dělaly

koter: šilálo but molaha,
kusy: sklep s mnohým vínem,
sake caklúña skamineha,
všecky sklenky se stolem,

távibnangro e kal'árdaha
kuchař s kuchyní, s jídlem

kérde koter jekto.
dělaly kus první.

Sako uripen angrustěnga,
Všecken oblek s prsteny,
xuvlikáne fóty dyklenğa,
ženské šaty se šátky,
simira, šukár kér raklenğa,
pasy, krásný dům s chasou,

kérdo koter dujto.
dělaly kus druhý.

Sako gáxipen: bále, kahňa,
Celé hospodárství: čůny, slepičky,
bakra bakrorenğa, guruvňa,
ovečky se skopci (také) kravičky,
humna giveha, grast th'e staňa,
stodola s obilím, maštal s koničky,

kérdo koter trito.
dělaly kus třetí.

* * *

So saka čajake te del, — nahas pcháro;
Co dát každé dceři, — těžko nebylo;

havi píl'as, sako piben,
(té,) která pila, všecko pití,

havi pes urdas, uripen,
(té,) která se strojila, šaty,

bokálake u gáxipen.

lakomé pak hospodárství.

»Auka sáro láčes hi«, čajky vakérde.

»Tak všecko je dobře«, dcery pravily.

* * *

»Hem! — avel adaj Esopos —

»Jak! — přichází Esop tady —

»Auka chal'on testamentos? —

»Tak rozumíte té vůli? —

Te dadka adaj avelas,
Kdyby sem tak váš otec přišel,

savoren jov but košelas,
všecky by moc huboval,

ke ani fóros Athen,
že ani město Athény,

ani sako leskro thém — niko,
ani vše jeho krajiny — nikdo,

testamentos na chal'il'as!
testamentu smysl nenašel!»

* * *

Pr'oda avričandes kotera kamel
Na to jinak kusy usiluje

te kérel. Del sakonake
dělati. Dává každé

vareso aver, so čake
něco jiného, co dceři

na kedvešno, co nikana
není milo, co nikdy

našti štendrvel vaš peste,
nemůže pro sebe potřebovati,

laveha, vareso, so joj nagamel.
slovem, tak něco, co nemiluje.

* * *

Vaj — myslindas kia peste
Neboť — myslel u sebe

avlo adaj godavel Esopos, —
přišlý sem moudrý Esop, —

kana čájka andro leste
když dceruška v tom (ani ment)

lošanda na talinela,
radosti nenalezne,

savoro joj bikenela;
všecko ona prodá;

avóka nor saki čaj
tak jen dcera každá

loven peskra dake šaj
peníze své matce může

dela, hár hi daskro testamentos:
dáti, jak zní otcův testament:

»Saki čajka muste pocinela dake,
»Každá dcera musí zaplatiti své máti,

kána barválipenla n'avela,
když bohatství nebude míti,

havo pal daskro mériben pí'as lake.«
které připadlo jí po otcově smrti.«

* * *

Avričandes akána kérđas Esopos;
Jinak nyní Esop udělal;

bokálake del uripen,
lakomé dal všecky šaty,

havi pes urđas, del, piben,
(té,) která se strojila, pití,

havi pí'as del, gáxipen,
(té,) která pila, hospodářství,

te hi čáčes avrikérdo testamentos.
by v pravdě testament vykonal.

Mre piráne manuša!

Adadyves jekte júmy vaj šřity kérđan, darle the razinde jíleha. Avlan khangére mre Devleskero, the klekinen akána pr'o čanga angal leskre čama, te šaj phanden maškar peste o bijav. O bijav hi bunta maškaro jek rom the jek romni, maškar duj sinte až andr'o mériben jekeskero tumendar. Inke még san tumen soduj sinte, bijaviskro hi biromňakéro the bijaviskrica hi biromeskéri. Inke még hi doha čiro vaj časos tumenge jek avrestar ókia te xal; ale pal o bijav, pal o sovlacháriben san tumen peskre až andr'o mériben. Odoleske sako bijav hi phandel manušenge góđaha the na nor jakenča. — Maškar Romende hi igen pchúři zvika, ke gáxenge zumaven, angalphenen, hár lenge andro lengro xiben xala, te len bacht vaj bibacht, sastýpen vaj nasválipen avela; the but talinel pes, so Rom gáxenge phende. Me nasom o Rom, ale o rašaj, the hár akadeso taki šaj angal phenav tumenge, ale čáčes šaj phenav, ke mro Devel savori bacht tumenge dela, kana čáčipen, kandypen, pativálipen, jeke laveha, kana gamaben maškar tumende ačela. Kaj romeske hi starosta vaš peskri romni, kaj i romni hi pativáli peskre romeske the les kandel, odoj čak hi u xiben gulárdo. Ale šaj taki zumavav, úva čáčo phenav tumenge, ke savori tumári bacht mindár frekolas the savori bibacht úva bengipen tumen avelas, te o gamaben maškar tumende mudárelas, oda hi, te jek avres te kandel na kamelas, te jek avreske vingro vaj lačilo a velas. Avóka tumen korkóre peskro xiben sapúna čibaha vaj mižeche kéribnaha hiaba čikalárenas. Lepéren peske butervár pr'oda, ke jekto rom Adam, the jektí romni Eva, korkóre bachtálo xiben peske ruminde the pes korkóre bibachtálen kérde. — Ale madaran, akadeso mižech bibachtálo xiben maškar tumende n'avela, vaj tumen prinxáren pes už but berša the pativále peske sanas; tumenge už hi úlo jek čávo, havo maškar tumende čivaster gamaben phandela. —

Ač nor tumendar ókia savori doš, ma mel'ären nikana peskre vasta varehave mižeche kéribnaha, hár maškar buter Romende hi pchúri zvika. Lepéren sik, kaj na čako Rom, ale sake manuša san dromengere pr'e pchuv adaj, have ehi lenge bimérúno vódi vaš aver the feder xiben upré pr'o čercheňa, ačén laveha devlakúne. Me hár rašaj šaj nor ašárav tumáre šrity, vaj kamen te xiven hár bráve manuša maškar avrende. — Ki' agor thóvav tumenge hár dadeske the dake andr'o tumáro jilo oda: Lixan peskre čáves kia savoro láčo, ma phenen či, ma kéren či mižech angal leskro kan the jak, kajte na ovelas lestar čor vaj mižech mánuš. Leskri doš, leskri lax pérelas paloda nor pre tumende. — Ačén čak sakovár akadese, hár me tumenge phendom, devlakúne, the mro Devel sakodykimáko dela tumenge peskro aldášis čérostar the bachtáli kérela tumári bunta, havi me akána leskre naveha maškar tumende phandava. — Amen.*)

„Otče náš.“

Dade amáro, havo sal dr'o čéros, ač svutilo nav tro, jav thém tro, ač kamaben tro hár dr'o čéros auka pr'e pchuv, máro amáro dyvesúno de amenge adadyves, the ford amenge amáre doša, hár the amen fordas amáre došakéritórige, the malix amen dr'o zumiben, úva zbavin amen mižechestar. — Amen.

„Zdrávas“.

Prikérdi ač Maria, milostaha pchérdi, o Raj tuha, aldášni tu sal maškar romňende the aldášno dimičo tre péreskero Jesu; svunti Maria, daje devlikáni, mang vaš amende čore bezechásle akána the andr'e štunda amáre méribnaskero. — Amen.

„Věřím v Boha“.

Pařav andr'o jek Devel dad sakoxánglo, kéritóri čéroskero the pchuvakero, the andr'o Jesus Christus čávo leskro jekúno,

*) Řeč tuto měl jsem při oddavkách Cikánů 22. června 1884 v chrámu Páně Olešnickém při veřejných službách božích. Ješina.

raj amáro. Kon chutildas svunte Destar, ú'as pes Maria čekatar.
Dukil'as telo Poncius Pilátus, trušul'árdo, mú'as the parúndo
ehas. Stakérđas dr'o benghel, trite dyvestar uštil'as múlendar.
Stakérđas dr'o čéros, bešel pr'o čáčo vast kí'o Devel dad sako-
xánglo. Odotar avela te čibal'árel xiden the múlen. Patav andr'o
Di svunto, svunti khangéri sakotáni, svuntengero ketene jekáripen,
fordipen bézechengero, trupoko upré uštipen, the xiben čívaster.
— Amen. —

*U vysokém věku 63 let odhodlal se autor
těchto „Cikánských povídek“, jakož i „Slovníku
Cikánského“ práce své vydati, a přispěl tím
zajisté k poznání řeči té v kruzích literárních.
Leč nedočkal se, aby poslední sešit z tiskařského
lisu octl se v rukou jeho. Zemřel dne 21. srpna
1889 na faře ve Zlaté Olešnici, kdež byl du-
chovním v každém ohledu příkladným.*

Čest' budiž jeho památce!

*Historický úřad za jeho práci
za významnou jazykovou.
matičku srp. 1914.
Boeuf.*

